

2023 - 1

Remonstrantse Broederschap Handelingen-I

Algemene Vergadering van Bestuur
10 juni 2023

Handelingen I van de Remonstrantse Broederschap 2023

Inhoud

In memoriam	3
Deel 1 Commissie tot de Zaken – Personalia	4
Deel 2 Commissie tot de Zaken – Activiteiten	6
– Bijlage 1: Personele staat van leden en vrienden	12
– Bijlage 2: Kerkelijk leven	13
– Bijlage 3: Personele bezetting – gebouw	14
Deel 3 Gemeenten	15
Deel 4 Instellingen en Commissies	43
Deel 5 Raad van Kerken en Beraadsgroepen	49
Deel 6 Vertegenwoordigingen in interkerkelijke organen	50
Deel 7 Jaarrekeningen en begrotingen	
– Toelichting op de jaarrekening 2022 Remonstrantse Broederschap	60
– Jaarrekening 2022 Remonstrantse Broederschap	65
– Toelichting op de begroting 2023 Remonstrantse Broederschap	95
– Begroting 2023 Remonstrantse Broederschap	103
– Jaarrekening 2022 Centraal Service Bureau	111
– Jaarrekening 2022 Geloof en Samenleving	121
– Begroting 2023 Geloof en Samenleving	136

In Memoriam

Johanna Adriana Bröstrom-Bruin

Janny

1940 – 2022

Pastoraal werker-voorganger

Op 29 oktober overleed, 82 jaar oud, Johanna Adriana Broström-Bruin, roepnaam Janny. Ze begon haar werkzame leven als medisch secretaresse. In 1964 trouwde ze en kreeg twee zonen. Haar huwelijk eindigde na 17 jaar in een echtscheiding. Janny hield van studeren en volgde vele opleidingen en cursussen waaronder de bevoegdheid om godsdienstonderwijs te geven wat ze 30 jaar lang op openbare scholen heeft gedaan. Sinds 1982 werkte ze als voorganger bij gemeenten van de vrijzinnige geloofsgemeenschap NPB en de Vereniging van Vrijzinnige Protestanten, achtereenvolgens in Sassenheim-Lisse, Leiden, Boskoop, Woubrugge-Nieuwveen en als laatste in Zevenhuizen.

In Woubrugge hebben we haar leren kennen als een betrokken pastor die trouw huisbezoeken aflegde en goed kon luisteren. Pastoraat was een van haar sterke kanten. Behalve voorgaan in de zondagsdienst deed ze veel om ook op andere momenten bij te dragen om een levende gemeente te zijn. Een aantal jaren lukte het om met succes een kinderkerstfeest te organiseren en hield ze onder andere lezingen over de middeleeuwse mystica Hildegard von Bingen en de Amishgemeenschap. Ze had zich onder meer ook bekwaamd in bibliodrama. 'Een kerk die niet dient, dient nergens voor' was één van haar gevleugelde uitspraken en maakte dat er in haar diensten ook altijd gecollecteerd werd voor de noden in de wereld. In de regio en daarbuiten was ze een graag geziene gastvoorganger. In 2012 overkwam haar een herseninfarct wat tenslotte toe leidde dat ze moest stoppen met haar werk in 2013. Ze was toen 72 jaar en had graag door gegaan.

Janny bezat een opgeruimd karakter, hield van humor en gezelligheid. Ze kon op haar tijd ook wel eens tegendraads zijn maar het leidde nooit tot een onoverkomelijk probleem. Ze hechtte aan het respecteren van elkaars mening. De laatste jaren stonden in teken van afnemende gezondheid. Zo'n anderhalf jaar geleden kreeg ze de diagnose ongeneeslijk ziek en het vooruitzicht dat haar toekomst beperkt zou zijn. Het maakte dat ze haar appartement in Boskoop moest opgeven en haar intrek moest nemen in verpleeghuizen. Het lukte om van het verpleeghuis in Leiden naar een verpleeghuis in Oude-Wetering te gaan dicht bij de gezinnen van haar twee zonen die veel voor haar hebben gedaan en waar ze dankbaar voor was. Als je haar bezocht kwamen de albums met foto's en herinneringen op tafel onder andere uit de tijd dat ze zich bezighield met een grote liefhebberij te weten het fokken van rashonden.

Janny had Maya Walburg en ondergetekende, als bevriende oud-collega's, gevraagd om samen haar afscheidsdienst, de dankdienst voor haar leven, te leiden. Die vond plaats op vrijdag 4 november in de Dorpskerk van Wassenaar waar ze ooit de Zondagschool had geleid. Aansluitend vond de begrafenis plaats op de begraafplaats achter de kerk. Mijn laatste groet is voor hen die mij in mijn onvolmaaktheid kenden, en mij liefhadden, woorden die ze had gekozen voor op de kaart. Janny, die kleine goedlachse voorganger. Een voorrecht haar te hebben gekend.

Dick Peters

Deel 1 Commissie tot de Zaken - Personalia

1 maart 2022 – 1 maart 2023

Overleden

- In dit verslagjaar is mevrouw J.A. Bröstrom-Bruin (29 oktober 2022, 82 jaar) ons ontvallen.

Proponentsexamens

- Op 29 juni 2022 behaalde J. Gruiters in het Universitair Medisch Centrum Utrecht (zijn werklocatie) zijn proponentsexamen.
- Op 16 september 2022 legden J.J. Marinus, E.L. van der Panne en Y.J. Hiemstra met goed gevolg hun proponentsexamen af in Arnhem.

Kerkelijke zendingen

- Meteen na zijn proponentsexamen heeft J. Gruiters een kerkelijke zending ontvangen voor zijn werk als geestelijk verzorger in het Universitair Medisch Centrum Utrecht.

Beroep en afscheid

2022

- Per 1 maart 2022 heeft ds. J.J. Marinus een beroep aanvaard in de Parkstraatgemeente Arnhem.
- De Remonstrantse Gemeente Groningen heeft per 1 juli 2022 ds. B. Borger beroepen.
- Per 1 september 2022 gaf ds. J.B.Y. Berkvens een deel van zijn aanstelling bij Jongerengemeente Arminius terug, in verband met zijn aanstelling als projectleider Innovatie.
- Ds. E.L. van der Panne is per 15 september 2022 predikant in de gemeente Eindhoven en de werkgroep Zuid-Limburg.
- Op 15 september 2022 heeft ds. J.W. van Malde afscheid genomen in de gemeente Nieuwkoop, haar aanstelling liep per 1 oktober van hetzelfde jaar officieel af. Zij gaat met emeritaat.

2023

- Per 1 januari 2023 is L.D. van Staveren aangesteld als pastor van Jongerengemeente Arminius.
- Vanaf februari 2023 heeft ds. P.L. van Asselt ook een aanstelling in Nieuwkoop, naast haar aanstelling in de gemeenten Alphen en Leiden.
- Vanaf maart 2023 heeft ds. G.D. Ubels haar werkzaamheden als predikante van Alkmaar opgezegd.
- Ds. P.J. van Kuijk-Spaans stopt per 1 maart 2023 als predikant bij de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap Hilversum.

Met betrekking tot innovatiepredikanten en/of -projecten

- Ds. R.C.G. van Aniel vertrok per 30 september 2022 als innovatiepredikant bij de gemeente Eindhoven, waar zij in de laatste jaren vooral gericht was op het studentenpastoraat.
- Per 1 september 2022 zijn er twee projectleiders innovatie aangesteld: ds. J.B.Y. Berkvens (creatief) en S. Roduner (zakelijk), beide aanstellingen hebben een omvang van 0,4 FTE.

Vacatures en te verwachten vacatures

Alkmaar : vertrek ds. G.D. Ubels; vacature
Haarlem : vacature, tijdelijke uitbreiding formatie
Hilversum : vertrek ds. P.J. van Kuijk-Spaan; vacature
Midden Zeeland : vacature ds. I. de Feijter; vervuld: ds. P.J. van Kuijk-Spaan (01-07-2023)
Naarden-Bussum : vertrek ds. P. Lootsma (01-04-2023); vervuld: ds. J.H. Röselaers (01-09-2023)
Zwolle : vertrek ds. G.E. Bonda (01-05-2023); vacature

Remonstranten elders beroepen

- Per juni 2022 heeft A.J.J. Meijer een beroep aangenomen bij de Doopsgezinde Gemeente Zutphen, daarnaast is zij ook werkzaam bij de Doopsgezinde Gemeente Arnhem.
- Vanaf juli 2022 heeft ds. E. de Berg naast de Federatie ook een aanstelling bij de Zendingskerk in Ermelo (PKN).
- Per 1 oktober 2022 heeft ds. R.C.G. van Andel een beroep aanvaard bij Vrijburg in Amsterdam als gemeentepredikant namens de VVP met speciale aandacht voor jeugd en jongeren.
- Ds. E.G. Swinkels-Braaksma is per 1 november 2022 beroepen bij de Protestantse Gemeente van Ophemert & Zennewijnen (PKN) en daarnaast ook bij de wijkgemeente Open Pastoraat (PG Gorinchem).
- Per januari 2023 is mw. W.T. Blaak begonnen als Diaconaal werker bij de Protestantse Gemeente Utrecht (PKN).
- Vanaf 1 februari 2023 is ds. M.L.E. Dutilh werkzaam als voorganger bij Vrijzinnigen Wassenaar.

Gedenkdagen – bijzondere dagen voor gemeenten *(voor zover bekend)*

- Op 28 augustus 2022 is in Nieuwkoop stil gestaan bij het feit dat het kerkgebouw 200 jaar bestaat.
- Dordrecht heeft haar 125-jarig bestaan gevierd met een muzikale jubileumdienst op 4 september 2022 en een bezoek aan slot Loevestein
- Sommelsdijk heeft haar 75-jarig bestaan gevierd met o.a. een toneelvoorstelling door Kees Posthumus op 30 oktober 2022.

Gedenkdagen – bijzondere dagen voor predikanten *(voor zover bekend)*

- Ds. C.M. Slootmans was op 1 april 2022 25 jaar predikant.
- Dr. A. van der Hoek heeft op 15 september 2022 gevierd dat zij 25 jaar predikant is.
- Op 26 april 2022 heeft dr. T.R. Barnard een Koninklijke Onderscheiding ontvangen (ridder in de Orde van Oranje-Nassau).

Academie

- Dr. E. Kuyk geeft het vak liturgie aan het seminarium naast haar werk als wetenschappelijk coördinator.

Promotie

- Op 1 september 2022 heeft Y.J. Hiemstra haar proefschrift 'Omstreden maaltijd. Debatten over de kerk-liturgische maaltijd in de Nederlandse vrijzinnigheid' (Uitgeverij Verloren, Sept 2022) met succes verdedigd te Nijmegen aan de Radbouduniversiteit.
- E. Kuyk heeft op 28 september 2022 in Utrecht haar proefschrift 'Tussen erfgoed en eredienst: Meervoudig gebruik van vier monumentale stadskerken' met succes verdedigd. Een handelseditie zal in 2023 verschijnen.

Deel 2 Commissie tot de Zaken - activiteiten

1 maart 2022 – 1 maart 2023

Het afgelopen jaar stond in het teken van het verder uitwerken van de beleidsvisie 2020-2030. Gelukkig konden we elkaar, na twee coronajaren, afgelopen jaar weer in levende lijve ontmoeten en u meenemen in de ontwikkelingen. We zagen elkaar tijdens de Colleges van Overleg in het voorjaar en het najaar en de Algemene Vergadering van Bestuur in juni. Deze fysieke ontmoetingen brachten nieuwe inspiratie en vruchtbare dialoog.

Veel aandacht werd er besteed aan de samenstelling van- en de communicatie met de diverse taak- en werkgroepen, verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid. Het platform InZicht dat vorig jaar in het leven was geroepen, vond haar draai als inhoudelijk regisseur. Het team, bestaande uit leden van het Arminius Instituut, het Convent van Predikanten, de taakgroep Marketing & Communicatie en het Landelijk Bureau evalueert vier keer per jaar of er theologische thema's blijven liggen en of er voor alle doelgroepen voldoende aanbod is. De Taakgroep Personeel, Gemeenten & Innovatie (PGI) reorganiseerde zichzelf ook in twee werkgroepen: werkgroep Personeel & Gemeenten en werkgroep Innovatie die elkaar ook frequent opzoeken. PGI had bijzondere aandacht voor de zorgen van gemeenten, regionalisering, de invulling van vacante predikantsplekken en het bijstellen van het innovatieproces. De taakgroep Marketing & Communicatie en het Landelijk Bureau bekommerden zich over een gezonde mix aan activiteiten zodat er een divers aanbod beschikbaar is, aanvullend aan wat Remonstrantse gemeenten en samenwerkende gemeenten bieden. Door de optelsom van alle activiteiten blijft de boodschap van de vrijzinnigheid zichtbaar en vindbaar voor leden, vrienden en alle andere geïnteresseerden.

Het Arminius Instituut werkte de meerjarenvisie voor de opleiding uit met als speerpunten het opvolgingsbeleid en de universitaire inbedding. Het Convent van Predikanten nam het initiatief voor een notitie ter verbetering van de nascholing, die veelbelovend is en verder doordacht zal worden met het Arminius Instituut, het Landelijk Bureau en de CoZa. De taakgroep Oecumene werkt hard aan de externe presentie in de oecumene. Twee predikanten gaven daar concrete invulling aan en gingen namens de Remonstranten naar de Assemblée van de Wereldraad van Kerken in Karlsruhe eind augustus/begin september.

In de beleidsvisie werd het belang opgemerkt van een stevige en transparante organisatie waarin taken en verantwoordelijkheden helder verdeeld zijn. Afgelopen jaar werd duidelijk dat er dubbelingen zitten in de wijze waarop we nu georganiseerd zijn en dat ook de kerkorde aanpassing behoeft aan de huidige tijd. De CoZa zal daarom met u het gesprek starten over de aanpassing van de bestuursstructuur en heeft inmiddels een Commissie Herziening Kerkorde in het leven geroepen die in samenspraak met u tot herzieningsvoorstellen voor de kerkorde zal komen.

Per gremium doen we hieronder kort verslag.

Platform InZicht

InZicht is opgericht n.a.v. de vaststelling van het visiedocument 2020-2030. InZicht komt in principe vier keer per jaar bijeen, is licht van structuur en bestaat uit vertegenwoordigers van Convent, Arminius Instituut, Landelijk Bureau, CoZa en de landelijke taakgroep Marketing & Communicatie. Het platform voert regie op het inhoudelijke aanbod van de remonstranten. Het gaat in de bespreking van de vele activiteiten die zich aandienen om het behoud van de samenhang. Voorkomen moet worden dat gremia langs elkaar heen werken, verdubbelen of belangrijke thema's en doelgroepen blijven liggen. Het gaat om de bekende helicopterview, zonder directe bestuurlijke verantwoordelijkheid. InZicht signaleert en adviseert, benoemt inhoudelijke thema's en zorgt er voor dat deze nader worden uitgewerkt door één van de gremia of door een gelegenheidsteam. Voorbeelden van onderwerpen in 2022 besproken: Tolerantielesing, nascholing, publicaties, jaarthema's en nieuwe initiatieven.

Gaandeweg is een zinvolle wijze van werken ontstaan. Het afgelopen jaar is ook een van de recent aangestelde landelijke innovatoren deel gaan nemen aan het overleg.

Samenstelling InZicht:

Koen Holtzapffel (convent/voorzitter), Annemarie Gerretsen (secretaris / landelijk bureau), Pieter Jöbsis (CoZa), Michel Peters (landelijk bureau / M&C), Silvio Roduner (landelijk bureau / Toekomst), Marthe de Vries (convent), Christa Anbeek (Arminius Instituut), Michiel Krijvenaar (vz taakgroep M&C), Joost Röselaers (convent / M&C)

Taakgroep Personeel, Gemeenten & Innovatie

De taakgroep Personeel, Gemeenten en Innovatie (PGI) is onderverdeeld in twee werkgroepen, te weten werkgroep Personeel & Gemeenten (P&G) en werkgroep Innovatie. Beide werkgroepen hebben een eigen verantwoordelijkheid, maar stemmen met regelmaat met elkaar af, zodat de ondersteuning aan gemeenten en regio's optimaal wordt georganiseerd.

Personeel en Gemeenten

De werkgroep P&G heeft als belangrijkste verantwoordelijkheid het ondersteunen van gemeenten in hun processen om **vitaal te blijven** dan wel te **revitaliseren**. Soms is de enige mogelijkheid voor een gemeente om te **fuseren** met een andere gemeente of om zich **op te heffen**. Ook dat proces ondersteunt de werkgroep. De werkgroep P&G heeft een indicatieve regio-indeling gemaakt. Op dit moment is de taakgroep nog onderbemand, maar binnenkort hopen we aan alle regio's een adviseur uit de taakgroep te kunnen koppelen.

Er zijn door de adviseurs van de werkgroep P&G in 2022 gesprekken (zowel op locatie als online) gevoerd in Noord-Nederland, Groene Hart, Groot-Veluwe, Zuidwest-Nederland en met een geïnteresseerde groep vrijzinnigen in Kelsterbach in Duitsland.

Met name heeft de werkgroep een rol gespeeld in het samengaan van de gemeenten Apeldoorn en Oosterbeek.

Bij de ondersteuningstaak van gemeenten hoort ook het ondersteunen bij het invullen van de vacatures. In 2022 werden vacatures ingevuld in Arnhem (0,6 fte), Groningen (0,7 fte), Eindhoven (0,6 fte) en jongerengemeente Arminius (0,2 fte, op termijn 0,4 fte).

Diverse gemeenten deden voor de ondersteuning van hun activiteiten beroep op Fonds Cos.

Innovatie

Inmiddels is het innovatieproces geëvalueerd en is het werken met innovatiepredikanten losgelaten. Daarvoor in de plaats zijn per 1 september 2022 twee projectleiders aangesteld, Silvio Roduner als zakelijk projectleider en Jan Berkvens als creatief projectleider. Zij zijn verantwoordelijk voor het begeleiden van het innovatieproces. Hierbij staat het woord **toekomst** centraal. Zij buigen zich over projecten die gericht zijn op het vormen van duurzame geloofsgemeenschappen. Met gemeenten en de regio waartoe deze gemeenten behoren wordt gekeken of zij in staat zijn om te **groeien** en **bloeien** en wat daarvoor nodig is. Ook wordt er gekeken of er mogelijkheden zijn om duurzame gemeenschappen in nieuwe contexten te creëren. De projectleiders vormen samen met een klankbordgroep de werkgroep Innovatie.

In de eerste periode hebben de projectleiders innovatie al veel gemeenten gesproken. In ieder geval gaat de werkgroep aan de slag met 35+ beleid samen met andere vrijzinnige denominaties. Ook met gemeenten en regio's worden op dit moment kansen besproken. De verwachting is dat er een dubbelslag kan optreden: gemeenten ontwikkelen creatieve ideeën om naar buiten te treden. Dat levert nieuwe energie op en daardoor ook (waarschijnlijk) nieuwe leden en belangstellenden (groei); bij het naar buiten treden worden bondgenootschappen gesmeed met andere lokale groepen/mensen. De gezamenlijk ondernomen activiteiten zijn

niet direct gericht op het ‘revitaliseren en groeien’ van de remonstrantse gemeente, maar op het ‘revitaliseren’ van de lokale gemeenschap (in brede zin).

De projectleiders zullen met regelmaat landelijke inspiratiedagen organiseren. Tijdens deze dagen leren we van anderen. Dat kunnen kerken zijn, maar ook musea, projecten of bedrijven.

Op www.remonstranten.nl/toekomst is het innovatieproces te volgen.

Diverse gemeenten deden voor de ondersteuning van hun toekomstgerichte projecten een beroep op de reserve 2030.

Samenstelling taakgroep:

Ello Weits (CoZa / voorzitter taakgroep PGI), Annemarie Gerretsen (algemeen secretaris / lid taakgroep PGI), Mariëlle van Royen (P&O adviseur / secretaris werkgroep PG), Charlotte Hille (regio-adviseur werkgroep PG), Carla van Bree (regio-adviseur werkgroep PG), Marieke Fonk (regio-adviseur werkgroep PG), Silvio Roduner (projectleider werkgroep Innovatie), Jan Berkvens (projectleider werkgroep Innovatie)

Taakgroep Marketing & Communicatie en externe profilering

Michiel Krijvenaar nam de voorzittershamer over van Mieke van Elk. De taakgroep werkte aan de landelijke zichtbaarheid en de ondersteuning van gemeenten door het aanbieden van content. Daarnaast ondersteunde ze bij het landelijke aanbod in samenspraak met InZicht en het Landelijk Bureau. Veel activiteiten zijn gekoppeld aan het jaarthema “Vele talen, in alles de liefde”, wat doorklinkt in de Beraadslag van april 2023. De redactie van AdRem bracht weer acht prachtige nummers uit. De website is verbeterd, waardoor veel lokale en landelijke activiteiten vindbaar zijn via de agenda van de website. Op de site wordt ook wekelijks nieuwe inspiratie aangeboden in de vorm van blogs. Inmiddels is ook het werk van de projectleiders Innovatie zichtbaar gemaakt onder een apart icoontje “Toekomst” die te benaderen is via de homepage. De frequentie van de nieuwsbrief is opgevoerd, in een poging om via directe links het bezoek/verkeer naar de website te vergroten. In goede samenwerking met het landelijk bureau heeft de taakgroep aan predikanten het aanbod voor de ‘presentatie-training’ gedaan ter voorbereiding van (toekomstige) optredens in media. Deze trainingen zijn positief geëvalueerd en krijgen een vervolg in 2023.

Vanuit het landelijk bureau werden twee series van zoombijeenkomsten aangeboden. De serie Remonstrantse Miniaturen met name was een succes. De taakgroep werkte ook aan mediapresentatie. Artikelen van predikanten over onderwerpen die ons ter harte gaan verschenen geregeld in landelijke dagbladen en op social media. Ook waren zij te horen op de landelijke en regionale radio. In december was er een mooie samenwerking van de Remonstrantse Gemeente Rotterdam, de landelijke organisatie en theatergezelschap de Veenfabriek rond de muziektheatervoorstelling ‘Maria, Maria, Maria’ die twee keer in de (uitverkochte) Arminiuskerk is opgevoerd. Het thema van de uitvoering was ook thema van de kerkdienst op zondagmorgen, waardoor professioneel theater en kerkdienst op inspirerende wijze met elkaar verbonden waren.

Samenstelling Taakgroep Marketing & Communicatie:

Michiel Krijvenaar (voorzitter), Mieke van Elk (CoZa-portefeuillehouder), Michel Peters (secretaris), Tjaard Barnard (AdRem), Joost Röselaers (externe profilering), Hugo van der Loo, Annemarie Gerretsen.

Convent van Predikanten

De portefeuillehouder van de CoZa voor het Convent is Kirsten Slettenaar. Zij zit ook in het moderamen van het Convent. Elders in de handelingen vindt u hun jaarverslag. Naast het verzorgen van inspirerende bijeenkomsten voor conventsleden werkten verschillende collega’s mee aan het boek “Vele Talen, in alles de liefde” en deed een gelegenheidsteam een voorzet voor de professionalisering van de nascholing.

Taakgroep Oecumene

Taakgroep Oecumene heeft het afgelopen jaar gebruikt om haar taakopvatting en doelstellingen duidelijker te formuleren. Naast het onderhouden van netwerken (o.a. met het oog op diaconale samenwerking) en deelname aan internationale ontmoetingen stelt de taakgroep zich ten doel om de komende jaren bij te dragen aan zgn. receptive ecumenism, door activiteiten aan te bieden gericht op kennismaking met en uitwisseling van geloofs-tradities. Ze wil betrokkenen van lokale Raden van Kerken ondersteunen door uitwisseling van ervaringen te faciliteren. En ze wil de oecumenische gezindheid onder remonstranten versterken en bijdragen aan een cultuur van onderlinge nieuwsgierigheid en waardering, van oefenen van ‘eenheid in verscheidenheid’. Op basis van deze doelstellingen is bij de CoZa een begrotingsaanvraag ingediend voor activiteiten in 2023.

Remonstranten dragen sinds 2022 nog financieel bij aan de volgende oecumenische verbanden: Wereldraad van Kerken (WCC), Raad van Kerken in Nederland, Conferentie van Europese Kerken (CEC), een wereldwijde en een Europees verband van Protestantse Kerken (resp. WCRC en GEKE). Daarnaast dragen wij nog bij aan het IKOS en de IARF.

In 2022 vond de 8-jaarlijkse Assemblee van de Wereldraad van Kerken plaats in Karlsruhe. Afgevaardigden van kerken vanuit de hele wereld kwamen van 31 augustus tot 8 september bijeen om gezamenlijk na te denken over de rol en visie van de kerk bij urgente maatschappelijke thema's van deze tijd. Het thema van de assemblee was: “Christ’s love moves the world to reconciliation and unity”. Namens de remonstranten hebben Rachelle van Andel en Kim Magnée-de Berg deelgenomen. Zij hebben van hun ervaringen verslag gedaan via dagelijkse blogs op de website.

Leonie van Staveren heeft in 2022 de remonstranten vertegenwoordigd in de plenaire bijeenkomsten van de Raad van Kerken. De RvK publiceerde afgelopen jaar o.a. een nieuwe oecumenische bezinning op duurzaamheid; een reisverslag van een delegatie aan vluchtelingenkampen in Griekenland. Ook is het thema veiligheid en vrede – mede met het oog op de oorlog in Oekraïne – besproken. De RvK heeft een gezamenlijke verklaring tegen de oorlog gepubliceerd en een oecumenische gebedsviering in Utrecht gehouden. Eind 2022 heeft een delegatie van de Raad een bezoek gebracht aan de kerken in Israël en Palestina. Het reisverslag met aanbeveling voor kerken in Nederland is aangenomen op de vergadering van februari 2023.

Samenstelling Taakgroep Oecumene

Leonie van Staveren (voorzitter), Japke van Malde (CoZa / lid convent), Kim Magnée-de Berg (convent), Gardienke Ubels (convent), Bert Companjen (gemeentelid Arnhem), Annemarie Gerretsen (CoZa / algemeen secretaris)

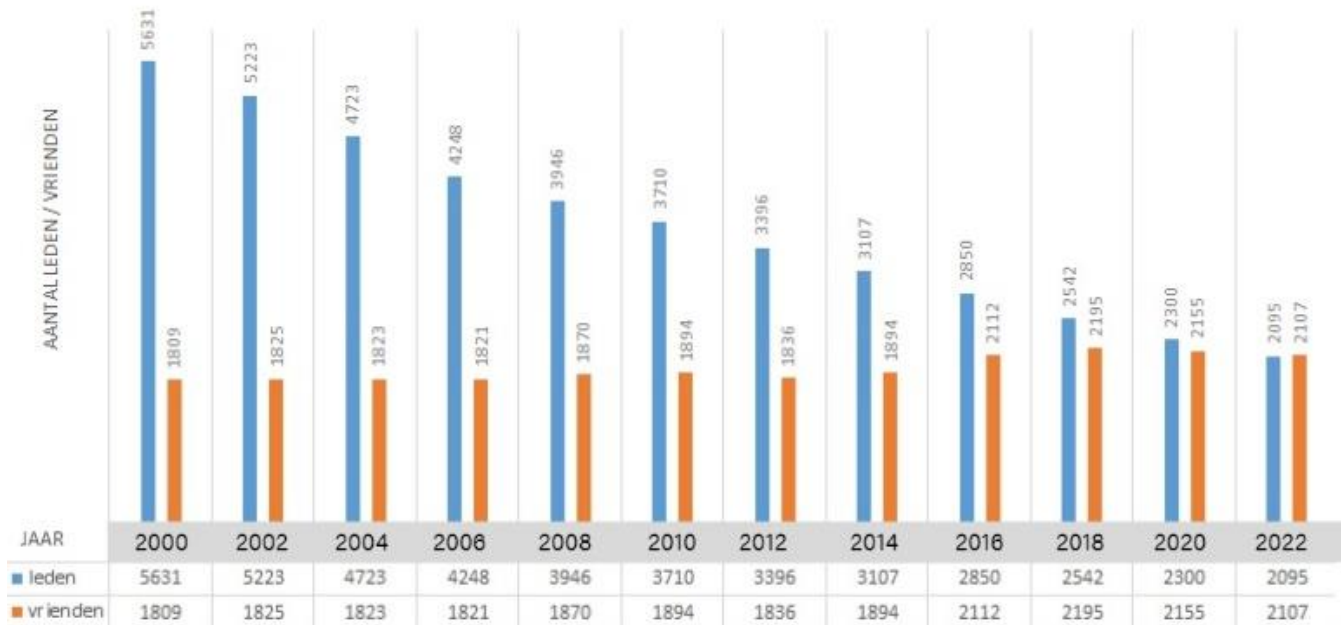
Arminius Instituut

Elders in de Handelingen treft u een uitgebreid jaarverslag van het Arminius Instituut / seminarium. Rector a.i. Goos Minderman neemt als adviseur deel aan de vergaderingen van de CoZa. Voorzitter van het curatorium, Albert Verdam, rector a.i. Goos Minderman en het moderamen van de CoZa zoeken met regelmaat afstemming op onderwerpen als de invulling van de beleidsvisie, de vacature voor universitair (hoofd) docent als dakpanconstructie voor Christa Anbeek en Bert Dicou en gesprekken met de VU en andere onderwijsinstellingen en betrokken denominaties.

Ledental

Per januari 2023 waren er in totaal 4202 remonstranten: 2095 leden en 2107 vrienden. Voor verder details, ontwikkelingen per gemeente etc. verwijst ik u naar de personele staat op blz. 12 en met betrekking tot gegevens over het kerkelijk leven naar blz. 13 en verder.

LEDENVERLOOP 2000-2022

Publicaties

Publicaties die vanuit de landelijke organisatie geproduceerd zijn:

- Vele talen, in alles de liefde, Joep de Valk (red.), uitgeverij Skandalon 2022

Publicaties van remonstrantse predikanten en theologen, publicaties over remonstranten (*voor zover bekend*):

- Tijdschrift 'Blad voor je mond', Kirsten Slettenaar en Ellen Klasens, 2022
- Legpuzzel van 1000 stukjes van de Nationale Synode en een gespreksboekje over de Remonstranten, initiatief van de Remonstrantse Gemeente Zwolle, dec. 2022
- Eginhard Meijering, Bisschop Irenaeus van Lyon. Bij hem begon het... , eigen beheer aug. 2022
- Eginhard Meijering, In vrijheid leven binnen Gods perken. Overwegingen n.a.v. Karl Barths visie op de begrensdheid van ons leven, uitgeverij Pumbo 2023
- Eginhard Meijering, De kerk in oorlog en vrede. Overwegingen n.a.v. Karl Barths visie op de taak van de christenen als Gods volk in het wereldgebeuren, Uitgeverij Pumbo 2023

Landelijk Bureau

Per 1 januari 2023 ziet de formatie en bezetting van het landelijk bureau er als volgt uit:

Annemarie Gerretsen	Algemeen Secretaris	80%
Liesbeth Orthel	Bureaucoördinator	100%
Michel Peters	Projectmedewerker (Beraadslag, G&S, AdRem)	80%
Mariëlle van Royen	Adviseur P&O	40%
Jan Berkvens	Creatief projectleider innovatie	40%
Silvio Roduner	Zakelijk projectleider innovatie	40%
Christa Anbeek	Begeleiding Innovatieplekken	30%

Op projectbasis:

Carla van der Knaap	Thesaurie (detachering vanuit KKA)	20%
---------------------	------------------------------------	-----

Samenstelling Commissie tot de Zaken verslagjaar 2022/23

Functie	Naam		Aftredend	Toelichting
Voorzitter	mw. T.J. van der Burg (Teddy)	tot nov. 2022	2022	niet herkiesbaar
Voorzitter	dhr. G.P. Jöbsis (Pieter)	va. nov. 2022	2024	tweemaal herkiesbaar
Thesaurier	dhr. J. Muysken (Joan)		2024	eenmaal herkiesbaar
Lid	mw. A.C. van Elk (Mieke)		2023	tweemaal herkiesbaar
Lid	mw. ds. J.W. van Malde (Japke)		2024	tweemaal herkiesbaar
Lid	mw. ds. K.J.G. Slettenaar (Kirsten)		2024	tweemaal herkiesbaar
Lid	dhr. A.A.H. Verkerke (Ard)		2023	tweemaal herkiesbaar
Lid	dhr. E.A.G. Weits (Ello)	va. nov. 2022	2026	tweemaal herkiesbaar
Adviseur	dhr. G.D. Minderman (Goos)		nvt	
Secretaris	mw. A.M.D. Gerretsen (Annemarie)		nvt	

Bestuurstermijnen Commissie tot de Zaken: 1 x 4 jaar, 2 x 2 jaar (maximaal 8 jaar totaal)

Bijlage 2

Kerkelijk leven

Gegevens voor zover
doorgegeven door
gemeenten

*Deze cijfers gaan jaarlijks
naar het Kaski t.b.v.
onderzoek en worden
gebruikt t.b.v. de actie
Kerkbalans*

gemeente	kind - doop	volwassene - doop	jeugdwerk tot 12 jaar	jeugdwerk 12-20 jaar	studentenwerk 18-30 jaar	volwassenen - catechisatie	volwassenen - gesprekskringen	volwassenen - andere activiteiten	huwelijk - levensverbintenis	kerkelijke begrafenis/crematie	bezoekers kerkdienst	kijkers kerkdienst online	bezoekers experimentele dienst
Alkmaar										2	35		45
Alphen							10			1	30		
Amersfoort - do-re-vvp		2	8	8	4	4	50	50		3	45	10	50
Amsterdam - re-vvp	14		20		15		150	100	1	4	50	100	70
Apeldoorn							8	12			10		
Arminius							8	15					
Arnhem - re-vvp			10			6	20			2	25		
Boskoop - re-vvp													
Doesburg											25		
Dokkum							10	15	1	1	20		30
Dordrecht							15	18		1	25	5	
Eindhoven							10	20			20		
Friedrichstadt	1	1									25		
Gouda - do-re-vvp	5		12				35				50	70	
Gravenhage			2	12		11	12	20		10	30	15	10
Groningen			6	1	50		40	30		4	35	68	30
Haarlem										1	36	20	64
Hilversum - do-npb-re-vvp	1							20		4	25	20	10
Hoogeveen							12	25		1	30		20
Hoorn - do-re							15				35		
Leeuwarden							6	10			22		22
Leiden - do-re	1		18	8			35			5	46		
Lochem							12	12	1	2	30		8
Meppel - do-re							15				20		5
Midden Zeeland - re-vvp													
Naarden-Bussun							30	20		3	40	50	
Nieuwkoop								15		3	18	5	
Nijmegen - do-re						5	20	25		1	24	15	6
Oosterbeek						8	25			3	40	60	
Oude Wetering							16	15			20		
Rotterdam (incl. Breda)	1				13	4	160	500	3	9	58		40
Sommelsdijk								12	1	1	20	6	
Twente							28			3	30		
Utrecht (incl. regio)	7	1	38	7		35	200	738		10	120	60	
Vlaardingen							5				15		
Waddinxveen							8	25			23		
Zoetermeer - do-re-vvp													
Zwolle													
Landelijke leden													
Totalen	30	4	114	36	82	73	955	1697	7	74	1077	504	410

Bijlage 3

Personele bezetting, gebouw

*Gegevens voor
zover doorgegeven
door gemeenten*

gemeente	aantal predikanten	aantal predikanten in FTE	aantal pastoraal werkers	aantal pastoraal werkers in FTE	aantal vrijwilligers	eigen kerkegebouw
Alkmaar	1	0,4				ja
Alphen	1	0,15			8	ja
Amersfoort - do-re-vvp	1	0,8	1	0,15	80	ja
Amsterdam - re-vvp	3	1,6			70	ja
Apeldoorn	zzp				12	ja (1/3 deel)
Arminius	1	0,4				nee
Arnhem - re-vvp	1	0,6			31	ja
Boskoop - re-vvp	1	0,15			6	ja
Doesburg	1	0,3			18	nee
Dokkum	0				20	ja
Dordrecht	2	0,6			8	ja
Eindhoven	1	0,6			10	ja
Friedrichstadt	1	0,2				ja
Gouda - do-re-vvp	1	0,6			45	nee
Gravenhage	2	1,5			70	ja
Groningen	1	0,7			40	nee
Haarlem	1	0,7			32	ja
Hilversum - do-npb-re-vvp	2	0,8			40	ja
Hoogeveen	1	0,25			30	ja
Hoom - do-re	1	0,44			50	ja
Leeuwarden	1	0,2			15	nee
Leiden - do-re	1	0,8			41	nee
Lochem	1	0,5			7	ja
Meppel - do-re	1	0,35			5	nee
Midden Zeeland - re-vvp	vac	0,5				nee (vvp)
Naarden-Bussum	1	0,55			50	ja
Nieuwkoop	1	0,2			35	ja
Nijmegen - do-re	1	0,4			50	ja
Oosterbeek	2	0,6			40	nee (fonds)
Oude Wetering	1	0,16			20	ja
Rotterdam	2	2,05			90	ja (pacht, stichting)
Sommelsdijk	zzp					ja
Twente	1	0,6			40	ja
Utrecht	3	2,2			209	ja
Vlaardingen	0					ja
Waddinxveen	0				16	ja
Zoetermeer - do-re-vvp	1	0,15				nee (vvp)
Zwolle	1	0,3				nee
Landelijke leden	0					nee
Totalen	41	20,35	1	0,15	1188	

Deel 3 Gemeenten

Alkmaar

Ter inleiding Gelukkig kon na de ‘corona-jaren’ het kerkenwerk in 2022 voluit ter hand worden genomen. Predikant Gerdienke Ubels stond al lange tijd in de startblokken om met nieuw elan aan de slag te kunnen. Het eerste waar de kerkenraad zich op richtte was het opstellen van een beleidsplan voor de jaren 2022 – 2027. In juni kon dit aan de gemeente tijdens een lentelunch worden voorgelegd, waarop ieder zich voor een bepaalde activiteit of werkgroep kon aanmelden. De gemeente in Alkmaar is in 2022 wat ledenaantal betreft per saldo hetzelfde gebleven.

Beleid De kerkenraad heeft zich intensief bezig gehouden met het uitstippelen van haar beleid voor de komende jaren. Zij koos er voor om voortaan te werken volgens het model Kerkenraad met werkgroepen. Taak en doelstelling zijn na de samenstelling hiervan door de werkgroepen zelf ingevuld, als mede het aangeven hoe met name de betreffende doelstelling te bereiken. Een en ander resulteerde in de samenstelling van het werkplan ‘Werk in uitvoering’, onder het motto ‘De toekomst tegemoet’.

Doel van dit alles en voor alle werkgroepen leidend is om als gemeente een ontmoetingsplek te creëren waar ieder zich kan bezinnen op vragen betreffende geloof en leven. Belangrijk daarbij is het open (willen) staan voor wat er in de maatschappij gebeurt.

Vieren Voortgezet in het verslagjaar zijn de zogenaamde ‘Op Adem Komen-vieringen’. Deze diensten met een meditatief karakter, ondersteund door een koor hebben een open karakter. Open, omdat zij ook bezocht en geleid worden door resp. gemeenteleden en voorgangers uit andere kerken en denominaties. De wekelijkse Stiltemeditatie, beurtelings onder leiding van de predikant en gekwalificeerde vrijwilligers trok steeds meer bezoekers, ook van buiten de eigen gemeente. Dat gold ook voor het open Preekcafé, geleid door de predikant, waarbij door middel van teksten en informatie wordt ingespeeld op de komende zondagse eredienst.

Programma Er zijn in de gemeente twee gesprekskringen gevormd, namelijk ‘Onderweg’ en ‘Van luisteren naar doen?’ De eerste kring las en besprak een of meerdere boeken. In het verslagjaar waren dit de boeken ‘Parabels’ en - aansluitend bij het landelijke jaarthema ‘Veel talen, in alles de liefde’. De tweede gesprekskring richtte zich op

maatschappelijke thema’s als zorg (in de toekomst), klimaat(verandering) en levenshouding, vergeving en democratie. Wat de grootte en samenstelling van beide kringen betreft: een vrij constante groep van alleen gemeenteleden namen deel. De jaarlijkse lezingencyclus – de zogenaamde Voorjaarsserie – met landelijk bekende sprekers kon dit jaar gelukkig doorgang vinden en mocht zich opnieuw verheugen in een groeiende belangstelling, ook van niet-gemeenteleden.

Contactledenwerk Het omzien naar elkaar vond in eerste instantie plaats in de ontmoeting tussen gemeenteleden, op allerlei momenten. Zo is het koffie drinken na de zondagse kerkdienst een essentiële plek en gelegenheid waar ontmoeting plaats kan vinden. Verder vonden gerichte bezoeken plaats door pastorale vrijwilligers (contactleden) aan gemeenteleden in bijzondere omstandigheden (ziekte, eenzaamheid, jubileum, verjaardag). Deze contactleden vervulden desgewenst ook een signaleerfunctie voor predikant en/of kerkenraad.

Diaconie Sinds we in de gemeente werken in een nieuwe structuur van Kerkenraad met werkgroepen is er sprake van eigen diaconaal werk dat plaats vindt vanuit de werkgroep diaconaat. Om daarmee direct uiting te kunnen geven aan wat in de visie van de gemeente is geformuleerd, namelijk open staan voor de samenleving – ook dichtbij! – voor haar noden. Allereerst is daarbij gekeken naar de (collecte) doelen die vanuit onze gemeente worden ondersteund. Daar is meer de nadruk komen te liggen op (diaconale) doelen dichtbij.

Samenwerken Sinds 2004 werken Doopsgezind, Luthers en Remonstrants Alkmaar samen in de jaarlijkse gemeenschappelijke Oogstdienst die beurtelings plaatsvindt in een van de kerken. Predikanten van genoemde kerken ontmoeten elkaar op reguliere basis.

Oecumene Vanuit de Alkmaarse Raad van Kerken waarin ook onze gemeente is vertegenwoordigd, vinden allerhande initiatieven plaats waarbij nagenoeg alle kerken en denominaties samenwerken. Te noemen zijn in dit verband de jaarlijkse paasactie (hierbij gaan door de gezamenlijke kerken gefinancierde supermarktbonnen naar mensen die dit goed kunnen gebruiken) en de Feestweek van de Oecumene, in de week na Pinksteren. Met onder meer zangavonden en aan het eind een oecumenische viering. De Remonstrantse gemeente maakt ook deel uit van de door de burgerlijke overheid opgezet plan ‘Wat te doen als er in onze gemeente een ramp gebeurt?’ Op de eerste zondag van Advent wisselen de kerken in Alkmaar sinds vele jaren

Adventsgroeten uit.

Communicatie Vanuit de werkgroep Communicatie probeert de Remonstrantse gemeente alle voorkomende middelen in te zetten om informatie te geven over wat hen beweegt en wat er valt te melden, zoals de website die regelmatig wordt bezocht, het gemeenteblad ‘Flitsen uit het Fnidsen’ (dit blad wordt op verzoek aan een 15-tal adressen ook digitaal verstuurd). Ook is de gemeente actief op Facebook, worden van tijd persberichten verzonden aan plaatselijke en regionale bladen. Wekelijks wordt de liturgie voor de komende zondag digitaal verspreid onder alle gemeenteleden. Zodat ieder die dat wil de dienst van zondag middels een livestream - via Kerkomroep – kan volgen.

Gebouw De Remonstrantse gemeente beschikt over een eigen, eeuwenoude schuilkerk (bouwjaar 1659) in de binnenstad van Alkmaar. Zeer regelmatig vinden in het gebouw gemeenteactiviteiten plaats, naast de zondagse erediensten. Ook mensen of instanties van buiten weten steeds meer het gebouw te vinden voor hun activiteiten. Zo vonden regelmatig concerten plaats, was er af en toe een uitvaart of een huwelijksluiting, waren er theateroptrédens e.d. Het gebouw valt onder Monumentenzorg, wordt uitstekend onderhouden en, gezien de te verwachten hoge energiekosten, zoveel mogelijk (extra) geïsoleerd.

Toekomst De gemeente hoopt gaandeweg meer werk te kunnen maken van het streven, zoals verwoord in de beleidsvisie, open te staan voor de samenleving met hart en oog voor de wereld, dichtbij en veraf, en haar noden en tegelijkertijd een ontmoetingsplek voor bezinning op eigentijdse geloofs- en levensvragen. Over vijf jaar hoopt de gemeente nog wat gegroeid te zijn, met een nog beter en intensiever gebruik door derden van de gebouwen. Een punt van zorg is het feit dat de gemiddelde leeftijd van de gemeenteleden hoger wordt en er nauwelijks aanwas van jongere mensen is en ook dat het steeds moeilijker zal worden voldoende vrijwilligers te vinden om alle taken te kunnen blijven uitvoeren.

Alphen

Algemeen Hoewel vanwege de coronamaatregelen de eerste kerkdienst in januari en de Nieuwjaarsreceptie waren komen te vervallen, werd 2022 niet beheerst door corona pandemie, waardoor de geplande gemeenteactiviteiten doorgang hebben kunnen vinden. Mede dankzij het feit dat de kerk-

diensten door een groot aantal leden zeer frequent werd bezocht én door de inzet van de vrijwilligers is gebleken dat we een levendige kerkgemeenschap zijn.

Vieren Er waren 28 diensten gepland, waarvan 2 streekdiensten in Boskoop en Nieuwkoop. Van de andere 26 diensten is er 1 komen te vervallen vanwege de coronamaatregelen.

Programma De koffieochtenden, de maandelijkse Instuifmiddag, de Meditatiebijeenkomsten en de gespreksgroepen konden allemaal doorgaan. De startzondag vond plaats in de kerk te Zwammerdam. Na afloop werd er met de kerkgangers geluncht. Op 20 december vond de jaarlijkse Kerst-Broodmaaltijd plaats. Met Pasen en met Kerst werd bij alle leden en vrienden een attentie bezorgd.

Pastoraat/contactledenwerk Op basis van gezamenlijke inventarisatie door predikant en kerkenraad en op basis van meldingen door contactleden, heeft de predikant leden en vrienden bezocht.

Communicatie Het blad Gemeenteberichten is weer 6 keer zeer fraai uitgevoerd op papier verschenen.

Externe gerichtheid/werving Elke eerste zaterdag van de maand is er Open Kerk. Dan is onze kerk, die gehuisvest is in de voormalige synagoge van Alphen, opengesteld voor het publiek. Ook tijdens de Open Monumentendag en de Alphense Jaarmarkt was ons kerkgebouw opengesteld voor bezichtiging. In een aantal gevallen heeft dat ertoe geleid dat bezoekers van de Open dagen een kerkdienst hebben bezocht.

Diaconaat De diaconale taken bestaan voor het grootste gedeelte uit financiële bijdragen aan diverse landelijke diaconale doelen. Ook werden het Diaconaal Platform Alphen en het Restauratiefonds

ten behoeve van ons kerkgebouw financieel ondersteund. Op 13 juni heeft het jaarlijkse diaconale uitje plaatsgevonden. De Theeschenkerij ‘De Proeftuin’ in Boskoop werd bezocht. Ook dit jaar werd de Kerstpakkettenactie van het Diaconaal Platform Alphen ondersteund.

Bestuur Het organiseren van de ALV was weer mogelijk; deze vond plaats op 7 april. De kerkenraad kon een nieuw lid verwelkomen; daarmee was het bestuur met vijf leden weer voltallig. De kerkenraad vergaderde zes keer.

Amersfoort

Inleiding Het jaar 2022 begon met corona waar-

door ons jaarlijkse gemeenteweekend opnieuw niet kon doorgaan. Toen de ergste coronagolf voorbij was kwam alles weer goed opgang. Helaas werd daarna onze predikant ziek waardoor zij de tweede helft van het jaar grotendeels afwezig was. Met hulp van iedereen is dit gemis zo goed mogelijk opgevangen. Gelukkig heeft zij eind van het jaar haar werk weer op kunnen pakken.

Beleid In de jaarvergadering van maart 2022 is het nieuwe beleidsplan voor de periode 2022-2027 goedgekeurd. Het beleidsplan is geformuleerd rond de thema's 'Wij zijn een gemeente', 'Wij staan in de maatschappij' en 'Onze organisatie'. Het heeft als kerndoelen 'gericht op het spirituele/zingeving', 'Zichtbaarheid' en 'Binding'.

Vieren Hoogtepunten waren onder andere de Pinksterdienst met belijdenis van 2 personen, een vrolijke 'groene dienst' met Kees Posthumus over scheppingsverhalen "Vier de Schepping!". Al onze diensten worden gestreamd, dit voorziet in een behoefte en lijkt ook nieuwe mensen aan te trekken.

Programma Een van de hoogtepunten van het jaar was het organiseren van De Nacht van de vluchteling - diaconaat en profetisch vieren ineen. We hebben permanente openstelling van 24 uur gerealiseerd. Dit bracht ons in contact met nieuwe partners en ook potentiële partners voor volgend jaar.

Jongeren Er is iedere twee weken Kinderkring voor de kinderen op de basisschool. Voor de middelbare scholieren is er een maandelijkse activiteit onder leiding van een betaalde jongerenwerker. Deze functie was een deel van het jaar vacant. Een groepje studenten komt af en toe bij elkaar zonder begeleiding. Zij zijn met Doopsgezinde jongeren naar Taizé geweest.

Contactledenwerk In de kerkenraad en met de contactleden zijn gesprekken gevoerd over een veilige kerk en veilige relaties. Er is een protocol opgesteld. Het besef van veiligheid, verantwoordelijkheid en kwetsbaarheid is vergroot. Het blijft belangrijk dat regelmatig te herhalen.

Diaconie Naast al het 'gewone' werk van de Diaconie is het een groot succes dat de 'Iraanse jongeling' een legaal bestaan heeft gekregen in ons land. De diaconie heeft hem jaren ondersteund, zowel financieel als persoonlijk, psychosociaal, juridisch, met taallessen en de opbouw van een netwerk.

Samenwerken In 2022 is er 8 keer een dienst geweest in samenwerking met de Ruimteviering. Deze samenwerking is geëvalueerd en er is besloten daar in 2023 mee door te gaan. In samenwerking met de stadsdominee en de binnenstadskerken is de

lichtjesticht opnieuw georganiseerd. Een groot succes met 4000 bezoekers.

Communicatie Voor de interne communicatie is de wekelijkse Johannesmail en de maandelijkse Johannesbrief (op papier) het belangrijkste. Voor de externe communicatie is de website belangrijk. Het blijft een uitdaging om deze up-to-date te houden.

Gebouw De Johanneskerk is van ons en wordt 40 uur in de week gehuurd voor de dagopvang van GGZ Centraal. We zijn erg blij met deze huurden en de huur is onlangs weer met drie jaar verlengd. Hierdoor zijn we voor deze tijd uit de financiële zorgen.

Toekomst Er zijn steeds minder handen om de verschillende vrijwilligerstaken binnen de gemeente uit te voeren en de handen worden steeds ouder. In het nieuwe beleidsplan is het nog niet goed gelukt om te besluiten wat we in de toekomst niet meer willen doen. Wat hoopvol stemt is dat er ook nieuwe mensen zijn die de weg naar de Johanneskerk weten te vinden.

Amsterdam

De Remonstrantse Gemeente Amsterdam (RGA) werkt nauw samen met de Vereniging van Vrijzinnige Protestantisten Amsterdam (VVP) onder de naam (Stichting Vrijzinnig centrum)Vrijburg.

Inleiding In 2022 was de overgang van veel online-bijeenkomsten naar weer live-activiteiten. Dankzij de bezielende leiding van het team, in samenwerking met veel vrijwilligers, kijken we terug op een positief kerkelijk jaar. Er blijkt een toenemend aantal belangstellenden voor de diensten, zowel fysiek in de kerk als bij de online-uitzendingen.

Vieren In januari 2022 is Mpho Tutu van Furth begonnen als zzp-er bij Vrijburg. Dat betekende een nieuwe biblestudy-kring, evening-prayers en een aantal kerkdiensten onder haar leiding in het Engels. In juni namen we afscheid van Jasper Dijkman en in oktober verwelkomden we Rachelle van Andel die als predikant met speciale opdracht voor jeugd en jongeren in Vrijburg begonnen is. Er werd op verschillende manieren aandacht besteed aan de oorlog in Oekraïne. In de diensten *Vrijburg laat Voorgaan* zijn Yesim Candan, Reinier van Lanschot, Don Ceder en Joram Rookmaker voorgegaan. Ook waren er veel diensten met gastmusici, onder de naam *Vrijburg laat Horen*.

Programma Met Between Borders hadden we twee keer een solidariteitsmaaltijd in Vrijburg. Er waren verschillende nieuwe tentoonstellingen in de

Moddermanzaal. Een 25-tal Vrijburgers maakten een korte reis naar Groningen voor bezoeken aan kerken en kloosters. De wekelijkse online-vrijzinnige miniatures werden goed beluisterd en gelezen en kenden als thema oa. de zeven hoofdzonden en Advent. Alle kringen kwamen weer live bijeen.

Pastoraat/contactleden Het pastoraat had dit jaar de grote aandacht van predikanten en gemeenteleden. Er zijn zes contactleden en een coördinator-contactleden die drie keer per jaar alle leden en vrienden van 75 jaar en ouder, opbellen. Twee keer per jaar komt deze groep bijeen met de predikanten om te spreken over deze belrondes. Eenmaal in de 14 dagen worden uitgeprinte preken naar leden en vrienden-zonder-email verstuurd.

Diaconie In maart zijn de collectes ten bate van de diaconie voor drie maanden bestemd geweest voor het Savoy Hotel in de Ferdinand Bolstraat waar vluchtelingen uit de Oekraïne verbleven. Belangrijk waren de banden met het inloophuis Makom. Collectiedoelen werden veelal gekozen uit kleinschalige, goed gecontroleerde projecten.

Jongerenwerk en kinderkerk De kinderkerk kon ook weer live bij elkaar komen en verheugt zich in een toenemend aantal kinderen. Rachelle van Andel heeft de inhoudelijke begeleiding van zowel de kinderkerk als van de jongeren in de kelder.

Communicatie De rol van de website en de rol van digitale Nieuwsbrieven wordt steeds groter bij de publiciteit rondom activiteiten. Er is nieuwe apparatuur aangeschaft voor het uitzenden van de diensten. Op het bureau namen we afscheid van Brigitte Kristel. Gigi Calkoen is haar opgevolgd.

Bestuur Een start is gemaakt met het vernieuwen van de statuten. Het is de bedoeling dat het gemakkelijker wordt om ‘vriend van Vrijburg’ te worden. Er wordt nagedacht over een aanbod van cursussen.

Gebouw Er wordt aan het gebouw veel gerenoveerd zodat het aantrekkelijk blijft voor Vrijburgers en huurders. Er wordt gewerkt aan meer contacten tussen deze twee groepen. In het hele gebouw is de verlichting verbeterd met LED-lampen. Een start is gemaakt met het nadenken over een tweede orgel. In 2023 bestaat het gebouw van Vrijburg 90 jaar. Er worden festiviteiten rond *90 jaar Nieuwe Rem* voorbereid.

Apeldoorn

Algemeen Net als 2021 is 2022 voor de inmiddels uit twee personen bestaande kerkenraad een bijzonder zwaar jaar geweest. Bij de jaarwisseling 2021-

2022 wisten wij nog niet of de Remonstrantse Gemeente Oosterbeek ons wel zou willen opnemen. Ook de verkoop van ons eenderde deel van de Regentessekerk was nog volkomen duister. De kerkenraad is dit jaar zeven keer bij elkaar geweest, naast de talloze malen dat er bijeengekomen werd in een bijeenkomst, of zoomgesprek met name vanwege de verkoop van de kerk.

Vieren Van de achttien diensten door wisselende predikanten zijn er twee afgevallen door corona. Ds Foeke Knoppers was bereid twee maal in te vallen.

Programma Van de gespreksgroepen kwamen alleen de Disgenoten en 50+ bij elkaar. De kring TWEK (Tussen Werk en kerk) kwam na een periode van slaapstand, voor het eerst weer bij elkaar olv. van onze toekomstige predikant in Oosterbeek, ds Joost Röselaers. Het Groothuisbezoek ging weer door in drie bijeenkomsten olv. ds Ries Kassens met als thema Polarisatie.

Pastoraat/contactledenwerk Pastoraat en contact met de leden, vrienden en donateurs waren weer in goede handen van de contactleden, die voor dit werk vier maal met elkaar overlegden, en voor zover nodig van de hiervoor beschikbare emeritus predikanten. In april deelde ds. Ries Kassens, die ook na zijn emeritaat pastoraat bleef verlenen, onverwacht mee dat hij er door persoonlijke omstandigheden helaas mee moest ophouden. Ds. Knoppers heeft die taak toen tot 1 januari 2023 verder op zich genomen.

Fusie Remonstranten Apeldoorn met Oosterbeek Op 10 febr. 2022 kwam het bericht uit Oosterbeek dat de door de kerkenraad opgestelde notitie Gemeenschappelijke Verklaring tot opgaan van de RGA in de RGO en doorgaan als WRA (Werkgroep Remonstranten Apeldoorn) unaniem was goedgekeurd door de ALV aldaar. Op zondag 13 maart werd de notitie in een ledenvergadering van de RGA besproken. Belangrijk is dat wij een beroep kunnen doen op twee predikanten Joost Röselaers en Annemarieke van der Woude. Zij kunnen 32 uur per jaar pastoraat verlenen en vier zondagsdiensten verzorgen. Voorzitter/secretaris en penningmeester woonden de vergadering CVO in Utrecht (9 april) bij waarin voorgesteld werd de AV van Bestuur in juni het mandaat te geven de RGA op te heffen. Op 24 april werd er ook in een ALV van de RGA goedkeuring aan de notitie gegeven. Rijnder Wielinga, die al sinds 2021 betrokken geraakt was bij de RGA-RGO, en zijn echtgenote Frieda zeiden toe zich als coördinatoren van de WRA beschikbaar te stellen. Bovendien werd toestemming verleend aan Renny van Heuven om naast haar functie als secre-

taris ook het voorzitterschap op zich te nemen, noodzakelijk voor het ondertekenen van officiële stukken. Op 25 mei kwamen Joost Röselaers en Annemarieke van der Woude in een bijzonder harmonieuze sfeer kennis maken met de leden en vrienden. Op de AV v Bestuur op 11 juni tenslotte werd goedgekeurd dat de RGA zich mocht opheffen, ook al moest ons eenderde deel van de Regentessekerk nog steeds verkocht worden. De dag erop vond de ALV van de RGA plaats waarin de gang van zaken wederom toegelicht werd en vragen beantwoord. Wat betreft de verkoop van de kerk: sinds najaar 2021 traden de heren Pieter Jöbsis, voorzitter van de taakgroep Personeel, Gemeenten en Innovatie, namens de Remonstranten en de heer Diederik von Meyenfeldt, voorzitter Vrijzinnigen Nederland, namens de NPB en de VVP, als adviseurs op, waarbij penningmeester Wim Sips ook deel uitmaakt van de werkgroep Verkoop Regentessekerk. Een dergelijk proces blijkt bezaaid met voetangels en klemmen: een onaanvaardbaar ultimatum van de andere zijde, weken die ongebruikt voorbij gingen, door afspraken, die niet nagekomen werden zo zelfs dat de voorzitter mededeelde, ook aan de voorzitter van de Remonstrantse Broederschap, besloten te hebben haar functies per 1 januari 2023 neer te leggen. De penningmeester besloot hierin mee te gaan. Gelukkig kwam er in het najaar weer beweging in de onderhandelingen. Drie rondes overleg over de concepten Overeenkomst op hoofdpunten en Huurovereenkomst Regentessekerk hadden tot gevolg dat de voorzitter op haar besluit van opstappen terugkwam om het proces niet te vertragen. Pieter Jöbsis, die op 12 november voorzitter van de Remonstrantse Broederschap werd, zegde toe ook dit dossier tot een goed einde te zullen begeleiden. De datum van 1 januari '23 is helaas niet gehaald, maar we hopen nu op een voorspoedig einde van het proces.

Arminius

Inleiding en beleid In 2022 konden meer fysieke activiteiten plaatsvinden ten opzichte van 2021. Alleen de nieuwjaarsborrel was fysiek nog niet mogelijk. De online activiteiten zijn eveneens in stand gebleven. Dit bevalt goed voor gespreksgroepen en maakt het mogelijk dat vrienden vanuit het hele land gemakkelijk kunnen aansluiten. Er was een toename in het aantal belangstellenden, voornamelijk bij fysieke activiteiten als het start- en kloosterweekend, waar we zeer verheugd over zijn.

Vieren In februari heeft Arminius met de Remonstrantse gemeente in Arnhem een dienst georganiseerd, onze predikant Jan Berkvens ging daar voor. Daarnaast waren we voor onze kerstactiviteit in Rotterdam en verzorgden enkele vrienden van Arminius de lezingen en voorbeden tijdens de dienst met de Remonstrantse gemeente Rotterdam.

Programma Door het jaar heen zijn verschillende online activiteiten georganiseerd, zoals de nieuwjaarsborrel, gesprekken over onze visie op de waardevolle elementen van een kerkdienst en een gesprek met Jack Woodruff over geloof en transgender zijn. In het voorjaar bezochten we het Movies That Matter Festival en een tentoonstelling van Hans Withoos. Een hoogtepunt was de eerste buitenlandreis (sinds corona) naar Roemenië. Er vonden verschillende ontmoetingen met mensen en geloofsgemeenschappen plaats, de Roemeense natuur en cultuur werden ontdekt en we voerden vrijwilligerswerk uit. Het thema van het startweekend was 'Spreek je uit!', in Oudewater, de geboorteplaats van Arminius. We zijn hierover met elkaar in gesprek gegaan, met een blik op de huidige wereld, en hebben een viering gemaakt. Eind oktober bezochten we de Norbertijnen in de Abdij van Berne. In thema van 'Take me to church!' stonden we stil bij het kloosterritme en de meerwaarde van het geloof en de kerk. Tot slot was er in december een kerstweekend: een kerstdiner in Vlaardingingen en vervolgens een overnachting, kerkdienst en toneelvoorstelling 'Maria Maria' in Rotterdam.

Samenwerken In onze vieringen en weekenden hebben we samengewerkt met de Remonstrantse gemeenten in Arnhem, Rotterdam en met de unitarische geloofsgemeenschap in Roemenië.

Communicatie en pastoraat Communicatie vindt hoofdzakelijk plaats via de website en onze app-groep "Armini+". Ook wordt het account van Instagram actiever gebruikt. Verder schrijven we sinds kort regelmatig stukken voor de AdRem. Sinds januari 2023 is Leonie van Staveren samen met Jan Berkvens predikant van Arminius. Zij doen het pastoraat voor vrienden en betrokkenen van Arminius en houden regelmatig gesprekken met jongeren als hieraan behoefte is. Met Leonie erbij komt er tevens weer nieuwe input voor het organiseren van activiteiten.

Toekomst Er is een divers programma opgesteld aan culturele en levensbeschouwelijke activiteiten. In de zomer hopen wij, in het kader van het Herdenkingsjaar Slavernijverleden, naar Suriname te gaan. Dan willen we jongeren met diverse levensbeschouwelijke achtergronden ontmoeten. Er zullen ook ac-

tiviteiten omtrent het Herdenkingsjaar in Nederland worden georganiseerd, zodat belangstellenden die niet mee op reis gaan betrokken worden. Verder willen we aankomend jaar het regelmatig plaatsen van teksten in de AdRem voortzetten, net als onze activiteit op social media (denk aan Instagram). Op deze manier willen we onze zichtbaarheid vergroten binnen en buiten de Remonstrantse gemeenten en hopen we nieuwe belangstellenden te vinden.

Arnhem

Beleid Sinds 2020 is er een nieuw beleidsplan in ontwikkeling voor de gehele Parkstraatgemeente. In 2021 is daar geen voortgang mee geboekt, maar in het nieuwe jaar zal dit weer volop de aandacht krijgen. Nieuwe bestuur aangetreden per 1 januari 2022 zal hiermee verder gaan.

Vieren Tijdens de lockdown werden opnieuw digitale diensten met beeld uitgezonden via YouTube tot februari 2022. Na het versoepelen van de lockdown konden de diensten weer plaats vinden zo kon begin februari het nieuwe bestuur van de Parkstraatgemeente bevestigd worden door ds. Elsje Pot. Op 1 maart een nieuwe predikant aangesteld, ds. Jaap Ma-inus. Op 6 maart 2022 was zijn bevestigingsdienst. In deze dienst namen wij ook afscheid van ds. Elsje Pot die interim predikant was tot die tijd. Gezamenlijk diensten met Doopsgezinde gemeente Arnhem en l'Eglise Walonie met Palmпасen en in de zomertijd 5 diensten. Vredesavond werd met de PGArnhem-zuid en de Eusebiusparochie in de Lucaskerk te Elden gevierd.

Programma Het jaarthema bleef 'Daar zit muziek in', omdat daar door corona niet veel mee gedaan is. Wel werd er tijdens de digitale vieringen vaak door gemeenteleden muziek gemaakt. Met de nieuwe predikant kwam er ook weer meer belangstelling van jongere mensen. Kindernevendiensten kwamen weer in trek. Ook startte er in september een nieuwe bijbelkring.

Jongeren Jong volwassenen zijn vaker te vinden in de diensten en krijgen via internet ook zicht op de Parkstraatgemeente. In juli was er een buitendag gezamenlijk met Doopsgezinde gemeente Arnhem, waar ook de jonge gezinnen aan meededen.

Zorg voor elkaar Ook na corona bleven we betrokken bij het lief en leed van elkaar.

Diaconie Er werden weer een aantal doelen bepaald. Tijdens de online diensten konden de kijkers geld overmaken op de rekening van de diaconie. De diaconie had extra collectes ingelast voor Oekraïne

en Pakistan, waarvan zij de opbrengst verdubbeld heeft.

Samenwerken Er is lokaal samenwerking met Raad van Kerken Arnhem, Waalse kerk, Doopsgezinde gemeente, de protestantse wijkgemeente Arnhem-Zuid en de RK Eusebiusparochie.

Communicatie De nieuwe website blijft een "work in progress".

Gebouw De kerkzaal is veranderd, het gebouw wordt energiezuiniger gemaakt, en er komt een muurschildering aan de Kastanjelaan kant als afweer voor graffiti met afbeeldingen van graffiti ter verbeelding van waar we voor staan.

Toekomst Met de komst van onze nieuwe predikant ds. Jaap Marinus gaan we weer verder ontwikkelen zodat de Parkstraatgemeente zichtbaar is in de omgeving van Arnhem.

Boskoop

Algemeen Het jaar 2022 begon voor de Vrijzinnig Protestantse Gemeente Boskoop (samenwerkingsverband Remonstranten en Vrijzinnige Protestanten) vrij sober. De eerste tijd waren er vanwege coronamaatregelen geen activiteiten mogelijk. Pas tegen Pasen konden weer diensten worden gehouden.

Pastoraat/contactledenwerk Onze predikant ds. Sandra van Zeeland heeft in die periode zoveel mogelijk telefonisch contact gehouden met onze leden.

Vieren Gelukkig kon zij met de Avondmaalsdienst en Paasdienst weer voorgaan. Het kerkelijke leven kwam toen weer op gang. Begin september is er samen met de Remonstrantse Gemeente Wadinxveen een succesvolle Startzondag gehouden met een maaltijd daarna. Na twee jaar konden ook de Kerstbijeenkomsten weer worden gehouden. Een zeer geslaagde kerstmiddag met hapje/drankje en natuurlijk de Kerstavonddienst.

Samenwerken Omdat Boskoop in 2022 800 jaar bestond zijn er diverse festiviteiten georganiseerd. Ook op kerkelijk gebied. Samen met de andere Boskoopse kerken (niet een uitgezonderd) en de moskee is er eerst in de PKN-Dorpskerk een tentoonstelling gehouden waarbij alle kerken zich konden presenteren. In september was er een Open Kerkendag, waar alle kerken en de moskee te bezichtigen waren.

Zorgen voor de toekomst De VPG Boskoop is echter niet zonder problemen. Het ledental loopt terug en de zondagse diensten worden matig bezocht. Er is dan ook een gesprek geweest met de Algemeen Secretaris van de RB en de Remonstrant-

se Gemeenten Gouda en Waddinxveen. Er is aangedrongen op meer samenwerking. Helaas komt dat toch moeilijk van de grond. Ook is het lastig om de jeugd te interesseren voor onze geloofsgemeenschap. Bovendien is het vrijwel onmogelijk mensen te bewegen in het kerkbestuur plaats te nemen. Voor zover mogelijk zal het Bestuur, samen met ds. Van Zeeland, er alles aan doen het voortbestaan van de VPG Boskoop te garanderen.

Doesburg

Inleiding /algemeen Het was het eerste jaar na corona en corona heeft er toch flink ingehakt. Om de betrokkenheid en de samenhang in de gemeente te herstellen heeft de kerkenraad “Koffie en kletsplot” als extra contact moment ingesteld. Dit loopt nog door tot maart 2023. Ook is er weer een winterprogramma 2022/2023 opgezet.

Beleid Onze actieve vergrijzende en krimpende gemeente zit toch in wat zorgelijk vaarwater. Ons beleid was gericht op het hervinden van slagkracht: nieuwe mensen geïnteresseerd zien te krijgen in hetgeen we te bieden hebben. Maar ook de krachten van kleine vrijzinnige geloofsgemeenschappen te bundelen in samenwerking in nieuwe activiteiten.

Vieren Behalve de weer normale fysieke kerkdiensten was er ook de viering van eerste Kerstdag, geheel verzorgd door een ad hoc ingestelde liturgiecommissie.

Programma Gelukkig kon dit jaar weer een winterprogramma 22/23 worden ingericht. Met name “nieuwe woorden bij een oude verhaal” was succesvol. *Nieuwe woorden bij een oud verhaal: we bespraken verhalen uit de Bijbel die herkenning, vragen, vervreemding, bemoediging of inspiratie oproepen. *Dialogospel Tussen Zon en Maan: Iedereen kent ze, ervaringen waar je leven van op z’n kop staat: een reis over pieken en dalen. Het werd als zeer waardevol beleefd. *Koffie & Kletsplot: een informeel samenzijn waarbij zingevingsvraagstukken aan de orde kwamen. *De kunst van de liturgie (2023).

Contactleden Alle lof voor onze contactleden. Zij onderhielden ook in deze corona periode de contacten met ‘hun’ leden, vaak telefonisch en gaven door aan predikante en/of KR als iemand extra aandacht nodig had. Wel zoeken we op korte termijn gemeenteleden of vrienden die als contactlid ook willen zorgen voor een goed contact tussen de leden en de kerkenraad.

Diaconie Zorg voor elkaar en voor de ander: De diaconie zorgde voor een goede bestemming van de collectes (ook per bank) en voor een invulling van oecumenische activiteiten in deze o.a. voor de voedselbank i.v.m. de gestegen energieprijzen. Ook was de diaconie betrokken bij de organisatie van het Avondmaal.

Samenwerken Corona heeft als positief punt gebracht dat de oecumenische samenwerking in Doesburg nieuw leven is ingeblazen met gezamenlijke kerkdiensten en vieringen. Er is bereidheid om de samenwerking verder voort te zetten.

Communicatie In het algemeen werkt een persbericht in de regionale pers het beste en natuurlijk ook de website en facebook. De communicatie met de eigen leden/vrienden verliep via de Gemeenteberichten (digitaal en per post indien gewenst) en middels tussentijdse digitale nieuwsbrieven.

Toekomst Doesburg is altijd een actieve gemeente geweest, met een goed functionerende kerkenraad. Echter, onze leden/vrienden worden ouder en niet iedereen kan meer actief worden ingezet. Ook is de financiële situatie zorgelijk en ingediende aanvragen bij het landelijk bureau werden niet toegewezen. We zullen zoeken naar financiële ruimte om meer tijd vrij te maken voor onze predikante om nieuwe activiteiten op te starten.

Dokkum

Inleiding Als relatief kleine kerk houden we ons al 6 jaar staande zonder predikant, al is er in 2022 wel een poging gedaan bij een vacature van een DG zuster gemeente aan te haken, wat helaas niet lukte. Ons ontbreken de financiële middelen, wel lukt het ons nog wekelijks mooie kerkdiensten te houden. Ons zijn afgelopen jaar leden ontvallen, één gezin is er bijgekomen, verder zijn er geen jongeren.

Beleid Ons beleid is impliciet zichtbaar doordat we ons steeds meer openstellen naar buiten en daar vaak mee in de regionale krant komen. Doel is onze eigenheid en openheid uitstralen, diverse inspirerende ontmoetingen (door speciale vieringen, concerten en optredens) te laten ontstaan, in de hoop daarmee nieuwe mensen voor onze gemeente te interesseren, wat echter minimaal lukt. We zijn actief in de oecumenische samenwerking, wat door de PKN, RK en CGK wordt gewaardeerd.

Vieren We kijken terug op een aantal bijzondere kerkdiensten. Een oecumenische gebedsdienst voor Oekraïne zorgde voor een volle kerk met mensen uit verschillende kerken en niet kerkelijken en een

gevoel van samen. Hier is een oecumenische werkgroep uit voortgekomen die zich inzet voor hulp bij onderwijs en het organiseren van concerten voor en door Oekraïense vluchtelingen in Dokkum e.o. De jaarlijkse Provinciale Regenboogviering met als thema: 'Kinderen van God' was dit jaar in Dokkum. De goed bezochte viering met avondmaal was voorbereid door de Friese werkgroep Geloof en Homoseksualiteit en gemeenteleden. Een huwelijks inzegening was wel een heel bijzonder gebeuren.

Programma Tijdens burendag was er een grote rommelmarkt in de kerk en de buurt rondom de kerk deed mee met een stoepverkoop. Op ons initiatief heeft de buurt een financiële inzamelingsactie gehouden om een AED apparaat aan de kerkmuur op te hangen en hebben we een korte training hiervoor geregeld. In de zomermaanden was in de kerk een expositie 'Schatten van zolder' met o.a. platen van Bijbelse voorstellingen en kerstboeken uit de periode 1931-1948 met prachtige omslagen. We staan op het Toerustingsprogramma van de PKN met enkele inhoudelijke programma's die ook veel externe (m.n. PKN) mensen trekken, zoals een middag met Chassidische verhalen en muziek.

Contactledenwerk Juist omdat we geen predikant hebben is het koffiedrinken na de dienst is erg belangrijk voor de contacten. De Camphuysenkring (zusterkring) komt maandelijks bij elkaar. De contactleden groep bezoekt gemeenteleden of heeft telefonisch contact. Voor wie behoefte heeft is er pastorale hulp, die per uur wordt betaald. Ook gezamenlijke acties zorgen voor onderlinge binding, zoals de jaarlijkse landelijke Actie schoenendoos van Gain, waarbij een schoenendoos wordt versierd en gevuld met toilet- en schoolspullen en speelgoed voor kinderen, dit keer uit Moldavië.

Samenwerken De tweejaarlijkse buitenactiviteit met de Remonstranten uit Leeuwarden en Groningen wordt weer opgepakt voor 2023. Met de DG zustergemeenten is meer contact, in de zomer wordt bij elkaar 'gekerkt'. De zusterkringen nodigen elkaar uit voor activiteiten.

Oecumene De Raad van kerken in Dokkum is opgeheven, maar de oecumenische samenwerking gaat door. Een benefiet concert met operazangers uit Oekraïne werd gezamenlijk georganiseerd. Zo ook de inzameling van hulpgoederen voor Oekraïne. Bij de jaarlijkse 10 december schrijfactie van Amnesty georganiseerd door onze gemeente sloot de PKN dit jaar aan, inclusief hun jeugdgroepen.

Communicatie Het maandelijks berichtenblad van de gemeente is erg belangrijk vooral voor de gemeenteleden en wordt ook gelezen door mensen

buiten onze gemeente. De contacten met de media zijn goed. Persberichten en foto's worden gepubliceerd in de regionale en provinciale kranten.

Toekomst We hebben nog steeds een eigen kerkgebouw, wat regelmatig verhuurd wordt. We willen graag ondersteuning om ons te bezinnen op onze toekomst en mogelijk te komen tot een beleidsplan.

Dordrecht

Predikanten Snel vertrouwd met en door zijn eerste gemeente was drs. J.W. Douwes (0,4 fte). Heelaas was ds. A.S. Lenselink (0,2 fte) sinds februari door ziekte beperkt in haar mogelijkheden. Er zijn daarom drie thema-avonden gehouden met gast sprekers.

Vieren Bijzondere diensten: Witte Donderdag (thema: de voetwassing) en de Startzondag op 4 september met de viering van het 125-jarig bestaan (er verscheen een jubileumboekje en er was een jubileumconcert). Noodgedwongen waren er in januari nog digitale diensten. Cantorij en musici leverden geregeld bijdragen.

Pastoraat/contactledenwerk De huisbezoeken door de predikant konden weer worden afgelegd. Aan huis zijn ook attenties bezorgd.

Diaconie Een bijzonder collectiedoel was de Voedselbank Dordrecht. Na pasen is er weer niet-digitaal gecollecteerd. Een diaconale maaltijd is niet gehouden, maar wel bleef (los van de diaconie) het eetcafé een belangrijk middel om zowel het gemeentelieven te bevorderen als aandacht te hebben voor de wereld.

Jongerenwerk De kringen konden door ziekte minder doen. Wel is de Lichtjestocht weer gehouden.

Samenwerking Met de Doopsgezinden en de Vrije Evangelische Gemeente in Dordrecht werd vooral in de zomer weer samengewerkt. Verder werd er deelgenomen aan het Platform Dordtse Kerken.

Gebouw Er is verder gewerkt aan het opruimen van delen van het gebouw. Er was genoeg belangstelling met Open Monumentendag.

Eindhoven

Algemeen Het jaar 2022 stond niet zoals het voorgaande jaar helemaal in het teken van de vele coronamaatregelen. Kerkdiensten en gemeenteactiviteiten konden op een meer ontspannen manier door gang vinden.

Predikant Wel kwam de functie van onze predikant vacant, maar het is het bestuur in samenspraak met het landelijk bestuur gelukt om redelijk snel een nieuwe predikant te vinden. Op 2 oktober jl. was de intrede dienst van Esther van der Panne. Het is dan ook heel erg fijn dat we weer een eigen predikant hebben. Met de komst van Esther van der Panne heeft de gemeente weer een inspirerende en stuwende kracht in haar midden, die naast de kerkdiensten en gemeente activiteiten zich ook in zal zetten voor de pastorale zorg in onze gemeente.

Programma Naast de wekelijks kerkdiensten zijn er ook steeds terugkerende activiteiten die gedurende de week plaats vinden. Genoemd moet worden de Dommelbreak die elke dinsdagmorgen van 10:00 – 12:00 uur gehouden wordt. Het is een vrije inloop, voor iedereen ook voor mensen uit de buurt. We kunnen ons verheugen op een geleidelijke groei van het aantal bezoekers. De filmkring kwam het afgelopen jaar 6 keer bij elkaar op de vrijdagavond. De bijeenkomsten worden voorafgegaan door een eenvoudige maaltijd. In juli en augustus waren er weer de zomerbijeenkomsten. In de eerste bijeenkomst gaf Fred Vonk een lezing over het orgel, de tweede bijeenkomst werd verzorgd door Milieu-defensie met spreker Wen Spelbrink. Verder is er een leeskring die om de twee maanden bij elkaar komt voor het bespreken van een in die periode in de belangstelling staand boek.

Samenwerken Ook dit jaar werden er samen met de Doopsgezinde Gemeente Eindhoven en Gemeente Luthers Zuid-Nederland drie bijbelgespreksavonden gehouden, met thema's als; de Bergrede, de rijke man van Lazarus en Jezus gelijkenissen.

Punten van zorg en aandacht Het blijft zorgelijk dat de gemeente onvoldoende in staat is om nieuwe leden aan zich te binden. Maar met de komst van onze nieuwe predikant wordt er opnieuw een impuls gegeven om aan de vernieuwing van onze gemeente te werken.

Eindhoven – Zuid-Limburg

Vieren In 2022 konden de meeste diensten weer doorgaan samen met PG Eijsden (4), PG Maas-Heuvelland in Maastricht (2) PG Maas-Beekdal in Sittard/Geleen (2).

Samenwerken Met de hierboven genoemde Protestantse Gemeenten. In de loop van het jaar is de samenwerking met Sittard/Geleen opgezegd. Vanwege ouder wordende leden die minder mobiel worden. In praktijk kwamen daar geen remonstranten in de dienst.

Programma REMODA (kring remonstrantse dames) komt met regelmaat bijeen om artikelen uit AdRem of Trouw te bespreken.

Friedrichstadt

Inleiding Die allgemeine Lage ist positiv: ein tatkräftiger und relativ junger Vorstand (kerkenraad) blickt zuversichtlich in die Zukunft.

Beleidsdoelen Der Aktionplan der Gemeinde zielt hauptsächlich darauf ab, das Gute zu bewahren ohne die Intensivierung durch zB. besondere Aufmerksamkeit für die Kommunikation nach aussen aus den Augen zu verlieren.

Communicatie verbeteren Ein wichtiger Schwerpunkt für 2022-2024 wird die Erneuerung der Kommunikation mit der Außenwelt durch die Aktualisierung der Website sein.

Verbinding is het sleutelwoord Das Schlüsselwort in all dem ist Verbindung: Verbindung zwischen erstens Vorstand und den Mitgliedern der Gemeinde in der jährlichen Mitgliederversammlung (wo auch junge <20-40 Mitglieder anwesend sind!); Verbundenheit mit der Stadt durch aktive Teilnahme an Festlichkeiten und die Eröffnung beispielsweise der Kirche oder des Gemeindehauses; Verbindung mit den Nachbarn und die Leute die in der Nähe der Kirche wohnen indem man miteinander über schwierige Themen wie das Läuten der Glocken zu bestimmten Zeiten spricht; Verbindung in der Ökumene indem sie mit den Schwesterkirchen (Evang.-Luth. RK, Mennonite) manchmal gemeinsam Gottesdienste feiern (zB. Neujahrsempfang); Verbundenheit mit der Grundlage der remonstranten Ideen und des Erbes durch die Intensivierung des Kontakts zwischen Friedrichstadt und der Remonstrantengemeinde Rotterdam und dem Kirchenamt in Utrecht (im Herbst 2022 besuchten die Konfirmanden von Friedrichstadt Rotterdam und gab es einen Festgottesdienst mit drei Pastores in Arminius und im Sommer 2024 hoffen die Rotterdamer Friedrichstadt zu besuchen); Verbundenheit mit dem kulturellen Leben der Stadt: in 2023 beteiligt sich die Gemeinde an der Kulturnacht mit einem Konzert in der Kirche und Kunstausstellungen in Privatwohnungen von Gemeindemitgliedern; Verbindung vor allem zwischen den Mitglieder der Gemeinde selbst durch nach 3 Jahre von Corona erneut.

Gouda

Algemeen De Remonstranten maken zoals al ja-

ren deel uit van de federatie van samenwerkende kerkgenootschappen te Gouda.

Beleid Er was geen beleidsplan.

Vieren De kerkdiensten worden uitgezonden. Het federatiekoor zingt regelmatig mee.

Programma Er zijn een aantal kringen: kring 25-45, kring 45 plus, literatuurkring, leeskring Oosters waar een theologisch/filosofisch boek wordt besproken, groep Joodse mystiek, de werkgroep duurzaamheid, een gecombineerde vrouwenkring (Evangeliisch-Lutherse gemeente en Federatie), koffieochtenden voor ouderen. Nieuw waren de Table de Federatie en de Getijden-wandelingen.

Jongeren Er zijn kindernevendiensten.

Contactledenwerk Er is een bezoekcommissie.

Diaconie Tijdens elke dienst is er een tweede collecte bestemd voor diverse doelen.

Samenwerken 2 x per jaar is er een dienst samen met de Lutheranen.

Oecumene Er is jaarlijks een dienst met andere groeperingen in Gouda, o.a. PKN en katholieken

Communicatie Drie keer per jaar het Federatieblad Vrijspraak, maandelijks een nieuwsbrief.

Gebouw De Federatie huurt voor haar diensten en andere activiteiten de St Joostkapel die eigendom is van de PKN/Evangeliisch-Lutherse Gemeente.

Toekomst Het aantal remonstranten in de Federatie neemt af, zorgelijk is vooral de gemiddeld hoge leeftijd.

‘s-Gravenhage

Inleiding De Kerkenraad vergadert maandelijks m.u.v. augustus. Bij de AV in mei waren 24 personen aanwezig (28 afzeggingen) en hebben we afscheid genomen van Wouter-Jan van der Spek en Bram Rutgers van der Loeff. Zij werden resp. opgevolgd door Ria Stoffels (Penningmeester) en Marie-Ange Delen-Barnard (Communicatie). Bij de AV in november waren 30 personen aanwezig (14 afzeggingen) en werd Johannes Tromp (Voorzitter) herbenoemd. De leden en vrienden zijn nauw betrokken bij alle activiteiten van onze kerk. Dit is merkbaar aan het grote aantal vrijwilligers, rond de 80. Dankzij de inzet van een ‘Groene Werkgroep’ staan we nu geregistreerd als Groene Kerk.

Vieren Ook in 2022 zijn de stoelen in de kerkzaal op afstand blijven staan, met de feestdagen was de kerk goed gevuld, op andere zondagen zitten we nog niet op het pre-corona niveau. De gemeenteleden mochten gelukkig weer meezingen. Met Pasen en op Kerstavond heeft een ad hoc koor o.l.v. de or-

ganist gezongen, op Eerste Kerstdag trad het ‘Remo Kerstorkest’ op. Op de AV in november is besloten om de verwarming tijdens de dienst op 17 graden te zetten i.v.m. de hoge energiekosten.

Programma Het programma voor 2022-23 van het Uytendogaert centrum voor religie en cultuur sluit aan bij het Landelijke jaarthema: Vele talen, in alles de liefde. Er zijn ook 2 exposities van kunstwerken in de kerkzaal gehouden.

Jongeren Op de tweede zondag van de maand is er een kindernevendienst voor 2 kinderen van lagere schoolleeftijd. Verder is er een ‘Pizzaclub’ van ca. 10 jongeren op middelbare schoolleeftijd. Deze jongeren speelden ook mee in het ‘Remo Kerstorkest’ tijdens de Kerstviering.

Zorg voor elkaar Bij het pastoraat zijn de huisbezoeken weer in ere hersteld en ook de Kringen konden gelukkig weer bij elkaar komen, hetzij in de Tuinzaal hetzij bij de deelnemers thuis. Ook dit jaar is er met Pasen en met Kerstmis een kaart verstuurd. Met Pinksteren mochten we 30 nieuwe leden en vrienden verwelkomen die de afgelopen 3 jaar waren toegetreden.

Zorg voor de ander Ieder kwartaal is er een andere doelgroep waarvoor op zondag wordt gecollec-teerd, dit kan ook digitaal via een QR code. De bus-tocht in mei ging naar Oudenbosch, er waren 24 deelnemers. De Adventsviering is half december weer ‘s middags gehouden net als in 2021, en was zeer geanimeerd. In december werden levensmid-delen ingezameld voor Voedselbank Haaglanden.

Samenwerking Er is een vertegenwoordiger van onze gemeente lid van de HGK (Haagse Gemeenschap van Kerken). Ook bij het Aandachtscentrum, een Oecumenisch open huis voor rust, stilte en hulpvragen is een van onze gemeenteleden betrokken. Verder is er samenwerking met de Oecumenische werkgroep Benoordenhout, met NPB Wassenaar en met de Raad van Kerken Leidschendam-Voorburg. In 2022 vonden weer Vrijzinnige Zomerontmoetingen plaats, waaraan verschillende gezindten in Den Haag, Voorburg en Delft meededen. Met de Doopsgezinde Gemeente Den Haag vindt overleg plaats over de diaconale doelen voor de collecte. Twee keer per jaar is er een kanselruil.

Communicatie De Remonstrantse Gemeente Den Haag heeft een eigen website, die goed geactualiseerd is. Het Jaarboekje wordt aan vele belangstellenden gestuurd en de publicatie van activiteiten in het blad Kerk in Den Haag en in wijkkranten levert ook geïnteresseerden op. De predikanten publiceren o.a. op Facebook. De kerkdiensten zijn live te volgen of terug te zien via ‘Kerkdienst gemist’, ook

met een app op smartphone of tablet. Het 'streamen' heeft een grote meerwaarde, er zijn zelfs nieuwe vrienden uit voortgekomen. Bij overlijden wordt er een Nieuwsflits gestuurd aan leden en vrienden. Tweewekelijks wordt een digitale Nieuwsbrief aan leden, vrienden en belangstellenden gestuurd.

Toekomst In verband met de beperkte financiële middelen, zullen we ons blijven concentreren op onze kernactiviteiten: kerkdiensten, kringen, cursussen en lezingen.

Groningen

Inleiding Het jaar 2022 was een bijzonder jaar voor de Remonstrantse Gemeente Groningen. Bijzonder vanwege de zoektocht naar een nieuwe predikant, zijn intrede en start in de gemeente. Ook was het bijzonder om weer activiteiten te kunnen ontplooiën na twee coronajaren.

Beleid In 2018 is een beleidsplan opgesteld voor de periode 2018-2023. Speerpunten van het plan zijn durven vernieuwen, verjonging en een betere communicatie, met als doel in ieder geval te behouden wat er is en wellicht zelfs te groeien. Door corona heeft dit plan drie jaar in de wacht gestaan; in 2023 zal het nieuw leven worden ingeblazen.

Vieren Tot aan de intrede van de nieuwe predikant op 26 juni werden de diensten ingevuld door gastpredikanten en de zogenoemde 'Vrije Diensten' die door gemeenteleden naar eigen inzicht worden vormgegeven. In het najaar is begonnen met het gebruik van een beamer ter ondersteuning van de kerkdiensten. Daarnaast is begonnen met het aansteken van de Paaskaars voor (en niet meer tijdens) de dienst en met het branden van kaarsen voor overleden gemeenteleden. In september is de cantorij na 21 jaren gestopt. Op Kerstmorgen heeft een gemeentekoor onder leiding van de predikant een aantal kerstliederen gezongen. Het is de bedoeling om dit bij hoogtijdagen vaker te gaan doen.

Programma Het DoReCafé is een gezamenlijk programma van remonstranten en doopsgezinden. Vanuit het thema 'aarde' (jaarthema '21-'22) was er in de synagoge een rondleiding en lezing, de voorstelling Het Orakel door theater LEKS en een lezing over het Stadskanaalster Achterhuis door Catharina Groenendaal. Vanuit het thema 'vernieuwing' (jaarthema '22-'23) was er een rondleiding door de Onlanden in Eelde, met dank aan Natuurmonumenten. Deze activiteiten worden door zowel doopsgezinden als remonstranten goed bezocht. Binnen de eigen gemeente wordt enkele keren per

jaar een gemeentemaaltijd georganiseerd voor en door gemeenteleden.

Jongeren De zondagsschool is bedoeld voor kinderen van 4 tot 12 jaar en komt ongeveer eens in de drie weken bijeen. Zij starten in de kerkdienst en gaan dan naar hun eigen ruimte, waar ze naar een Bijbelverhaal luisteren en vervolgens aan de hand van dit thema een gesprek hebben, knutselen of een spel doen. Het versieren van de palmpasestokken en het opvoeren van het kerstspel zijn jaarlijks terugkerende hoogtepunten.

Contactledenwerk In 2022 is de gemeente overgegaan op een andere manier om de structuur van contactleden vorm te geven, waarin de gemeente zelf een belangrijkere rol heeft gekregen. Uitgangspunt is dat we met elkaar verantwoordelijk zijn voor het 'Omzien naar Elkaar'. Hierin worden leden en vrienden die iets voor een ander willen doen gekoppeld aan een gemeentelid met een hulpvraag.

Samenwerking/oecumene In de zomermaanden worden de diensten gezamenlijk met de doopsgezinde en de lutherse gemeente verzorgd. Vanwege kleine en tijdelijke aanstellingen van de voorgangers bij de doopsgezinden en lutheranen is voor een deel van de zomerdiensten een andere invulling gezocht. Ook de Paascyclus wordt in oecumenisch verband gevierd, evenals de jaarlijkse brede oecumenische vieringen (met de binnenstadskerken) in januari en in oktober.

Diaconie Uit de jaarlijkse opbrengsten van het (eigen)vermogen worden tezamen met de opbrengsten van de wekelijkse collectes uit de diensten goede doelen ondersteund. Vaak zijn het doelen waar de gemeente of leden hiervan een rechtstreekse band mee hebben. In 2022 is er speciaal aandacht besteed aan hulp aan vluchtelingen; hierbij zijn enkele gemeenteleden actief betrokken. Daarnaast wordt de Voedselbank al jaren ondersteund, met maandelijks inzamelingen, collecten en vrijwilligerswerk door gemeenteleden.

Communicatie De PR van de Remonstrantse Gemeente Groningen bestaat uit het blad Gemeentelieven (dat tien keer per jaar verschijnt), folders voor specifieke evenementen, een Facebookpagina en een website. Daarnaast wordt er wekelijks een digitale nieuwsbrief verstuurd met de aankondiging van de komende kerkdienst, collectiedoelen en de activiteiten in de komende weken. De kerkdiensten worden uitgezonden via een livestream op YouTube.

Gebouw Het kerkgebouw is eigendom van de Stichting Oude Groninger Kerken, die op de bovenverdiepingen haar kantoor heeft. Tot voor kort werd het gebouw door hen verhuurd voor allerlei activi-

teiten, van lezingen en concerten tot stembureau en vaccinatielocatie. Door personeelstekort heeft er in 2022 nauwelijks verhuur plaatsgevonden en doet het gebouw vooral dienst als kantoor en kerk.

Toekomst Door de beroeping van een nieuwe predikant zit de gemeente weer in een opgaande beweging: er worden meer activiteiten ontplooid, kringen en gespreksgroepen die stillagen worden weer opgestart en er is meer aandacht voor pastorale zorg. Dit alles zorgt voor sterke(re) onderlinge verbanden en meer betrokkenheid op elkaar. En hoewel de gemeente ook dit jaar weer licht gekrompen is, hebben zich in 2022 meer nieuwe vrienden aangemeld dan in voorgaande jaren. Door het beleidsplan opnieuw tegen het licht te houden hoopt de kerkenraad deze stijgende lijn in 2023 voort te kunnen zetten.

Haarlem

Inleiding In 2022 startten onze diensten en kringen, vanwege corona, pas vanaf februari. Toen Rusland Oekraïne was binnengevallen zijn we door de week in de kerk bijeengekomen.

Beleid Sinds het najaar beraden we ons middels bijeenkomsten op de toekomst van onze gemeente. We willen een oord van bezinning en stilte worden, soms door de week open, een soort huiskamer worden, doorgaan met diensten op de zondag, filosofisch café, kringen, muziekdiensten, koorprojecten, comfort verbeteren.

Vieren Vanaf augustus zijn onze diensten via kerkomroep te beluisteren.

Programma Zie Beleid. We blijven met elkaar in overleg en vernieuwingen worden ingevoerd.

Jongeren Geen thuiswonende jongeren, maar sinds najaar 2022 bezoeken een vijftal 20/30-gers onze gemeente. Middels een eetgroep is ds. Sabine du Croo de Jongh met hen in gesprek.

Contactledenwerk Een paar vaste vrijwilligers bezoeken de ouderen in onze gemeente.

Diaconie Jaarlijks wordt in overleg bepaald waar maandelijks voor gecollecteerd wordt.

Samenwerken Jaarlijks zijn er vaste diensten gepland met kerken uit de regio (PKN, Doopsgezinden, Lutherse).

Oecumene Jaarlijks nemen wij actief deel aan een oecumenische dienst in de stad Haarlem.

Communicatie Via onze website, de digitale nieuwsbrief, gemeenteblad (6x per jaar) en programmaboekje geven wij informatie. Daarnaast worden bijzondere muziekdiensten middels flyers

en krantjes aangekondigd.

Gebouw Het kerkgebouw en bijgebouwen zijn in eigen beheer. Er wordt zowel verhuurd aan ‘vaste’ huurders als incidenteel voor concerten en andere bijeenkomsten. In de afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in duurzaamheid (isolatie, voorbereiding aanschaf hybride warmtepomp en zonnepanelen).

Toekomst Over vijf jaar hopen we dat ons beleid ‘oord van bezinning en stilte’ duidelijk vorm gekregen heeft.

Tenslotte Ondanks terugloop van het aantal leden en vrienden is het mogelijk om met een groep vrijwilligers de gemeenschap draaiende te houden.

Hilversum

Algemeen Van helemaal op slot naar een kerstavondviering met een volle kerk. Corona bepaalde ook in 2022 heel erg wat wel kon en wat niet. Bovendien waren we voorzichtig. Gelukkig kon alles in het najaar gewoon doorgaan en wat is het dan fijn om gewoon naast iemand te kunnen zitten. De remonstranten in Hilversum maken deel uit van de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap Hilversum, een samenwerkingsverband van doopsgezinden, vrijzinnigen Nederland, remonstranten en een groep mensen die enkel VGH lid zijn. De groepen zijn ongeveer even groot. Er zijn nog 37 remonstranten, waarvan meer dan de helft actief is. Alle activiteiten zijn gezamenlijk, alleen op het gebied van de financiën is er nog onderscheid.

Vieren Op alle zondagen was er een viering en voor zover mogelijk werden ze gestreamd. Om de andere zondag gaat een eigen predikant voor. De andere zondagen zijn er gastpredikanten of komt het vieringsteam met een bijzondere invulling. Het Kapelkoor kon weer zingen en maakte een aantal vieringen extra feestelijk. Er was een Taizéviering en een doopdienst. Een kleine groep komt op vrijdagavond bij elkaar om te mediteren.

Programma Het was zoeken, wat kan, hoe kunnen we het coronaveilig organiseren en nog veel meer haken en ogen. Er was een mooie duurzaamheidslezing, we gingen naar het klooster in Jorwerd en er was op een drietal zondagen een vertelkapelcafé. Samen verhalen vertellen met tips en hulp van Marijke Broekhuijsen en na afloop samen soep eten. Het was zo’n succes dat er in 2023 een vervolg aan gegeven wordt. De openmonumentendag was zoals ieder jaar weer vol en gezellig. Steeds nemen we deel aan de activiteiten, die de Raad van Kerken Hilversum initieert: waken vanwege de oor-

log in Oekraïne, Open kerkmomenten in november en december.

Het gebouw De Kapel -een oud gebouw en een rijksmonument- is moeilijk om te verduurzamen. Maar dat moet toch. Het bureau Groene grachten bracht advies uit. Nu zoeken hoe een bouwvergunning aan gevraagd kan worden en er geld gevonden kan worden om een aantal maatregelen te verwezenlijken. Beiden zijn ingewikkeld.

Communicatie Op verschillende manieren proberen we leden en buitenstaanders te bereiken. De *website*: Doordat wij een samenwerkingsverband zijn, kunnen wij niet meeliften op een format van één van de landelijke denominaties. Maar een eigen website werkt ook goed. Hij werd vernieuwd, waardoor de activiteiten makkelijker te vinden zijn. De *digitale nieuwsbrief*: Eén keer in de twee weken gaat er een digitale nieuwsbrief met drie of vier activiteiten naar een hele grote groep (300) abonnees. Het *KapelNieuws*, een mooi uitgevoerd papieren blad dat tweemaandelijks naar alle leden, vrienden en abonnees gaat. *Facebook* voor de korte termijn aankondigingen en verslagjes. Af en toe een *mail of brief* naar alle leden, vrienden.

En verder De **diaconie** vindt steeds prachtige projecten, waarvoor we dan weer geld inzamelen, het aandachtsteam zorgt samen met de predikanten ervoor dat iedereen die het nodig heeft aandacht krijgt en we proberen nieuwe leden en vrienden vast te houden. Dat neemt niet weg dat het ledental afneemt.

Hoogeveen

Inleiding We namen afscheid van 2 kerkenraadsleden maar konden er ook 1 verwelkomen. Van de opgeheven Hutgemeente Emmen kregen we de kanselkleden.

Beleid De kerkenraad heeft voor de komende 5 jaar een beleidsplan opgezet. De punten hieruit komen regelmatig aan de orde en daaraan wordt gewerkt.

Vieren Vanaf februari worden, met landelijke subsidie, op de 1ste donderdag van de maand Stiltevieringen gehouden. Goed ontvangen en ook bezocht door anderen. Ook dit jaar was er een Preek van de Leek. Frank Westerman heeft hier invulling aan gegeven. Onder bezielende leiding van onze predikante Anneke van der Velde hebben we 2 x een "Zondag Anders" gehouden. Deze werden door onze gemeenteleden gevuld met muziek, zang, gedichten, voordrachten en gebeden. Op 18 december

was er een mooie muzikale Adventsviering met muzikale optredens. Op zaterdagavond was er een zeer goed bezochte Kerstavonddienst.

Programma De bijeenkomsten van het Remonstrants Vrouwen Contact gingen dit jaar over het boek "De zin van het leven", van Fokke Obbema. Dr. Paul Juffermans heeft een lezing gegeven over Spinoza. Organist Harry van der Veen improviseerde op teksten over "Hoop". Ds. Reinier Gosker heeft een lezing gehouden over "Betekenis en toekomst van het Pinksterfeest". De jonge theoloog des vaderlands, Tabitha van Krimpen, heeft een middag verzorgd over de "toekomst van de kerk", met subsidie. Hieruit is een initiatief ontstaan tot het oprichten van een gespreksgroep voor jongeren, die voor alle gezindten openstaat. Deze start in 2023. Ds. Nick Everts hield een inleiding over de Nederlandsaksische geloofscultuur. Jan Hendriks hield een lezing over "De meeste mensen deugen". In mei vond in Emmen de ontmoetingsdag plaats van de Commissie Vrijzinnigen Drenthe.

Zorg voor elkaar (pastoraat) De contactpersonen hebben contact met onze mensen en geven aan de dominee door wanneer een bezoekje van haar gewenst is. Ook kan iedereen Anneke van der Velde benaderen voor een persoonlijk gesprek.

Diaconie De diaconie let vooral op mensen die extra aandacht nodig hebben, met de contactdames. In Hoogeveen hebben we een interkerkelijk Diaconaal Platform.

Samenwerking De gemeente is betrokken bij verschillende interkerkelijke activiteiten in Hoogeveen en werkt samen met de Remonstranten en Doopsgezinden in Meppel. Verder is er een goed begin van samenwerking met de programmacommissie Leeftocht van de PKN.

Communicatie Er is een (digitaal) kerkblad, verder een website, facebook. Posters en flyers bij activiteiten en berichtgeving, kosteloos, in de plaatselijke krant.

Gebouw Een eigen gebouw, met als vaste huurder de Ned. Ger. kerk ter plaatse en incidentele verdere verhuur.

Toekomst Wij blijven ons richten op kwaliteit en naamsbekendheid. De ervaring is, dat dit mensen trekt. Verder hopen we dat de gespreksgroep voor jongeren goed zal gaan draaien.

Tenslotte We zijn een actieve gemeente met zorg voor elkaar en de wereld. Fijn dat er ook dit jaar weer vrienden in onze gemeente zijn bijgekomen. Voor meer informatie: vandertuijna@gmail.com. Altijd bereid om toe te lichten of te sparren met andere gemeentes!

Hoorn

Beleid In onze gemeente wordt hard gewerkt om gemeente levendig te houden. Foreestenhuis van de Toekomst staat op stapel, maar is nog niet concreet van de grond gekomen. Om leden meer bij de gemeente te betrekken zijn er zoombijeenkomsten voor leden die moeilijk naar de kerk kunnen komen en zijn er verschillende groepen, die in de kerk, buiten de diensten om, bij elkaar komen.

Vieren De eerste en derde zondag van de maand zijn er kerkdiensten. Meestal gaat op de eerste zondag onze eigen predikant Jan Berkvens voor, op de derde zondag is er gastpredikant. Als er een vijfde zondag is, heeft deze een speciaal karakter, bijv. een maaltijd, georganiseerd door de Culinaire Gespreksgroep, of een dienst in de Bijbelse tuin georganiseerd door de tuinploeg. In oktober een Regenboogviering en in november hadden we een dienst met een Moslingroep, een Hizmetbeweging.

Programma Het jaarthema van zowel de Doopsgezinden als de Remonstranten wordt gebruikt.

Jongeren De jongerengroep Making Sense is opgehouden te bestaan.

Contactledenwerk In onze gemeente is een zeer actieve pastoraatgroep. De leden uit deze groep bezoeken de gemeenteleden regelmatig.

Diaconie Daar waar hulp nodig is, ondersteunt de diaconie, zowel gemeenteleden als een aantal goede doelen uit de omgeving.

Samenwerken Met andere kerken wordt samen gewerkt. In de zomer zijn er gezamenlijke vakantie diensten met de Evangelisch Lutherse Kerk en de PKN.

Oecumene Twee keer per jaar worden er oecumenische diensten georganiseerd.

Communicatie Er is een website. Een digitale nieuwsbrief, deze komt vlak voor de eerste dienst van de maand uit. Op papier komt er ca 4 keer per jaar een krantje uit. Zowel op Facebook, als Instagram worden bijzonderheden bekend gemaakt. Soms komt er een stukje in de krant.

Gebouw Het Foreestenhuis is in eigendom. Een aantal ruimten wordt verhuurd aan derden. De kerkzaal en andere ruimten kunnen ook gehuurd worden. Als Foreestenhuis van de Toekomst helemaal tot stand wordt gebracht, zullen er grote veranderingen plaatsvinden.

Toekomst Met Foreestenhuis van de Toekomst willen we van het Foreestenhuis een plek van bezinning maken, zodat niet alleen de eigen gemeente, maar ook anderen er een plek kunnen vinden.

Leeuwarden

Vieren Er zijn 21 vieringen. In 7 vieringen ging de eigen predikant ds. Marjan van Hal voor. Bijzondere vieringen in het kader van Arcadia/Bosk en georganiseerd in samenwerking met het platform Geloven in Leeuwarden. Op 13 maart *Het vergeten wij* met Sjoerd Beugelsdijk en Koen Holtzappfel als sprekers. Op 26 juni een speciale viering met ds Jan van Belle. Thema van deze viering was onze verbondenheid met de aarde en de vraag wat moet worden *bijgesnoeid* om tot nieuwe manieren van denken te komen. In maart een Mariavesper samen met de Doopsgezinden. In november een bijzondere estafetteviering met als thema: *Wat draagt je?* Tweemaal een avondmaalsviering. Dominee Marjan van Hal leverde onze bijdrage aan de Allerzielen bijeenkomst in de Grote Kerk te Leeuwarden. We namen een voorbedeboek in gebruik en abonneerden ons op *De Groene Voorbede*. De liturgie commissie kwam 3 x bij elkaar en suggesties zijn in de viering toegepast. Gemiddeld bezochten zo'n 17 personen de vieringen.

Programma Voorjaarscursus apocriefe verhalen door ds. Marjan van Hal. Een lezing over iconen door ds. Anna Hoekstra. Poëzieavond met als thema: *Het beeld van God in een aantal gedichten* door 2 gemeenteleden. Een vogel excursie in natuurgebied De Deelen olv Jan en Jelmer van Belle met daarna een ontbijt ten huize van de Van Belles. Een spirituele Nykleasterkuier. De jaarlijkse High Tea was dit jaar binnen. De spirituele wandeling met stiltes en poëzie werd in Gaasterland georganiseerd door gemeenteleden. Vijf keer een AdRem bespreking door ds. Marjan van Hal, via zoom. Hiervoor nodigen we ook Remo Groningen uit. Een Agapè lunch na de startdienst. In oktober nog een staartje van de parabelbesprekingen door ds. Jan van Belle. In november de start van een driedelige cursus over mystici door ds. Marjan van Hal.

Arcadia/Bosk een bijzonder project zomer 2022

In honderd dagen tussen mei en augustus was in Leeuwarden het project Bosk gaande. Wij zetten het project *Broze Aarde* op, onder de vlag van het grote Arcadia project. Foto's van het oerbos Bialowieza in Polen met een soundscape gemaakt door een geluidskunstenaar. Aan de wand grote doeken met teksten uit het boek: *Broze Aarde, een mis voor het universum* van Antjie Krog. Subsidie gevraagd en gekregen van het *Iepen Mienskipfûns*. Twee zaterdag- en 4 zondagmiddagen openstelling van de Waalse Kerk. In samenwerking met de Oecumenische Basisgemeente Leeuwarden en het platform

Geloven in Leeuwarden.

Pastoraat/contactledenwerk Op een ‘ledental’ van 67 hebben we 8 contactleden die ieder een aantal personen onder hun hoede hebben. Zij brengen een bezoekje, plegen een telefoontje of sturen een kaartje. Met Kerst brengen ze een attentie rond.

Diaconie Elk jaar steunen wij een diaconaal project. In 2022 was dat het Straatpastoraat in Leeuwarden. Het project richt zich allereerst op het bieden van geestelijke verzorging aan mensen die dak- en thuisloos zijn en meestal buiten de reguliere zorgkaders vallen. Leeuwarden heeft, op initiatief van de kerken, een aanloophuis in de binnenstad. Wij participeren in het diaconaal platform Leeuwarden.

Samenwerking Tijdens de organisatie van Arcadia-Bosk is de samenwerking binnen het platform *Geloven in Leeuwarden* geïntensiveerd. Er is wat wij de *kleine oecumene* noemen. Een summiere samenwerking met de Lutherse kerk en de Doopsgezinde gemeente. We ondersteunen het initiatief *De Zintuin* en participeren in het *Filosofiecafé*.

Publiciteit/communicatie Via mail, gemeentebrief (2-maandelijks) en jaarprogramma (digitaal en op papier) houden we contact met elkaar. Dmv. onze website en facebook zijn we van buitenaf bereikbaar. Op de website presenteren wij ook activiteiten van derden, bijvoorbeeld van de Doopgezinde Gemeente Leeuwarden, Solidair Friesland en van de *Earnewâldster Runte* een leerhuis voor vrijzinnige lezingen. Belangrijk zijn ook de website en de flyers van *Geloven in Leeuwarden*.

Beleid en toekomstperspectieven In ons beleidsplan, getiteld *Vertrouwen* benoemen we dat wij ook ‘naar buiten’ zijn gericht en streven naar samenwerking met andere kerken en levensbeschouwelijke organisaties, bijvoorbeeld in gezamenlijke activiteiten. Ook streven wij ernaar om op regionaal (Noord-Nederlands) niveau tot meer samenwerking met andere Remonstrantse kerken te komen. Daartoe bezocht de kerkenraad in september een bijeenkomst in Hoogeveen.

Leiden

Algemeen Ds. P.L. van Asselt is voor 80% in dienst van de gemeente. De gemeente werkt samen met de Doopsgezinde Gemeente en er is een bureausecretaresse in dienst.

Beleid De Remonstrantse gemeente streeft naar behoud van het huidige ledenpeil en doorgaan met het programma en de diensten.

Vieren De kerkenraad is dankbaar dat de kerkdiensten fysiek dan wel online doorgang konden vinden en hiermee steun geven aan ‘oude’ en ‘nieuwe’ leden en vrienden. Alleen in januari is er nog digitaal via YouTube gekerkt. De diensten in de Remonstrantse Gemeente Leiden zijn traditionele diensten. Uit een peiling van de leden is gebleken dat de traditie het meest wordt gewaardeerd. Daarnaast was er viermaal een muzikale bijdrage van studenten van Practicum Musicae, de samenwerking tussen de Leidse universiteit en het conservatorium in Den Haag. In de zomer zijn er vier diensten voorbereid door een groepje leden/vrienden van Do en Re met als thema ‘delen’. Door restauratie van het plafond van de kerkzaal is negen keer in de Vermeerzaal i.p.v. de kerkzaal gekerkt.

Programma Zomercursus Arabische taal en cultuur, lezing Kerst in de kunst.

Jeugd en Jongerenwerk De kinderen tot 12 jaar komen normaal eens per maand bij elkaar, na een start in de kerkdienst. Aan het kerstspel op de vierde Adventsmiddag werd door veel kinderen mee gedaan. Het kerstspel was weer een groot succes. De 12–17 jarigen komen om de 4 à 5 weken op zondagavond bij elkaar om allerlei onderwerpen te bediscussiëren, zij starten met een maaltijd.

Contactledenwerk Door de contactleden worden contact gehouden met de leden.

Pastoraat en diaconaat Middels informatie in het jaarboekje zijn de nieuwe jaarthema’s aan leden uitgelegd. De groothuisbezoeken zijn weer doorgegaan.

Samenwerking Met de Doopsgezinde gemeente wordt nog steeds intensief samengewerkt, we zijn grondig verweven in de organisatie. Er wordt samengewerkt met de mogelijkheid van het behoud van ‘eigenheid’ in diensten en activiteiten.

Communicatie Het gemeenteblad De Lokroep is 8 keer uitgekomen dit jaar, nog steeds met gekleurde buitenkaft door sponsoring van een gemeentelid. De beste werving gaat via mond op mond reclame, via persoonlijke contacten van de predikant en leden van de kerk.

Gebouw Er wordt gekerkt in de Lokhorstkerk, in bezit van de Doopsgezinde gemeente.

Toekomst Binnen de kerkenraad is het thema toekomst niet van de agenda verdwenen want met verminderde aantallen vrijwilligers is het voor de toekomst een uitdaging om te zoeken naar wat mogelijk is. In 2022 zijn we hiermee volop verder gegaan waarbij het uitgangspunt is dat de remonstrantse gemeente financieel gezond blijft en de komende decennia kan blijven voort bestaan. Dit betekent over-

leg met de Doopsgezinden over de kosten voor het kerkgebouw, besluit nemen over de aanstelling van onze predikant en de verdeling van de taken van de bureaussecretaresse die medio 2023 met pensioen gaat.

Lochem-Zutphen

Inleiding Begin 2022 werd Nederland en ook de Remonstrantse Gemeente Lochem – Zutphen nog beperkt door het corona-tijdperk. De quarantaine-maatregelen waren nog streng.

Programma Om deze tijd goed te doorstaan stuurden we elkaar tot medio januari digitale pelgrimsberichten. Gelukkig al wel met het zicht op meer mogelijkheden. We hielden gewone kerkdiensten en op 9 februari 2022 organiseerde de programma commissie een lezing over het boek *Heilige onrust* van Frits de Lange. Op zondag 27 februari organiseerde de programma commissie een wandeling op het landgoed Nieuw Gossink, rondom de Oosterhoeve te Winterswijk. Deze wandeling werd wegens grote belangstelling nogmaals georganiseerd. Er was een muzikale lezing *De wijze oudere*, waarvoor Frits de Lange het script schreef, in de Gudulakerk. Alleke Wieringa hield een lezing over haar pelgrimstocht langs het St. Olavspad. In 2023 wordt het thema pelgrimeren verder uitgewerkt in het programma.

Vieren Er is naast de gewone traditionele diensten die ook nog steeds van waarde zijn, druk geëxperimenteerd met nieuwe vormen van vieren, zowel binnen in de kerk als buiten, o.a. het wijngoed Kranenbarg speelde hierbij regelmatig een goede rol. Eén van de blijvers zijn meditatieve bijeenkomsten rondom de seizoenen. Voorbeelden: magische midzomermeditatie olv. N. Swen die ook een midwintermeditatie verzorgde; een *we-doen-het-zelf-dienst* olv. J. Berkvens; buitendienst rondom wijn (dhr. Overdiep); een miniretraite *Iona op het wijngoed Kranenbarg*. Een bijzonder feestelijke viering was ook de huwelijksdienst van ds. Alleke Wieringa met Margreet Mulder.

Contactledenwerk Op woensdagmiddag 20 april kwamen in theetuin Vierakker alle contactpersonen (commissie pastoraat) samen met ds. Alleke Wieringa en Maria Schotman. Dit beoogde jaarlijkse overleg is belangrijk voor het wel en wee van onze gemeente. Na de lunch was er een bijzondere lezing georganiseerd rondom het boek van Ingeborg ten Hoopen: *Alleen maar een blokje om*. Een ingrijpend en tegelijk mooi verhaal dat veel mensen raakte.

Regionale samenwerking en nieuwe activiteiten rondom zingeving Op 23 mei 2022 vond de ALV plaats en na deze reflectieve bijeenkomst zette de kerkenraad een stap in het onderzoeken naar andere vormen van verdieping, zingeving en menszijn. Op *landelijk niveau* dachten we mee en op *regionaal niveau* stemden we af met de *Vrijzinnigen van de IJsselstreek* en gaven samen vorm aan een programma waarbij we een zinvolle hand uitstaken naar mensen die op zoek zijn naar zin en betekenis.

Mooie voorbeelden zijn de meditatie voor ieder seizoen. Deze worden vanaf juni 2022 ieder seizoen georganiseerd. In 2022 ontwikkelden we hierbij een *website* die tot op heden nog niet online is. Het plan is om activiteiten met een extra verdiepende laag en de cultureel maatschappelijke initiatieven aan te bieden op deze website. Over deze website zijn we in gesprek met de gemeente Lochem, met de Stichting Kompasie Lochem en de Raad van kerken.

Gebouw In de maanden juni, juli en augustus werkte Steven Vlam aan de Arminiuskamer. Alles werd opgeknapt, geveerd en gerepareerd. De gordijnen werden gewassen en gestreken en er werd een nieuwe vloer gelegd.

Orgel In maart ontvingen wij een anonieme geormerkte schenking, een groot bedrag, bedoeld voor de aanschaf van een nieuw orgel. Het nieuwe orgel is in 2022 uitgezocht door onze organist Jaap Bax en zal medio 2023 worden geplaatst.

Bestuur De meeste kerkencommissies zijn (weer) bemenst: de kerkenraad bestaat uit een voorzitter, een secretaris en 2 leden, waaronder de predikant. De commissie pastoraat bestaat uit de predikant, een geestelijk verzorger en 10 contactpersonen. De diaconale commissie is eind 2022 opgestart met de predikant, de voorzitter van de kerkenraad en 2 nieuwe commissieleden. De PR commissie bestaat uit leden van de kerkenraad en een betaalde kracht. De liturgiecommissie bestaat uit 2 leden en de predikant.

Doel beleid Daarbij blijft onze missie dat we een open gemeenschap willen zijn waarbij iedereen welkom is. We willen als kerk willen bijdragen aan de individuele zoektocht die iemand volgt, door in gesprek te gaan, door *tools* aan te reiken waardoor je zelf kunt blijven zoeken. Zo willen we samen onderweg zijn. Pelgrims onderweg en op weg naar het hart.

Meppel

Geen verslag ontvangen

Midden Zeeland

Algemeen De RGMZ mocht eind van het jaar 35 betrokkenen tellen ten opzichte van drieënveertig een jaar eerder. Daarvan zijn er 17 leden, 15 vrienden en drie sympathisanten/ belangstellenden. Redenen van terugloop zijn helaas 3 overledenen, 2 opzeggingen, 2 verhuizingen en 1 administratieve correctie. Voor de kerkdiensten in 2022 stond er 17 keer een remonstrantse predikant op het rooster.

Programma Het ledencontact bestond dit jaar naast de Algemene Ledenvergaderingen voor alle Koorkekers, uit het uitje in juni naar onze dichtstbijzijnde Remonstrantse gemeente in Sommelsdijk. Na eerder uitstel hebben uiteindelijk 12 Koorkekers een zeer genoeglijke dag meegemaakt samen met de Sommelsdijkers. Wij hopen dit uitje in 2023 weer te houden, maar dan op 11 juni naar buurgemeente Dordrecht.

Samenwerking – landelijk, regionaal, lokaal

Landelijke contacten hebben zich eigenlijk beperkt tot deelname aan de Beraadslag. Regionaal hebben we gezoomd met Sommelsdijk, Rotterdam, Dordrecht en Vlaardingingen in het kader van regionalisering. Uw bestuur ziet de praktische invulling daarvan vooral in een jaarlijks uitje naar een zustergemeente. De RGMZ wil zich vooral richten op samenwerking met de andere Koorkekerpartners, en niet op samenwerking met verafgelegen Remonstrantse zustergemeenten, conform onze belofte in 2021.

Financiën Dit jaar heeft uw bestuur herinneringen uitgestuurd voor financiële bijdragen aan de RGMZ en daarmee aan de Koorkeker. Het heeft geresulteerd in een groter aantal bijdragen en in een substantieel steun aan de Koorkeker.

Diaconie Gerda van Leeuwen en Rob van der Tol participeerde mede namens de RGMZ in de taakgroep diaconie van de Koorkekergemeenschap. Maryline Lamp participeerde namens de RGMZ in de landelijke diaconie van de remonstranten.

Bestuur (hervorming) Betreffende de nieuw te vormen structuur was 2022 een zeer positief jaar omdat de PGM wijkgemeente, de VVHM en de RGMZ eensgezind een nieuwe, eenvoudiger organisatiestructuur hebben gekozen. Tijdens een gemeenteavond in februari hebben de Koorkekers zich met grote meerderheid uitgesproken voor een vergaande integratie in een Vereniging Koorkeker. Deze integratie zal voor de RGMZ de gelijkwaardigheid gaan opleveren die we wensen. Er worden echter ook enkele onafhankelijkheidsveren gelaten op bestuurlijk vlak. De besturen (VVHM bestuur,

wijkgemeente kerken-raad en RGMZ bestuur) hebben dezelfde samenstelling. Koorkekers die verkozen zijn in het bestuur van de Vereniging Koorkeker zullen daartoe vriend worden van de Remonstranten en daarmee ook het RGMZ bestuur vormen. Het onafhankelijke karakter van het RGMZ bestuur gaat daarmee verloren. Dit ene Koorkekerbestuur zal ook de landelijke Remonstrantse contacten onderhouden. Natuurlijk kunnen RGMZ-ers zich beschikbaar stellen voor het bestuur van de Vereniging Koorkeker en daarmee voor het RGMZ bestuur. **Financiën** Alle inkomsten worden ingebracht in de Vereniging Koorkeker. Alle uitgaven worden door de Vereniging Koorkeker gedaan. Voor specifieke RGMZ activiteiten moet aan het gezamenlijke bestuur gevraagd worden om toestemming. Alle reserves en bezittingen, alsmede rechten, worden ingebracht in de Vereniging Koorkeker, waarbij de RGMZ een ontsnappingsclausule heeft: indien zij moet uittreden worden de reserves pro rata terugbetaald: het inbrengpercentage ten opzichte van de totale reserves geldt ook als uittreedpercentage (bijvoorbeeld 5%). Reserves met bepaalde bestemming blijven ook in de Vereniging Koorkeker deze bestemming houden. **Statuten** De statuten van de Vereniging Koorkeker zijn reeds goedgekeurd door de Algemene Ledenvergaderingen. Bestuursovereenkomsten en reglementen moeten nog wel worden aangepast. Dan pas is uw goedkeuring voor specifieke RGMZ zaken noodzakelijk. **ALV** Op 31 mei is de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging Koorkeker, van de RGMZ en van de PGM wijkgemeente. Daar komt dit jaarverslag ter sprake en ter goedkeuring. Wij hopen u in groten getale te ontmoeten.

Naarden Bussum

Inleiding De leden van de gemeente zijn op leeftijd maar vitaal. De gemeente is financieel gezond.

Beleid Het beleidsplan 22-24 zijn de volgende hoekstenen aangegeven: Verlengen van het tijdelijk contract met de predikant, meer muzikale opluistering van de kerkdiensten en gesprekgroepen voor gemeenteleden en buitenstaanders o.a. met de Koningskamer. De gemeente zet in op bescheiden groei.

Vieren Drie eigen kerkdiensten per maand plus één gezamenlijke dienst met vier vrijzinnige gemeentes. In de zomermaanden een gezamenlijk programma met vijf gemeentes. Herdenking van de overledenen, open kerk voor iedereen, op Allerzie-

len. Jaarlijks vier preken van de leek onder auspiciën van de Koningskamer.

Programma Koningslezingen (4/jr) trekken duidelijk belangstelling van buiten de gemeente. Gespreksgroepen o.l.v. de predikant zijn vol bezet met bescheiden belangstelling van gasten. Twee filmavonden o.l.v. onze stagiaire werden goed bezocht door leden en buitenstaanders.

Jongeren Onze gemeente heeft geen activiteiten voor jongeren.

Contactledenwerk We hebben een netwerk van ruim 20 zgn Schakels. Bemanning van het schakelnetwerk is een punt van zorg door de vergrijzing van de gemeente en dus ook van de schakels.

Diaconie De doelen van de diaconie zijn vooral lokale initiatieven voor kleinschalige projecten in binnen- en buitenland. Jaarlijks zij er twee bijeenkomsten voor 80-plussers onder regie van de Diaconale Commissie.

Samenwerken Zie onder Vieren.

Oecumene Contact met 15 kerken in de Gemeente Gooisemeren, zowel via het pastoresconvent als van uit de kerkenraad.

Communicatie Zowel de Gemeente als de Koningskamer hebben een eigen website. De Gemeente heeft een tweemaandelijks Nieuwsbrief en een tweewekelijkse digitale nieuwsbrief. De Gemeente is nauwelijks actief op sociale media. De Koningskamer bereikt zijn eigen doelgroep via e-mails, sociale media en brochures.

Gebouw Het kerkgebouw is eigendom en wordt door gerichte werving steeds meer verhuurd voor sociaal/culturele activiteiten.

Toekomst Wij zien uit, naar de komst van een nieuwe predikant, die met nieuwe initiatieven een revitalisering en bescheiden groei van de Gemeente zal bewerkstelligen.

Nieuwkoop

Algemeen Het jaar 2022 is een hectisch jaar geweest waarin veel van de vrijwilligers is gevraagd. De handen werden uit de mouwen gestoken en de sfeer was positief.

Bestuur Onze predikant, Japke van Malde, gaf aan per 1 oktober met emeritaat te gaan. Er was dus werk aan de winkel. De penningmeester viel door ziekte uit, ook daar moest naar vervanging gezocht worden. We kregen er een kerkenraadslid bij en een aspirant kerkenraadslid, waarmee taken opnieuw verdeeld werden. De vacature voor het beheer van de website, PR en contactblad is gelukkig ingevuld.

Vieren Ds. Tjaard Barnard wilde graag zijn 25-jarig jubileum bij ons vieren, wat wij zeer op prijs stelden. Het kerkgebouw bestond 200 jaar en deze feestelijkheden hebben we samengevoegd. In de kerk was een tentoonstelling ingericht van werk van onze gemeenteleden. Ter gelegenheid van deze feestelijkheden heeft Tjaard een appelboompje geplant, dat aangeboden was door G&S. Daarna kwam de afscheidsdienst van Japke van Malde. Voor beide diensten was een speciale commissie samengesteld die de draaiboeken, catering en uitvoering perfect verzorgd hebben. Er zijn verschillende gezamenlijke diensten met de Gereformeerden gehouden en zo ook een Preek van de Leek door de wethouder van de Gemeente Nieuwkoop.

Diaconie-contactledenwerk Japke van Malde heeft alle leden en vrienden, die daar behoefte aan hadden, ter afscheid bezocht. De activiteitencommissie is ook weer contactcommissie geworden. Zij zijn weer met huisbezoeken begonnen omdat er behoefte aan was. Ook hebben zij onze huurders, de Gereformeerden, uitgenodigd voor de Kerstbijeenkomst, wat een succes bleek. Er wordt gesproken over nauwere samenwerking. Alle overige commissies zijn qua bezetting weer op peil.

Beleid De beroepingscommissie heeft zorgvuldig met de sollicitanten gesproken, maar had geen eensluidend advies voor de kerkenraad. Er was haast geboden i.v.m. het invullen van de predikbeurten. Ds. Laura van Asselt wilde de vacature invullen en daar zijn we erg blij mee, ze is terug op het “oude nest”. Laura is de eerste predikant die twee keer op de predikantsborden vermeld staat. Ons kerkgebouw (eigendom) wordt verhuurd voor concerten, feesten en zowel burgerlijke als kerkelijke huwelijken. Hier gaan we het komend jaar via PR meer aandacht aan besteden.

Samenwerking De Gemeenschap van Kerken in de gemeente Nieuwkoop werkt samen aan verschillende activiteiten, denk aan Vespers, oecumenische diensten, kinderkerkenpad, de 4 meiviering, wereld gebedsdag en dergelijke. Samen met de Streekgenoten vieren we twee gezamenlijke diensten per jaar.

Toekomst Hoewel het voor de kerkenraad een heftig jaar was, hebben we ons er positief doorheen geslagen en zien we 2023 met “opgestroopte” mouwen tegemoet. Dit kan mede door een goede achterban, die we altijd om advies kunnen vragen. “Tel uw zegeningen”!

Nijmegen

Algemeen In het algemeen vinden wij, als KR, dat het stabiel loopt met onze Samenwerkingsgemeente. Maar we hebben wel **zorgen voor de toekomst**.

Het beleid is om zo toekomstgericht mogelijk te handelen. We zijn in gesprek met de leden onder de 70 jaar om de toekomstig beleid gestalte te geven.

Einde programma ZielZin Begin 2022 hebben we afscheid genomen van onze 2e predikant, ds. Peter Nissen. Hij werkte op projectbasis voor ons. Het afscheid was in goed overleg en ook vanuit persoonlijke overwegingen van Peter Nissen. De cursussen van ds. Peter Nissen trokken veel belangstellenden.

Programma De lunches met korte lezing zijn ook altijd goed bezocht.

Samenwerking Samen met de, bijna, naastgelegen RK Effata Parochie is er een filmprogramma van 4 films per jaar. We werken, ook wat betreft het winterprogramma, samen met de RK parochie in onze wijk.

Jongeren We hebben geen kinder- en jongerenwerk. Onze jongste leden/vrienden zijn studenten.

Contactledenwerk De contactledengroep is door ouderdom van de mensen, die de bezoeken deden, opgeheven. Om toch meer pastorale zorg te kunnen verlenen is de aanstelling van onze vaste voorganger ds. Hans Noordeman per 1-8-22 verhoogd naar 0,4 FTE.

Diaconie Het doel van de Diaconie is het gehele jaar '22 een jongerenproject in Mexico geweest medegeleid door Nellie Markus. Het project zorgt voor opvang en traumaverwerking bij jongeren.

Communicatie Onze Gemeente heeft een website. We zenden alle diensten uit via beeld op kerkdienstgemist.nl. Daarvoor is een installatie aangeschaft, vooral voor de oudere gemeenteleden. Activiteiten van het winterprogramma worden ook per activiteit in plaatselijke krantjes vermeld.

Gebouw Het gebouw is eigendom van de Remonstrantse Gemeente Nijmegen. De Samenwerkingsgemeente huurt het gebouw terug voor haar activiteiten. De St. Exploitatie Remonstrants kerkgebouw verhuurt het gebouw voor kerkelijke en spirituele activiteiten aan derden. Zij zorgen voor het groot onderhoud en laten de komende tijd bijv. ook restauratiewerkzaamheden aan de 'glas in betonramen' doen. We nemen deel aan het programma "Religieus Kerkelijk Erfgoed" van de burgerlijke gemeente Nijmegen. Nijmegen heeft onze kerk als 1 van de 3 kerkgebouwen in Nijmegen tot gemeentelijk monument benoemd.

Toekomst We zien de toekomst gematigd optimistisch tegemoet en zullen ons inspannen om nog vele jaren te bestaan.

Oosterbeek

Inleiding Het onderhavige jaar heeft vooral in het teken gestaan van het herstel van het kerk zijn in al haar facetten. Kerkbezoek, onderlinge contacten, de invulling van het programma, dit alles heeft veel energie gevraagd van gemeenteleden. Die energie komt weer terug, dat is ook te zien aan het aantal nieuwe vrienden dat in het afgelopen jaar zich bij onze gemeente heeft aangesloten. Vrienden die ook meteen actief betrokken zijn bij activiteiten binnen de gemeente.

Vieren De beide eigen predikanten gaan regelmatig voor in de diensten, maar ook dit jaar zijn er diensten gehouden met een lekenpreek. Deze diensten zijn goed bezocht en voorzien in een behoefte. De taakgroep vieren beraadt zich op een liturgie die meer aansluit bij de behoefte van gemeente leden.

Programma In het onderhavige jaar is de in 2021 gestarte Vrije Tafels van Oosterbeek verder ontwikkeld. De gemiddelde opkomst per bijeenkomst is ongeveer 50 personen. De opzet van een diner pensant met afwisselend de maaltijd en het met elkaar van gedachten wisselen over een aansprekend onderwerp, voorziet duidelijk in een behoefte.

Jongeren Ondanks alle inzet; aandacht vanuit de gemeente en de predikanten, blijft het moeilijk om jongeren geïnteresseerd te krijgen en deel te laten nemen aan kerkelijke activiteiten.

Contactledenwerk Dit werk vindt al jaren op dezelfde wijze plaats. Contactleden hebben hun eigen adressenbestand. Door ouderdom van de contactleden is het niet meer mogelijk gebleken om het huidige beleid in stand te houden. Gezocht wordt naar nieuwe vormen waar in 2023 vorm en inhoud aan zal worden gegeven.

Diaconie Een actieve diaconie heeft zich ingezet om te behoren tot de "Groene kerk". Een prachtig initiatief. Naast de gebruikelijk doeleinden werkt de diaconie in harmonie samen met de regionale kerken en de plaatselijk overheid.

Samenwerken De samenwerking met de Remonstrantse gemeente Apeldoorn (RGA) leidt in 2022 tot besluitvorming dat de RGA wordt overgenomen door de Remonstrantse gemeente Oosterbeek. In 2023 zal de samenwerking daadwerkelijk vorm en inhoud krijgen.

Oecumene Onze kerk werkt in de Raad van Ker-

ken van de gemeente Renkum samen met de andere kerken en dat leidt tot de realisatie van gezamenlijke projecten.

Communicatie Verschillende vormen worden ingezet: website, kerkblad. Facebook was even uit de lucht, maar wordt binnenkort weer operationeel.

Gebouw Het gebouw is eigen dom van de Stichting Fonds ter bevordering ener Liberale Protestantse Godsdienstprediking te Oosterbeek. Het gebouw wordt gebruikt voor eigen activiteiten, maar wordt ook verhuurd. Het gebouw voldoet aan de wensen van de gemeente. We hopen dat de energieprijzen ons niet dwingen om afscheid te nemen van het gebouw.

Toekomst De gemeente oriënteert zich op de toekomst met de sterk levende vraag wat haar bijdrage kan zijn aan het zoeken naar spiritualiteit van vrienden en leden binnen de eigen gemeente, maar vooral ook bij belangstellenden van buiten. Dit sluit aan bij de eerder gezamenlijk geformuleerde visie: “van binnen naar buiten en van buiten naar binnen” en kijkt om die reden ook met openheid naar samenwerking met andere kerken.

Oude Wetering

Beleid Het jaar 2022 stond in het teken van verandering, samenwerking en toekomstplannen. De kerkenraad is eind 2021 in samenstelling veranderd. Er zijn drie nieuwe leden toegetreden: Lydia Zeijlemaker (voorzitter), Joost Veldman (penningmeester) en Michael Valkering (lid). De overgang in bestuur heeft veel tijd en energie gekost. Het blijkt administratief lastig om wijzigingen door te voeren, met name op bancair gebied.

Vieren en programma Naast de diensten is er een actieve gesprekskring voor ‘de jongere’ leden: Jonge Wetering. Deze groep bestaat uit 10 personen en komt 1 keer per 6 weken bij elkaar. Er wordt samen gegeten en de leden gaan onder leiding van Jan Berkvens in gesprek aan de hand van een thema, film, boek etc. Twee leden van Jonge Wetering zijn in 2021 toegetreden tot de kerkenraad (Lydia en Michael). Ook heeft de gemeente een actieve boekenclub. In juli hebben we meegedaan aan de plaatselijke braderie. Onze kraam staat bekend als de Arminiaanse markt met een rommelmarkt, tweedehands boekverkoop, poffertjeskraam en terras voor koffie/thee/taart. Het was een groot succes met een hoge opbrengst. Na de zomervakantie hebben we de Startzondag gecombineerd met de hagepreek in de achtertuin van de koster (naast de kerk). Na afloop

was er een lopend buffet. De opkomst was hoog en iedereen genoot zichtbaar van het samen vieren en napraten in de tuin. Een aantal keren per jaar organiseren we filmavonden. We hebben hiervoor een verrijdbaar groot scherm aangeschaft. In het begin was de opkomst laag, maar inmiddels is er een vaste kring van bezoekers. Jan Berkvens kiest in overleg met de kerkenraad de films. Het zijn over het algemeen arthouse films en geen commerciële kaskrakers. Na de film volgt een nabespreking, dit spreekt veel mensen aan.

Samenwerken Wij maken deel uit van het Oecumenisch beraad in Kaag en Braassem. In 2022 is de draad weer opgepakt na de coronaperiode. Een paar keer per jaar zijn er gezamenlijke activiteiten. Daarnaast is er onder leiding van de gemeente Kaag en Braassem een kerkvisie opgesteld met als doel de kerkgebouwen waar mogelijk te behouden. Alle kerken in de gemeente K en B hebben hieraan meegewerkt. Er zijn een paar bijeenkomsten geweest, waarvan een in onze kerk. Het is nuttig om ervaringen te delen en ideeën uit te wisselen voor de toekomst.

Communicatie Al onze activiteiten kondigen wij aan op onze website en wij sturen persberichten naar lokale media. Michael Volkering heeft als nieuw kerkenraadlid deze taak op zich genomen.

Toekomst Wij zijn ons ervan bewust dat we een schat in handen hebben: ons prachtige kerkje! In 2022 hebben wij een eerste stap gezet om nieuwe gebruiksmogelijkheden van ons gebouw te verkennen. We hebben besloten om ‘breed’ te kijken: achter de kerk ligt een groot perceel dat we ook bij deze plannen willen betrekken. Het werken aan de toekomstvisie onder leiding van de gemeente Kaag en Braassem is een eerste stap geweest en heeft geholpen in het bepalen van de richting. In 2023 gaan we hiermee verder en volgt brainstorm sessie met de gemeentelieden op verschillende niveaus en verdere uitwerking van de plannen waaronder een haalbaarheidsonderzoek.

Rotterdam

Algemeen In het begin van het jaar golden strenge coronaregels en waren fysieke kerkdiensten niet mogelijk, daarom werden digitale kerkdiensten professioneel opgenomen en uitgezonden via YouTube. In het vroege voorjaar kwamen de versoepelingen, werden fysieke kerkdiensten weer mogelijk en na de zomer was het gemeentelieven weer als vanouds. Op Openingszondag na de dienst was er een druk

bezochte receptie voor Martine van Liempt-van Houten en Dolf van Wingerden, de twee werknemers van het kerkkantoor die met pensioen gingen. Twee weken later vond de inzegening van het huwelijk van onze predikant dr. Tjaard Barnard en Marieke van Iterson plaats, te midden van de gemeente, aansluitend was er een feestelijk receptie voor alle gemeenteleden.

Beleid & Toekomst Sinds enige tijd maakt de kerkenraad geen concrete beleidsplannen meer. Natuurlijk zit er wel beleid achter wat er binnen de gemeente gebeurt. Concreet zoekt zij naar kwaliteit in de activiteiten die zijn ontplooid. Vernieuwing om de vernieuwing past ons niet, maar een organische ontwikkeling is er wel degelijk. Uitgangspunt is dat de activiteiten de doelstelling van de gemeente versterken, zoals die is neergelegd in de Beginselverklaring. Afgelopen jaren is de *kwaliteit van de kerkmuziek* in de gemeente versterkt door de benoeming van Jos van der Kooy als organist. Naast de begeleiding van diensten geeft hij orgelconcerten tijdens de bijzondere openstelling van het kerkgebouw op de zondagmiddagen. Die middagen worden afgesloten met een vesper. Verder houdt Jos van der Kooy muzieklezingen, waarin hij, met voorbeelden op het orgel, achtergronden vertelt over de (geschiedenis) van de (orgel)muziek. Ook t.a.v. *kerkdiensten, immers de corebusiness, wordt ingezet op kwaliteit*. De kerkenraad vindt bevestiging in dit beleid, doordat er regelmatig nieuwe mensen bij de kerkdiensten aanwezig zijn die soms ook *vriend* worden. Naast de kerkdiensten vormen *pastoraat en het kringenwerk* speerpunten van het gemeentebeleid. Omdat de gemeente ook aantrekkelijk wil zijn voor zinzoekers zonder christelijke achtergrond zijn er ook activiteiten van een *religieus-humanistisch* karakter. Bijv. de kerkdiensten anders, twee op de kansel, het Filmcafé, Stadstraitte en Meditatieachtige activiteiten (het Goddelijke in en rondom ons) en Kloosterbezoek. Activiteiten die als verrijkend worden gezien voor de Rotterdams-remonstrantse traditie. Daarnaast heeft de kerkenraad besloten dat de *communicatie* op goed niveau moet zijn. Zo wordt er een professioneel kerkblad gemaakt en is de gemeente goed zichtbaar via de eigen website en haar actieve Facebookpagina; momenteel heeft deze pagina meer dan 1600 volgers. Dit aantal groeit gestaag door de goede redactionele mix, inhoudelijk en humoristisch, aangevuld met een doordacht advertentiebeleid. De predikanten besteden in opdracht van de kerkenraad relatief veel tijd aan deze communicatie. Tenslotte: de kerkenraad is er van overtuigd dat de trend van ont-

kerkelijk niet te keren is. We zijn gemeente op een prachtig plek in Rotterdam waar we, mede dankzij Debat Podium Arminius, van alles gebeurt rondom bezinning, debat, cultuur, thematisering van maatschappelijke én spirituele vragen. Veel Rotterdammers bezoeken deze plek, het is een uitdaging voor onze kerkgemeente om op die prachtige historische plek een eigen geluid te laten horen, een eigen gezicht te tonen in het besef dat zinvragen zich prachtig laten verbinden met onze traditie. Graag willen we dat ook met andere remonstrantse gemeentes in de regio samen vormgeven, waarbij wij vanzelfsprekend geïnteresseerd zijn in hoe anderen de toekomst tegemoet treden en hoe zij daarbij al dan niet innovatieve initiatieven nemen waarvan ook wij weer kunnen leren.

Vieren De *zondagse kerkdiensten* trokken niet meer het aantal bezoekers van voor Corona. Onze kerk streamt diensten nog niet. Er zijn plannen om dit in 2023 wel te gaan doen. *Vernieuwende kerkdiensten* In december was een kerkdienst ‘tussen de strobalen’, samen met de Arminianen voorafgaand aan de voorstelling Maria Maria Maria. Er zijn in 2022 ‘twee op de kansel’ diensten gehouden, waarbij de overdenking niet door de predikant wordt gehouden, maar door iemand anders. Gasten waren o.a. Bob Pluijter die een essay schreef over dankbaarheid, Dorine Cleton die sprak over de taal van dieren. Als pilot was er een kerkdienst waarin de preek was afgestemd op de film die aansluitend aan de dienst door het Filmcafé werd vertoond. De al eerder genoemde vespers op zondagmiddag tijdens Kerk&Museum trokken in 10-15 mensen. Heel succesvol was het Festival of Nine Lessons and Carols, dat tijdens Kerk & Museum in de adventstijd werd gehouden (50 bezoekers). Een van de predikanten participeert al jaren in de wekelijkse Middagpauzediensten die in de Laurenskerk worden gehouden. **Programma** *Kerk&Museum* is de maandelijks openstelling van de kerk op zondagmiddag met rondleidingen in het monumentale kerkgebouw en een tearoom in de kerkenraadskamer waar je zelf gebakken appeltaart en koffie en thee kan gebruiken, daarnaast is er een vintagemarkt en een boekenmarkt; de openstelling wordt afgesloten met een orgelconcert en een vesper. 25 vrijwilligers maken dit alles mogelijk! Kerk & Museum trok ca. 100 à 500 bezoekers per keer, afhankelijk van aankleding en programma. *Filmcafé* De filmcafés op de dinsdagavond hebben in 2022 goed gedraaid (10 à 20 deelnemers). Als pilot zijn er twee filmmatineeën op zondagmiddag georganiseerd, aansluitend aan de kerkdienst. Deze werden met 20 à 25 deelnemers

nog iets beter bezocht dan de -avonden. Bij de 2e filmmatinee waren preek en film op elkaar afgestemd, dit trok nog wat meer bezoekers. *Muzieklezingen* Jos van der Kooy hield in 2022 een aantal muzieklezingen. Voor de zomer werden deze op een doordeweekse ochtend georganiseerd, dit trok weinig bezoekers. Na de zomer is de muziek-lezing naar de zaterdagmiddag verplaatst, aansluitend is er een eenvoudige borrel. Het bezoekersaantal is hierdoor toegenomen (meestal 25 bezoekers veelal van buiten de gemeente). *Erasmusstudiedag* Er is in 2022 een begin gemaakt met de organisatie van de Erasmus-studiedag, die gepland staat voor 28 oktober 2023. *Maria Maria Maria* De landelijke organisatie koos onze kerk als locatie voor de door hun georganiseerde voorstelling Maria Maria Maria van theatergezelschap De Veenfabriek; vrijwilligers uit Rotterdam hebben geholpen om dit mede tot een succes te maken. *Gesprekskringen* 160 van onze leden en vrienden namen in 2022 deel aan een van de gesprekskringen, die door onze predikanten geleid worden. Na corona draaiden de kringen, zeker na de zomer, weer als vanouds. Als pilot is er in het voorjaar van 2022 een onlinebijbelcursus gestart die 25 deelnemers telt. *Oriëntatiekring* De oriëntatiekring trok dit jaar 4 deelnemers, 3 zijn vriend geworden, de 4e deelnemer was al vriend van de gemeente. *Bezinningsactiviteiten* Vanwege coronamaatregelen ging de stadsretraite in de winter niet door, die in het voorjaar (25) wel, evenals het kloosterweekend (12).

Jongeren Het college van collectanten is een groep van 13 jongeren tussen de 18 en 30 jaar. Zij collecteren tijdens de kerkdiensten. In een aantal kerkdiensten zijn jonge gezinnen expliciet uitgenodigd en was er een teken- en knutseltafel in de hoek van de kerkzaal.

Contactledenwerk Er is nog contactledenwerk en wat er nog is, loopt goed. Echter de contactleden worden ouder en het contactledenwerk is, in verhouding tot vroeger, zeer beperkt. Jongere leden hebben minder behoefte aan een bezoek van contactleden.

Diaconie De diaconale taak van de gemeente is belangrijk. De diaconale commissie gaf structurele bijdragen aan Samen 010, aan het initiatief Koken met Overtuiging en aan vele andere activiteiten. De commissie verzorgt drie keer per jaar Tussen Koffie en Lunch op vrijdagochtend, informeel met inloop voor iedereen. Op 1 mei werd de zgn. Diaconale Actie afgesloten. Aan Oma's van Moldavië en St Vrienden van Maaszicht kon elk € 4000 worden overhandigd. Vanaf het najaar 2022 zijn als doelen

voor de Diaconale Actie Stichting ROS en Denis Mukwege Fonds vastgesteld.

Samenwerken Ook in 2022 werd samengewerkt met de doopsgezinde gemeente. In de zomerperiode wordt er traditioneel wisselend een dienst gehouden in de doopsgezinde en de remonstrantse kerk. Diaconaat zondag wordt samen met de doopsgezinden gevierd. Omdat de doopsgezinden nog slechts om de week dienst hebben, komen sommige doopsgezinden op de andere zondagen naar onze kerk. De meeste samenwerking is er met Debat Podium Arminius van wie wij de ruimtes in het kerkgebouw huren. In 2022 is de samenwerking op werkvloerniveau sterk verbeterd door regelmatig werkoverleg.

Oecumene Onze kerk participeert (al sinds de start hiervan) in de Roze Vieringen die in Rotterdam gehouden worden, oecumenische kerkdiensten speciaal voor de LHBTQ-gemeenschap. De kerk organiseert al meer dan twintig jaar een Oecumenische leerkring. Mensen uit verschillende christelijke kerken komen samen om zich aan elkaar te scherpen. De kring wordt geleid door een van onze predikanten en een PKN-predikant. In Breda organiseert de gemeente samen met de Doopsgezinde gemeente en de Waalse Gemeente regelmatig een *Schalmdienst* waar, bij toerbeurt, predikanten uit twee gemeenten gezamenlijk voorgaan in een kerkdienst. In de zomer van 2022 werden er zeven zomerdiensten in de Grote Kerk van Breda gehouden, in drie van deze diensten ging een remonstrants predikant voor.

Communicatie Het kerkblad is vanwege de coronaperiode frequenter uitgekomen, er waren 10 uitgaven in 2022 in plaats van de gebruikelijke 8. De agenda op de website wordt goed bijgehouden en tot oktober verscheen er tweewekelijks een digitale Nieuwsbrief. Deze laatste is tijdelijk stopgezet vanwege de drukte op het kerkkantoor. Daarnaast is de kerk actief op Facebook

Gebouw Ons kerkgebouw wordt geëxploiteerd door Stichting Debat Podium Arminius. Wij huren de kantoorruimte en op zondagmorgen de kerkzaal, aanvullend kunnen wij ruimtes reserveren voor onze activiteiten. In Breda wordt de kerkzaal in de Lutherse Kerk gehuurd.

Predikanten De gemeente heeft twee voltijds predikanten in dienst. Het eerste half jaar van 2022 had de gemeente een stagiair Sjerp v.d. Vaart die de kerkenraad op nieuwe ideeën bracht n.a.v. het Lux project in Den Haag waar hij bij betrokken was.

Rotterdam – Breda

Vieren Voor 2022 waren 12 geplande kerkdiensten. Vanwege de corona viel de 1^e uit. Van de overige diensten waren er twee schalmdiensten: remonstranten, Walen en doopsgezinden (en Lutheranen) samen. In de zomer van 2022 zijn er 7 zomerdiensten geweest in de Grote Kerk van Breda en in 4 daarvan was er een vrijzinnige predikant (mede) aanwezig.

Programma In Breda hebben we in 2022 8x een Grote Kring gehouden met tussen de 8 en 12 deelnemers olv. Koen Holtzapffel. Thema: de gelijkenissen van Jezus (met ondersteuning van het boek: *Geef mij de dwaze meisjes maar*). Het waren goede bijeenkomsten en de groep was hecht en trouw qua opkomst. De bijeenkomsten van onze grote kring Breda zijn allemaal gehouden in de Lutherse kerk i.v.m. het afstand kunnen houden in de post-corona tijd (naar we hopen). Gedurende de erediensten zijn wij steeds muzikaal ondersteund door Anna van Doorn, haar moeder en broer. Die familie is een grote aanwinst voor onze gemeenschap.

Overleden Carla van der Kolk (91), Janny Louwaars (94), beiden trouwe kerkgangers, die veel voor de Bredaase gemeente hebben betekend. Ook overleed Eke Freriks, de vrouw van Joop Freriks.

Deelname aan activiteiten De kerkdiensten in van de remonstranten in de Lutherse kerk worden bezocht door een kleine groep trouwe leden, vol enthousiasme. De grote kring vervangt de kleine kringen die te klein waren om nog door te gaan. Zo leerden we elkaar steeds beter kennen, versterkt door een echtpaar vanuit de Ekklesia.

Sommelsdijk

Vieren Dit jaar konden we weer vanaf 6 februari grotendeels op een normale manier de kerkdiensten houden met elkaar. We konden dit met de aangeschafte apparatuur natuurlijk ook nog steeds uit blijven zenden voor iedereen die de diensten liever thuis volgde. We waren al verwend met de muzikale bijdrages van de familie De Waal en dat is dit jaar niet anders geweest. Tafelgesprekken We wisselen de kerkdiensten af met onze tafelgesprekken die steeds meer belangstelling krijgen, zeker nu er ook weer vaker in de kerk kan worden afgesproken met een kopje koffie en ook regelmatig een traktatie erbij. Gemiddeld doen er ongeveer 10 mensen mee aan de tafelgesprekken en hierbij sluiten ook mensen van buiten aan.

75 jarig bestaan van onze gemeente We beston-

den dit jaar 75 jaar en dat hebben we op verschillende manieren gevierd. In augustus hebben we van een prachtige voorstelling mogen genieten met Kees Posthumus. In oktober heeft André Meiresonne samen met zijn muzikale zonen die deel uitmaken van Son Mieux een schitterende voorstelling verzorgd voor een volle kerk met genodigden en iedereen die verder maar belangstelling had en nog in de kerk paste!! Helaas konden er maar ongeveer 95 mensen in de kerk, want de belangstelling was overweldigend.

Communicatie De actuele website heeft een wervend karakter voor mensen van buiten de kerk en toont tegelijkertijd de vaste bezoekers dat zij deel uitmaken van een actieve gemeente. Sinds april 2018 hebben de Remonstranten Sommelsdijk een eigen Facebook-pagina. Een bericht op Facebook bereikt gemiddeld ongeveer 30 mensen. Behalve promotie via digitale media verdient ook werving via de traditionele media aandacht. Bij toneelvoorstellingen, lezingen en bijzondere kerkdiensten heeft ongeveer eenderde van de bezoekers kennisgenomen van de (betaalde) promotie op sociale media en tweederde via de (gratis) overgenomen persberichten in huis-aan-huisbladen. Door deelname aan een Oecumenisch koor komen bij repetities ook mensen vanuit andere kerken met de Remonstranten in aanraking. Vrijzinnige Klanken Het blad van de gemeente verschijnt 6 keer per jaar. De drie personen tellende redactie zorgt samen met een aantal vaste schrijvers, dat mededelingen, wetenswaardigheden en nieuws van binnen en buiten de gemeente onder de aandacht komen van leden, vrienden en belangstellenden. Zo worden ook lezers die niet (meer) in de kerk kunnen komen op de hoogte gehouden.

Programma *Cantone* In onze gemeente neemt de cantorij 'Cantone' een belangrijke plaats in met een ledenaantal van ongeveer 13 personen. Vanaf 16 februari repeteerden zij één keer per week o.l.v. onze dirigente Chloë de Waal en Sjaliene de Waal op piano en zongen in de speciale diensten o.a. met Pasen, Pinksteren, Herdenkingszondag en Kerst. *Kring Schouwen Kring Schouwen* is weer gestart zodra corona geen spelbreker meer was. De gesprekken onder leiding van André Meiresonne verlopen erg prettig. Er is in Zierikzee ruimte gevonden in een groot pand waar de gesprekken plaats kunnen vinden. De Kring is speciaal voor remonstranten van Schouwen Duiveland.

Predikant Sinds Jan Klijnsma met emeritaat is heeft onze gemeente geen eigen predikant meer. Dit gemis wordt nog steeds opgevangen door André

Meiresonne die op verzoek pastorale ondersteuning biedt en regelmatig voorgeat in de eredienst om goed contact met onze gemeente te houden. Voor zijn werk wordt hij per werkzaamheid betaald. Om een eigen predikant aan te stellen hebben we onvoldoende financiële middelen.

Toekomst Met de Remonstrantse gemeenten in ZW Nederland is er regelmatig contact om de toekomst van ook onze gemeente vorm te geven. Naar die vorm wordt gezocht in inspirerende gesprekken die voorlopig nog gaande zijn.

Ledental Helaas hebben we dit jaar afscheid moeten nemen van twee leden die zijn overleden, wat maakt dat ons leden en vrienden tal aan het eind van vorig jaar, in totaal op 63 is komen te staan.

Twente

Inleiding Het afgelopen jaar werden gelukkig na twee jaren beperkingen wegens corona de activiteiten en het gemeentelven weer opgepakt. Opgevalen is dat het aantal kerkgangers minder is gebleven dan voor de lock-downs.

Bestuur De kerkenraad wordt per 1 januari 2022 voor twee jaar voorgezeten door een voorzitterscollectief van 4 mensen; dit is een nieuw initiatief omdat het niet lukte een nieuwe voorzitter te vinden. De kerkenraad bestaat verder uit penningmeester, kerkmeester, predikant en secretaris. De zoektocht naar opvolging over 1 of 2 jaar is moeilijk. Er wordt nagedacht over de toekomst van de gemeente omdat het aantal leden gestaag afneemt en de leden ouder worden. Velen hebben ook een taak in de gemeente maar opvolging is er vaak niet.

Vieren In de zomermaanden zijn er vier ontmoetingsdiensten georganiseerd door de liturgiecommissie ipv de gewone kerkdiensten. Deze diensten werden zeer gewaardeerd en worden weer gepland.

Programma De programmacommissie organiseerde meerdere activiteiten rond de thema's Leven en Levenseinde (eerste deel van het jaar) en Troost (najaar). Er komen ook mensen van buiten de gemeente naar deze activiteiten. Het aantal deelnemers is stabiel.

Jongeren Er zijn geen jongeren of studenten nu.

Contactleden/pastoraat De contactleden hebben ieder een wijk; ze brengen het blad Passant rond en komen regelmatig bijeen om lopende zaken te bespreken. De gemeente is op zoek naar een pastoraal werker. Er is een pastoraal plan opgesteld voor binnen de gemeente maar dit is nog niet in werking gesteld.

Diaconie De diaconie is actief en organiseert naast de diaconale taken jaarlijks een kerstdiner.

Samenwerken We werken al vele jaren samen met de Doopsgezinde Gemeente Twente en hebben maandelijks een gezamenlijke dienst; de ene keer RemDo en de volgende DoRem (dit geeft aan welke predikant voorgeat en wie de dienst organiseert)

Communicatie Communicatie verloopt goed via de website, mail en maandelijks via het blad Passant (digitaal en op papier).

Gebouw Het kerkgebouw is eigendom evenals de kosterwoning die verhuurd wordt aan onze organist en zijn partner. Afgelopen jaar is er veel opgeknapt en verbeterd, oa schilderwerk van de tuinzaal, kerkenraadskamer, hal en perdikantskamer. Ook de inrichting is verfraaid met nieuw meubilair. Afspraken zijn gemaakt voor dubbel glas en schilderen van de kerkzaal; dit is gepland in 2023. Naast de gemeenteactiviteiten worden ook ruimtes verhuurd voor oa cursussen, dansgroep, stembureau.

Toekomst De toekomst van de gemeente is iets waar we over nadenken en in gesprek gaan zoals hierboven ook gezegd. Voor 2023 worden gesprekken gepland met alle gemeenteleden over dit onderwerp.

Utrecht

Inleiding In 2022 zijn we als gemeente weer op gekrabbeld uit de beknellende coronatijd. In het voorjaar konden de diensten met publiek weer hervat worden. Ook het aantal lezingen en kringen was hoog. Het gevoel leek te domineren "dat er wat ingehaald moest worden", namelijk wat er in het jaar ervoor alleemaal niet door kon gaan. Dat oprabbelen lukte in veel opzichte goed.

Beleid Belangrijkste aanpassing sedert jaren binnen de Remonstrantse Gemeente Utrecht was dat de gemeente met ingang van 1 januari 2022 werd vergroot door het samengaan met de Remonstrantse Gemeente Schoonhoven. De circa 60 leden en vrienden uit Schoonhoven en omstreken konden hun eigen remonstrantse gemeenschap blijven vormen rond hun eigen kerkgebouw aldaar. Maar qua structuur waren ze vanaf dat moment ingebed in de RGU. Er werd een lokale Werkgroep Schoonhoven gevormd en er werden bijzondere ambtsdragers benoemd voor de vieringen aldaar. De voorzitter van de werkgroep trad tevens toe tot de kerkenraad van de RGU.

Vieren De belangstelling voor de vieringen in de Geertekerk groeit. Zowel het aantal kerkbezoekers

als het aantal mensen dat digitaal verbonden is, stemt tot tevredenheid. Per dienst worden gemiddeld 180 mensen bereikt (vorig jaar ongeveer 140). Ongeveer twee derde van hen mochten we in de kerk verwelkomen; een derde vierde mee via de livestream. Er is samen met de exploitant van het kerkgebouw dan ook ruim geïnvesteerd in goede livestream apparatuur. Het aanwijzen van een precieze oorzaak van deze groei is moeilijk vast te stellen. De opvatting overheerst dat het in 2021 nieuw gevormde predikantenteam daaraan in belangrijke mate bijdraagt. De drie predikanten vullen elkaar uitstekend aan en werken goed samen. De Pinksterdienst is altijd een bijzonder moment in de RGU omdat dan de nieuwe leden en vrienden worden verwelkomd: zij die op dat moment toetreden en zij die in het voorbije jaar zijn ingekomen als vriend of lid. Met Pinksteren 2022 werden ruim 40 personen verwelkomd als lid of vriend. Naast de vieringen in de Geertekerk (Utrecht) vonden er ook tweewekelijkse diensten plaats in Schoonhoven en maandelijkse diensten in West-Betuwe (Culemborg).

Programma Een geplande middag in januari met de bekende Volkskrant journalist Fokke Obbema moest door de coronabeperkingen aan het begin van het jaar worden verplaatst naar april. Voor deze bijeenkomst naar aanleiding van zijn boek over de zin van het leven bestond grote belangstelling: we ontvingen ca. 120 bezoekers. In september 2022 zijn we van start gegaan met het nieuwe jaarprogramma 2022-'23 met als thema "Wat draagt je?". Op 10 september was de kerk vrij toegankelijk in het kader van Open monumentendag waarbij we een record aantal van 650 bezoekers mochten verwelkomen. Ook tijdens Allerzielen op 2 november waren de deuren van de Geertekerk geopend en maakten velen gebruik van de mogelijkheid om stil te staan bij het verlies van dierbaren. Verder was er nog de vertoning van de film "Where are you Adam" op 3 december: een indrukwekkende Oekraïense documentaire over het leven van monniken op het Griekse eiland Athos.

Jongeren 2022 was voor jeugd- en jongerenwerk een jaar met twee gezichten. De eerste maanden van het jaar was veel digitaal. De schermmoeheid sloeg flink toe. De tweede helft van het jaar kenmerkte zich door een opbloei van alle activiteiten zoals de startzondag, fysieke verteluur en crèche. Het absolute hoogtepunt was de kerstperiode waar de kinderen soms voor het eerst het kerstspel konden meemaken, lichtjes maken, of oliebollen bakken (voor de Klub). De RGU kent inmiddels een zeer omvangrijke groep kinderen tot 12 jaar. Helaas is

de leeftijd van de Klub beperkt tot 18 jaar. De begeleiding van de verschillende groepen loopt goed alhoewel de crèche wel behoefte heeft aan aanvullende hulp. Al met al een mooi jaar met een bloeiend jeugd- en jongerenwerk.

Contactledenwerk In het afgelopen jaar vonden er in de Stuurgroep Wijkorganisatie nogal wat wijzigingen plaats. Na de voorzitterswisseling en de benoeming van een nieuwe afgevaardigde in de kerkenraad moest de organisatie weer z'n draai vinden. Gedurende het jaar is een groot aantal pastorale bezoeken afgelegd, hetzij door de wijkcontact-persoonen, hetzij door de predikanten. Eind 2022 werden de kerstgroeten aan alle gemeentelieden persoonlijk bezorgd door de wijkcontactpersonen. Een mooie gelegenheid voor persoonlijk contact.

Diaconie In 2022 is, na een jarenlange samenwerking met de Omar al Faruq moskee, het project in Benin van de Meriem Foundation voor het laatst gesteund. Ook ging er veel aandacht uit naar praktische zorg voor Oekraïense vluchtelingen die in Utrecht waren neergestreken. Verder werd ook in 2022 weer een aantal projecten gesteund met diaconaal geld. Eenmaal per maand had de diaconale collecte in de Geertekerk een specifieke bestemming. Op die zondagen werd er in de dienst extra aandacht aan dat project geschonken. Er is toenemende aandacht voor de zorg om het milieu. In juni werd rondom de Geertekerk een Diaconale markt georganiseerd en vond een openluchtdienst in Schoonhoven plaats. Ook hierbij stond het milieu centraal. In oktober vond weer de Arminiaanse maaltijd plaats. Een gezamenlijke maaltijd met aandacht voor de diaconale zorg. In Schoonhoven werd een lokale Taakgroep Diaconie gevormd. Er is een goede samenwerking gegroeid tussen de Diaconale Commissie en deze Taakgroep Diaconie. Gelet op de stijgende energiekosten en hoge inflatie in de tweede helft van vorig jaar, is de Diaconale Commissie extra waakzaam geweest om waar nodig individuele ondersteuning te bieden.

Samenwerking en oecumene De RGU maakt deel van het overleg tussen de centrumkerken van de stad Utrecht en de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken (USRK). In het kader van de viering van 900 jaar stadsrechten voor Utrecht organiseerde de USRK een lantaarn die gedurende het hele jaar een rondreis langs de Utrechtse kerken maakte. Ook werden gedurende een heel seizoen voorbeden aangereikt zodat er in alle Utrechtse kerken aandacht was voor dezelfde thema's.

Medewerkers In 2022 waren voor de RGU drie predikanten aangesteld: mw. ds. C. Kruijff (0,6 fte),

ds. L.J. Lijzen (0,8 fte) en mw. ds. M.F. de Vries (0,8 fte). In 2022 was de dhr. M.G. van der Bijl als cantor/organist in dienst van de RGU. Per 1 maart vertrok ds. J.J. Marinus. Hij was door het Landelijk Bureau aangesteld als vernieuwingspredikant en als zodanig verbonden aan de Geertekerk. Hij werd benoemd als gemeentepredikant in Arnhem. De vacature van vernieuwingspredikant is niet opgevuld. Het bestuur van de RGU ligt bij de kerkenraad.

Kerkgebouwen De zorg om de Middeleeuwse Geertekerk is een punt van voortdurende aandacht. Er is groot onderhoud aan daken in voorbereiding. Ook is een plan gemaakt voor meerjarig onderhoud van de kerk. Het gedeelde gebruik met exploitant Heirloom verloopt doorgaans naar tevredenheid. Sinds begin 2022 is er ook verantwoordelijkheid voor het kerkgebouw in Schoonhoven. Er lag een inspanningsverplichting om de exploitatie van het gebouw te verbeteren. Helaas heeft dat nog niet tot succes geleid. Wel is het buitenwerk van het kerkgebouw opnieuw geschilderd.

Toekomst In 2022 had de RGU te maken met een groeiend aantal leden en vrienden. De veronderstelling is dat die groei zich verder doorzet. Een ontwikkeling om dankbaar voor te zijn. Dat vraagt wel een zorgvuldige en creatieve aanpak. Om een voorbeeld te noemen: hoe organiseer je een effectieve cursus voor nieuwkomers waar ruim 40 mensen aan deelnemen?

Utrecht – Schoonhoven

Organisatie Onze kerkgemeenschap functioneert sinds 1 januari als Remonstranten Schoonhoven, als onderdeel van de Remonstrantse Gemeente te Utrecht. Er zijn verschillende groepen met ieder een eigen taak. Van elke Taakgroep is één lid afgevaardigd in de Werkgroep. Deze Werkgroep is weer onder verantwoordelijkheid geplaatst van de kerkenraad van de Geertekerk. De voorzitter van de Werkgroep is tevens kerkenraadslid in de kerkenraad van de Geertekerk. Hij/zij vertegenwoordigt hierin de Remonstranten van Schoonhoven.

Activiteiten en ondersteuning Dit eerste jaar was voor de vrijwilligers van de Taakgroepen en de Werkgroep een ontdekking in wat werkt en wat niet. In Schoonhoven zijn we erg geholpen met de ondersteuning vanuit de Geertekerk. Toch blijft er nog veel te regelen voor de Werkgroep en de Taakgroepen. De coronamaatregelen maakten dat er de afgelopen jaren weinig activiteiten konden plaats vinden. Dat zorgde ervoor dat er wel het nodige werd geleverd van de nieuwe ploeg.

Programma In de 40-dagen tijd een sobere maaltijd; gemeenteavond met een gezamenlijke maaltijd. De bedoeling was om onderlinge contacten te verstevigen en de gemeente te informeren over de werkzaamheden van de predikant en de werkgroep. In juli is een groep Hongaarse jongeren uit Roemenië te gast geweest bij ons in de kerk als onderdeel van het programma van internationale ontmoeting dat vanuit de Geertekerk was geïnitieerd. Er is weer een gespreksgroep gestart rondom het boek van Fokke Obbema: De zin van het leven.

Kruispoortlezingen Er zijn in 2022 een zestal Kruispoortlezingen gehouden: Filosofe Marjan Slob over haar boek *De lege hemel*, dat het onderwerp eenzaamheid behandelt; Jan Warndorff over zijn boek *Geen idee* over de filosofie van het boeren verstand; Labyrint lopen o.l.v. Marc Paul Welters; een lezing over het soefisme door Nora Kerssies; een lezing over een zoektocht naar zingeving en een krachtige levenshouding in een kwetsbare wereld door Claartje Kruijff; een lezing met muziek door sopraan Cora Schmeiser over Hildegard von Bingen. Deze Kruispoortlezingen worden goed bezocht. Er heeft zich een groep belangstellenden gevormd die deze bijeenkomsten trouw bezoeken.

Vieren Door de corona-maatregelen waren er tot begin februari geen fysieke diensten. Wel zijn de bijzondere ambtsdragers en het kerkenraadslid in januari bevestigd in een dienst in de Geertekerk (met een beperkt aantal bezoekers). Omdat wij een onderdeel zijn geworden van de Geertekerk zijn er ook regelmatig diensten die verzorgd worden door voorgangers uit de Geertekerk. De gemeenschap 'veert' daar van op. Het wordt steeds moeilijker om organisten te vinden bij de diensten. Samen met ds. Lense Lijzen, de voorganger die gedetacheerd is in Schoonhoven werk de Werkgroep aan de invulling van een andere manier van vieren om te kijken wat er mogelijk is als er onverhoopt geen organist aanwezig is.

Contactleden en pastoraat In verband met de corona maatregelen hebben de contacten vooral in het begin van het jaar voornamelijk via de telefoon plaatsgevonden. Wel is de jaarlijkse paasgroet in samenwerking met de Diaconale Taakgroep naar de leden en vrienden uitgebracht. Zo is er ook een kerstgroet uitgebracht via het versturen van kerstkaarten. Lense Lijzen heeft veel pastorale bezoeken afgelegd. Dat werd erg gewaardeerd.

Diaconie De Diaconale Taakgroep is in samenwerking met de Diaconale Commissie van de Geertekerk voortvarend te werk gegaan. Zij ondervinden beide erg veel inspiratie door deze samenwerking.

Speerpunt is het thema duurzaamheid. Dat resulteerde o.a. in het Het Groene Weekend in mei, met op het plein voor de Geertekerk een gezamenlijke inspiratiemarkt, met allerlei mogelijkheden om milieubewuster met onze aarde om te gaan. Op de zondag in hetzelfde weekend was er in het Springerpark een parkdienst. Deze dienst is geleid door ds. Lense Lijzen. Er was veel belangstelling. Een blazersensemble dat voor deze gelegenheid arrangementen van Maarten van der Bijl (cantor-organist bij de Geertekerk) ten gehore bracht, kreeg veel bijval. Na de dienst was er in het park een lunch met zelf meegebrachte broodjes e.d. Dat resulteerde in geanimeerde gesprekken. Verder onderhoudt de Diaconale Taakgroep contacten met verschillende diaconale projecten, die blijvend financieel en moreel gesteund worden. De leden/vrienden worden telkens goed geïnformeerd over deze doelen via het kerkblad DOORKIJK en de Nieuwsbrief. Ook is er vaak informatie tijdens de diensten via flyertjes. Ook dit jaar is er in december weer een schrijfacie geweest voor Amnesty International in het kader van Write for Rights.

Interkerkelijke samenwerking Door allerlei factoren is de samenwerking met andere kerken in Schoonhoven de laatste jaren in het sloeb geraakt. Ds. Lense Lijzen heeft stappen gezet om deze weer nieuw leven in te blazen. Eén succesvolle activiteit in was de Kerstwandeling door Schoonhoven, met allerlei acts en activiteiten in de open lucht en in verschillende kerken (waaronder ook de Remonstrantse). In de Remonstrantse kerk is een kerstverhaal gelezen. Er was heel veel belangstelling en er waren ontzettend veel positieve reacties. Samen met de andere kerken uit Schoonhoven hebben een paar leden van de Remonstranten hulp geboden aan de dagopvang van gevluchte Oekraïners die vertoefden in de Krimpenerwaard. In het najaar is door de diaconie van de Protestantse gemeente initiatief genomen om het Interkerkelijk Diaconaal Overleg weer te starten, samenwerking is op meerdere gebieden nodig en ook haalbaar gebleken. De Diaconale Taakgroep blijft ook in de toekomst participeren.

Utrecht – West-Betuwe

Nadat begin 2022 alle coronabeperkingen waren opgeheven hebben wij op een goede manier de activiteiten in de regio kunnen hervatten. In de intieme sfeer van de Evangelisch Lutherse kerk in Culemborg zijn er vanaf februari weer de maandelijkse kerkdiensten gehouden. De regio wordt gevormd

door een kleine maar hechte groep leden en vrienden, waarvan gemiddeld zo'n 20 tot 25 de diensten bezochten.

Programma Er zijn in huiselijke kring bij Teun van Dorp twee wijkavonden gehouden. Beide avonden werden begeleid door onze predikant Claartje Kruijff. Eén avond stond in het teken van Christelijke spiritualiteit en levenskunst, de andere avond ging over de vraag 'wat draagt je'. Ook dit jaar heeft Heine Siebrand ons op boeiende wijze meegenomen door het landschap van cultuur en religie; drie avonden hebben wij ons kunnen verdiepen in het thema 'resonantie'.

Contactleden Betty Koster heeft in 2022 weer veel tijd geïnvesteerd in contacten met de gemeentelieden. Ook heeft zij een dames wandel-gespreksgroep opgestart. Eén keer per maand wordt er door een groepje van 4 – 10 dames gewandeld in de omgeving van Geldermalsen/Culemborg. Tijdens de wandelingen worden er persoonlijke gesprekken gevoerd en na de wandeling volgt een inhoudelijk gesprek n.a.v. een thema of gedicht. Sommigen komen alleen voor de nagesprekken. De wandeling en gesprekken blijken een mooie gelegenheid om tot ontmoeting en verbinding te komen.

Samenwerking In het Culemborgse zijn we nu ook actiever geworden in de Raad van Kerken. We werkten al samen met de Lutheranen (o.a. in de Heilige Huisjes - dagen) omdat we in hun kerk kerken, maar nu wordt de samenwerking ook breder.

Bestuur Na ruim 10 jaar lang het gemeentelieven in de regio georganiseerd te hebben, gaven Betty en Teun aan dat het een goed moment was om te stoppen als contactpersonen. Zij hebben de stokjes overgedragen aan ons, Joanneke van Aller en Koos Spreen Brouwer. In de dienst op 4 december is op feestelijke wijze stil gestaan bij de geweldige inzet van Teun en Betty. Aan ons de uitdaging om het mooie werk dat Teun en Betty gedaan hebben op een goede manier voort te zetten.

Vlaardingen

Vieren Na de beperkte lock-down in januari zijn daarna de erediensten weer hervat. Zoals gebruikelijk: elke 4e zondag van de maand geen eredienst en in zomermaanden elke 2e en 4e zondag geen dienst. In het voorjaar is in een feestelijke dienst een kindje gedoopt. Tijdens Eeuwigheidszondag zijn leden en vrienden die in het afgelopen jaar zijn overleden, herdacht.

Pastoraat De heer W.J. Scholl neemt het predi-

kantschap waar en heeft met gemeenteleden en vrienden contact.

Programma De Vrouwengespreksgroep zal waarschijnlijk vanaf 2023 weer bijeenkomen. De paas-lunch en lunchgesprekken hebben nog niet plaats gevonden. De Buitendag is naar volgend jaar (2023) verschoven.

Diaconie De opbrengst van de Kerstactie 2022 van het College van Collectanten is geschonken aan de Stichting Kinderen van de Voedselbank.

Bestuur De Voorjaars- en Najaarsledenvergadering zijn weer gehouden.

Gebouw Dankzij een legaat zijn het dak en de dakgoten van het kerkgebouw gerepareerd en waar nodig vernieuwd.

Publiciteit Het in Vlaardingen bekende 'Zomerterras' en het daaraan gekoppelde Kerkterras is op 21 augustus gehouden. In 2022 is een gezamenlijke kerstadvertentie van de Verzamelde Kerken van Vlaardingen. VKV -geplaatst in het huis-aan-huis blad Groot Vlaardingen. Het kerkblad 'Onze Bode' is vijf keer verschenen. De digitale Nieuwsbrief wordt verzorgd door een gemeentelid.

Beleid met oog op de toekomst Het doel blijft het kerkgebouw in zo goed mogelijke staat te brengen/houden.

Nieuw Studenten van Jan des Bouvries Academie gebruikten onze kerk als inspiratie voor hun studie en kwamen op 5 maart hun ontwerpen tonen wat van een kerkgebouw kan worden gemaakt. Zoals een buurtcentrum met multifunctionele ruimtes, werkplaats voor ZZP'ers, verzorgingshuis, café, een vrijzinnig theater met conferentiezaal en/of kerkzaal. Voor deze open dag was veel belangstelling van kerkgangers, burens en huurders.

Zorgen Door het teruglopend ledental komt op termijn het voortbestaan van de gemeente in gevaar.

Samenwerking in de regio In verband daarmee is er overleg geweest met de voorzitters van de gemeenten in de regio. Ook de voorgangers hebben een overleg gehad waarbij is afgesproken dat zij bij de regio-gemeenten in twee diensten per jaar zullen voorgaan. Waar nodig en mogelijk zal men elkaar ondersteunen.

Waddinxveen

Beleid Er is een nieuwe kerkenraad aangetreden die tracht de huidige stand van zaken t.a.v. het ledental te stabiliseren en tevens nieuwe leden aan te trekken. Er wordt een 6-jarenplan opgesteld om de levensvatbaarheid te onderzoeken.

Vieren Er is geen vaste voorganger. Er is om de 4 weken een dienst waarin een gastpredikant voorgaat. Dit bevalt goed.

Programma Het liturgie-schema wordt gevolgd. Door de gastpredikanten is er een grote variatie aan sub-onderwerpen hetgeen als prettig wordt ervaren.

Jongeren Er zijn geen jongeren onder de leden en vrienden.

Contactledenwerk Er bestaat een hecht onderling contact tussen de leden zonder dat er een strak schema is. Zo is er een rijdienst en een groep die voor aanvang van een dienst de kerkzaal inricht.

Diaconie zie boven

Samenwerken Er worden streekdiensten gehouden met vrijzinnige gemeenten in de omgeving, in het bijzonder met Boskoop. Een samenwerking met Gouda is (nog) niet van de grond gekomen.

Oecumene Er is een samenwerking met een hervormd kerkgenootschap, een gereformeerd kerkgenootschap en een katholieke kerk. (Samenspraak) waar o.a. vespers mee georganiseerd worden.

Communicatie Er is een website, een kerkblad (digitaal, 1x per 2 maanden) en een nieuwsbrief.

Gebouw Het gebouw is een pand uit 1835 dat in zeer goede staat is. Het wordt door een stichting verhuurd aan derden voor concerten, huwelijksvoltrekkingen, tentoonstellingen, etc. De stichting is gelieerd aan de kerkelijke gemeente.

Toekomst Het in mei 2022 aangetreden kerkbestuur tracht nieuwe leden te werven. Als dit slaagt hoopt het dat de Remonstrantse gemeente Waddinxveen nog een flink aantal jaren kan blijven voortbestaan.

Zoetermeer

Geen verslag ontvangen

Zwolle

Geen verslag ontvangen

Deel 4

Instellingen en Commissies

Arminius Instituut (Seminarium) Centrum voor remonstrantse theologie

Het Remonstrants Seminarium is integraal onderdeel van het Arminius Instituut. Op de website www.arminiusinstituut.nl is de algemene informatie met alle activiteiten te vinden. Het Arminius Instituut omvat alle in dit verslag genoemde activiteiten; het seminarium beslaat het deel dat zich meer specifiek richt op de opleidingsactiviteiten rond de groep die het tweejarig studietraject volgt. Het uitvoeren van het seminariumonderwijs behoort tot de hoofdtaken van het Instituut. Het Instituut staat sinds 1 januari 2022 onder leiding van prof.dr. Goos Minderman als rector ad interim. Verder zijn aan het seminarium als stafleden verbonden: prof. dr. Christa Anbeek (hoogleraar), dr. Bert Dicou (docent) en dr. Elza Kuyk (wetenschappelijk coördinator). Bert Dicou is m.i.v. 1 januari 2022 voor een dag per week gedetacheerd voor projectleiderschap 'City Chaplaincy' vanuit de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religie (FRTS) in Brussel. Van november 2022 tot 1 maart 2023 heeft de hoogleraar wegens ziekte geen werkzaamheden verricht voor het seminarium.

Voortgang onderwijs Op 1 maart 2023 stonden er 16 studenten ingeschreven. Drie studenten hebben in studiejaar 2022-2023 hun studie om persoonlijke redenen tijdelijk opgeschort. Voor een van hen betrof het een verlenging van de opschorting van 2021-2022. In de verslagperiode vonden nog de laatste colleges plaats van collegejaar 2021-2022 van de vakken Dialoog (Christa Anbeek) en Ecclesiologie (Bert Dicou). In collegejaar 2022-2023 werden de vakken Remonstrantica en Dialoog niet aangeboden. In september 2022 startten de colleges Pastoraat in vrijzinnig perspectief (met vaste gastdocent dr. Froukje Pitstra), Bijbel Basis (Bert Dicou) en Ritueel en Liturgie (Elza Kuyk). Als nieuwe vakken kwamen in 2023 Bijbelse Theologie (Bert Dicou) en Filosofische teksten over het heilige in het programma. De seminariumbijeenkomsten vonden plaats onder verantwoordelijkheid van de docenten. In aansluiting op de ambities van het meerjarenbeleidsplan zijn de seminariumbijeenkomsten uitgewerkt als serie onder de naam *vrijzinnige gasten*, onder andere met inbreng uit het net-

werk van Goos Minderman (zie ook verder, onder nascholing en overige activiteiten). Maarten van der Bijl verzorgde in maart en april drie voordrachttrainingen en in december een gastcollege in de module Ritueel en Liturgie. Veel van de colleges vinden plaats op het Landelijk Bureau in Utrecht. Vanwege de detachering van Bert Dicou en de ziekte van Christa, heeft Elza Kuyk als docent de vakken Ritueel en Liturgie gegeven en het nieuwe college Filosofische teksten over het heilige. Parallel aan deze colleges volgde zij de cursus basiskwalificatie onderwijs (BKO) aan de VU. Bij de serie Filosofische teksten zijn vier gastdocenten betrokken: Arie Molendijk, Enrieke Damen, Paul Rasor en Joyce Rondaij.

Proponentsscripties en proponentexamens In de verslagperiode legden vier studenten hun proponentsexamen af. Op 29 juni 2022 deed Jesse Gruiters in het Stiltecentrum van UMC Utrecht zijn proponentsexamen. Op 16 september volgden Jaap Marinus, Esther v.d. Panne en Yvonne Hiemstra in de Parkstraatgemeente in Arnhem. Hun proponentscripties/ essays: Jesse Gruiters, Scheuren in ons zelfbeeld. Essay over zelfbeeld en corona. Esther van der Panne, Meer stemmen, meer nuances. Bijbellezen in gespreksgroepen in de remonstrantse context. Jaap Marinus, Over de waarde van het remonstrantse gedachtegoed voor de 21e eeuw. Yvonne Hiemstra, Maaltijd die toekomst heeft? Een studie naar de waardering van de kerkelijk-liturgische maaltijd binnen de Remonstrantse Broederschap. Christa Anbeek was als begeleider betrokken bij de eindessays van Jesse Gruiters (tweede lezer Peter Nissen), Yvonne Hiemstra en Madelief Brok (tweede lezer Froukje Pitstra) en bij de proponentscriptie van Jaap Marinus (tweede lezer Froukje Pitstra). Bert Dicou was als begeleider betrokken bij de masterscriptie van Sjerp van der Vaart voor zijn studiedeel Spiritual Care (tweede lezer Peter Nissen) en bij de proponentscripties van Esther van der Panne (tweede lezer Peter-Ben Smit), Leonie van Staveren (tweede lezer Chris Doude van Troostwijk) en Karen Slootweg (tweede lezer Peter Korver). De proponentsexamens waar een aantal van de genoemde scripties en essays naar verwijzen, zouden plaatsvinden op 24 maart 2023 in de Woudkapel in Bilthoven. De titels van deze scripties zullen in het volgende jaarverslag worden opgenomen.

Stages en proefvieringen *Stages 2022* De staf en het curatorium zijn Alke Liebich (groepssupervisor), Froukje Pitstra (stagedocent) en de werkbegeleiders dankbaar voor hun bijdrage aan de drie leerzame stagetrajecten van de studenten. Werkbegelei-

ders waren Koen Holtzapffel voor Sjerp v.d. Vaart in Rotterdam, Pieter Lootsma voor Martijn Rozing in Naarden-Bussum en Tom Mikkers voor Jan Jorrit Hasselaar bij Vrijzinnigen Wassenaar.

Stages 2023 Twee studenten hebben stageplaatsen gevonden in Utrecht en in Amsterdam. Froukje Pitstra is als stagedocent betrokken en verzorgt ook de begeleiding. Een stage uit 2021 is vooralsnog onafgerond gebleven; voor het overige zijn alle eerder ingezette stages (zie voorgaande jaarverslagen) afgerond of is de afronding voorzien.

Proefvieringen Er vonden vier proefvieringen plaats: op 5 juni 2022 Jan Jorrit Hasselaar in Wassenaar, op 26 juni 2022 Sjerp v.d. Vaart in Rotterdam en op 6 oktober 2022 Martijn Rozing in Naarden-Bussum. Vanwege een specifieke werksituatie vond op 18 december ook een proefviering plaats van Jorn den Hertog in de Janskerkgemeente in Utrecht. Bij de proefvieringen waren stafleden, curatoren en medestudenten aanwezig.

Aanschuifonderwijs De mogelijkheid om via aanschuifonderwijs kennis te maken met het seminariumonderwijs, wordt goed benut. De ene aanschuifstudent laat het bij het volgen van een enkele module uit interesse en voor enkele anderen is het de opmaat naar inschrijving als student. Voor het curriculum van 2022-2023 waren in totaal zes aanschuifstudenten betrokken voor een of meer van de colleges.

Nascholing en overige programma's In het vorige jaarverslag werd melding gemaakt van een door het convent ingestelde commissie die zich over de nascholing zou buigen. De uitwerking daarvan is nog niet helemaal afgerond. Voor wat betreft het Arminius Instituut wordt van tijd tot tijd nascholing aangeboden. In 2023 is een serie webinars voorbereid die in april 2023 van start zal gaan, met bijdragen van resp. Elza Kuyk, Yvonne Hiemstra, Bert Dicou en Johan Temmerman (rector FTRS te Brussel). Voor de studieverloven van de predikanten wordt gebruik gemaakt van de formulieren die door het seminarium daarvoor zijn opgesteld. Dit formulier helpt om de structuur en met name de output van een studieverlof van tevoren in kaart te brengen. De organisatie van de nascholing wordt mede ondersteund door Vera Kok, secretaresse van het Doopsgezind Seminarie, die op declaratiebasis werk voor het Remonstrants Seminarium verricht. Als vermeldenswaardige events noemen we: Openingsconferentie van het project Brussels City Chaplaincy: 'Being There for the City', Brussel, met een themalezing van Bert Dicou over 'Brussels City Chaplaincy' op 1 maart 2022. Studiereis Parijs 19 t/m 22

juni 2022 naar Parijs, met 16 deelnemers (staf en studenten), georganiseerd door Goos Minderman met verblijf in Foyer le Pont. Wie het nodig had, kon beroep doen op financiële ondersteuning van het Vera Gottschalk Fonds (individuele aanvragen).

Vrijzinnige gasten In najaar 2022 werd gestart met een serie onder de naam *vrijzinnige gasten*, onder andere met inbreng uit het netwerk van Goos Minderman. Als vrijzinnige gasten verwelkomden wij Christel Grimbergen (11 november), Rosaliene Israël (9 december) en Johan Roeland (24 februari).

Promotie Yvonne Hiemstra, Radboud Universiteit Nijmegen, 1 september 2022. Haar proefschrift is uitgegeven bij Uitgeverij Verloren, *Omstreden maaltijd. Debatten over de kerkelijk-liturgische maaltijd in de Nederlandse vrijzinnigheid*. Peter Nissen en Christa Anbeek waren haar promotoren. Bert Dicou was een van de opponenten. Froukje Pitstra en Elza Kuyk woonden de verdediging bij. **Promotie Elza Kuyk**, Universiteit Utrecht, 28 september 2022. Haar proefschrift wordt uitgegeven bij Amsterdam University Press (in 2023), *Tussen erfgoed en eredienst. Meervoudig gebruik van vier monumentale stadskerken*. Birgit Meyer (UU) en Hijme Stoffels (VU) waren haar promotoren. De remonstranten waren goed vertegenwoordigd in de senaatszaal van het Academieggebouw, zowel in het cortège als in de zaal en online.

'Church in Transition', gezamenlijke conferentie van de Faculteit van Protestantse Theologie en Religie in Brussel en het Arminius Instituut in Amsterdam, in Brussel op 22 November 2022. Met deze studiedag werd het project 'City Chaplaincy' verbonden aan de agenda en ambities van het Arminius Instituut, om verder uit te bouwen naar een programmatische samenwerking in de toekomst. Goos Minderman verving Christa Anbeek, die deze dag aanvankelijk als spreker gepland stond. Elza Kuyk verzorgde een onderdeel van het middagprogramma. De CoZa was vertegenwoordigd met Annemarie Gerretsen en Ello Weits.

College van Curatoren De samenstelling van het College van Curatoren is op 1 maart 2023: Albert Verdam (voorzitter), Goos Minderman (secretaris en penningmeester), Peter Korver, Hetty Zock, Lense Lijzen en Aly Meijer (studentlid). Volgens de kerkorde zijn de leden van de staf adviserend lid van het curatorium. Het College heeft in de verslagperiode viermaal vergaderd: op 8 april, 2 juni, 16 september, 22 november en 23 februari. Er zijn in de verslagperiode geen nieuwe studenten toegetreden. Voor de toelatingsgesprekken staat 26 mei 2023 gepland met als deadline voor aanmelding 12

mei 2022. Het curatorium heeft de ontwikkeling van het meerjarenbeleidsplan van het Arminius Instituut vertaald in aanpassing in het studieprogramma. In de studiegids 2022-2023 (versie 10 november 2022) zijn de nieuwe leerlijnen en de wijzigingen in het curriculum verwerkt en toegelicht. In de verslagperiode is het meerjarenbeleidsplan nog verder aangepast en uiteindelijk gepresenteerd in de Algemene Vergadering op 11 juni 2022. Voor een duurzame inrichting van het Arminius Instituut is het zaak dat de huidige staf bijtijds aanvulling krijgt, zodat t.z.t. niet in te korte tijd door pensioneringen expertise weg zou vallen. Er is een vacature opengesteld voor werving van een universitair (hoofd)docent / bijzonder hoogleraar Remonstrantica (vooralsnog 0,4 fte). De sluitingsdatum viel samen met het eind van deze verslagperiode; de procedure loopt.

Relatie met remonstranten landelijk en met de CoZa Goos Minderman neemt deel aan het overleg van de CoZa. De CoZa was in de afgelopen jaren soms beducht voor mogelijk te grote studentgroepen, maar vraagt inmiddels juist om nieuwe aanwas nu het vervullen van predikantsplaatsen moeilijker gaat dan voorheen. Om dat belang te onderstrepen, is het Arminius Instituut een wervingscampagne gestart met een advertentie op Reliwerk en via sociale media. De publiciteit zal worden voortgezet, o.a. met bijdragen in Volzin. Bert Dicou en Elza Kuyk hebben hierover contact met Greco Idema. Over de omgang met preekconsenten en de voortgang inzake de inrichting van de nascholing, vond in januari overleg plaats op het Landelijk Bureau, met vanuit het Arminius Instituut Goos Minderman en Elza Kuyk.

Ontwikkelingen op de VU en oecumenische relaties De evaluatie van de lumpsum-financiering van de ambtsopleidingen, die verbonden was aan de besluitvorming van de instelling daarvan 2016, kreeg beslag in een rapport van Bureau Berenschot. Kort gezegd is de ambitie om het werk van de ambtsopleidingen nauwer te betrekken bij de Faculteit Religie en Theologie. Bert Dicou is lid van het CCBI (Centre for Contextual Biblical Interpretation). Elza Kuyk werd in augustus 2022 benaderd met de vraag om in te vallen als vervangend extern lid van de examencommissie van de master predikantschap van de Protestantse Theologische Universiteit. Eerder was zij extern lid van deze examencommissie (2015-2019). Zij is ingevallen tot februari 2023. Bert Dicou en Elza Kuyk participeren als redactieleden in het boekproject *Vindingrijk geloven* (Vrijzinnig Lexicon) van prof.dr. Chris Doude van

Troostwijk. Per 1 oktober 2022 is Elza Kuyk tijdelijk aangesteld als coördinator voor de postacademische ambtsopleiding van het Boeddhistisch Seminarium op de VU, voor een dag in de week.

Website De website www.arminiusinstituut.nl geeft een overzichtelijke presentatie van de studiemogelijkheden, nieuws vanuit de opleiding, nieuws items betreffende wetenschappelijke activiteiten en publicaties, en achtergronden. Behalve met een eigen website presenteert het Instituut zich online via Facebook met 450 (ook buitenlandse) volgers.

Artikelen Bert Dicou, "Seculiere muziek in een kerkdienst", AdRem April 2022, 26-28; Elza Kuyk, "Kerkgebouwen als plaatsen van hoop", AdRem December 2022, 18-19.

Elza Kuyk, Bert Dicou

Convent van Predikanten

Les uit de coronatijd Uit een tijd van geregelde lockdowns brak met 2022 weer een jaar aan waarin we 'gewoon' bij elkaar konden komen als convent. Opbrengst van die periode was dat online bijeenkomsten een meerwaarde bleken te hebben. Dat betekende dat er naast de 3 live conventsbijeenkomsten ook online bijeenkomsten werden georganiseerd in 2022.

Bijeenkomsten Convent Op 18 februari was dat het geval omdat vanwege storm Eunice de live bijeenkomst niet door kon gaan (die werd verzet naar 1 april). En op 30 mei en 26 september was er een online meeting als voorbereiding op respectievelijk de AV van Bestuur en het CvO. De livebijeenkomsten waren op 1 april in de Kapel in Hilversum, over het toekomstplan van het Seminarium, op 13 juni in de Geertekerk over 'Samen werken aan remonstrants levensbeschouwen, Spirituele en levensbeschouwelijke nascholing voor remonstrantse geestelijke verzorgers en gemeentepredikanten' en op 4 november in Bussum rond de het avondmaal.

Bestuur – moderamen In het moderamen was er een wisseling van de wacht: Fride Bonda nam na vele jaren een gewaardeerde inbreng te hebben gehad, afscheid. We vonden Sandra van Zeeland-van Cassel bereid om haar plaats in te nemen. Ook Berend Borger kwam het moderamen versterken. Verder gaf ondergetekende aan wel lid te willen blijven van het moderamen (vanwege haar CoZa-lidmaatschap), maar na vijfenhalf jaar te willen stoppen met het secretariaat. Per 1 januari 2023 was Berend Borger bereid het secretariaat over te nemen.

Overleden Eenmaal per jaar worden tijdens een

conventsbijeenkomst de overleden collega's herdacht. Dat vond dit jaar plaats op 1 april. Er werden in memoriams uitgesproken voor Annelize Hoff-Visscher, Donald Mader, Roelof Pieter van Dijk, Geert Jan Bierenga, Annechien de Jonge en Eric Cossee.

Waarover spreken zij Inhoudelijk was 2022 een roerig jaar. Langzamerhand is het convent veel diverser van samenstelling geworden: naast de gemeente-predikanten met verschillende opleidingen groeit ook de groep van geestelijk verzorgers. Om de verbindingen tussen deze groepen te verbeteren is een belangrijk doel van het moderamen van het Convent. Daarnaast is er vanuit de beleidsvisie een focus op innovatie, zoals bijvoorbeeld bij de bespreking van het meerjarenplan van het Arminius Instituut. De verschillende achtergronden en inzichten van collega's maken dat niet iedereen zich altijd gehoord, gezien en/of gewaardeerd voelt door elkaar en door de CoZa. De werkgroep professionalisering van het Convent heeft een voorzet gemaakt voor een nieuwe opzet van de nascholing van de predikanten. Deze wordt in 2023 verder in de Broederschap besproken. Een aantal collega's heeft meegewerkt aan de totstandkoming van 'Vele talen, in alles de liefde'. Dit boekje geeft de inhoudelijke ondersteuning aan het gelijknamige jaarthema.

Hoop - wens Het moderamen werkt er hard aan om het convent blijvend een inspirerende en vruchtbare ontmoetingsplaats te laten zijn. Zij doet dat vanuit de gedachte: eenheid in het nodige, vrijheid in het onzekere, in alles de liefde.

Kirsten Slettenaar

Geloof en Samenleving (G&S)

Bijdragen De Remonstranten hebben in 2022 Geloof en Samenleving wederom ruimhartig gesteund. Er kwam ruim 72.000 euro binnen.

Beleid vluchtelingen Evenals in de voorgaande jaren hebben we veel gedaan aan *vluchtelingen*, zowel in het binnenland als aan de buitengrenzen van Europa in Griekenland en Polen. Door ons lidmaatschap van het door de Remonstrant Goos Minderman voorgezeten Churches Commission for Migrants in Europe (CCME) proberen we bij te dragen aan Europese oplossingen.

Diaconale dag Op 22 oktober organiseerde G&S een landelijke diaconale dag in de Geertekerk in Utrecht met het thema *Het leven vieren*. Een dag vol spiritualiteit en actie rond het klimaat en onze zorg daarvoor.

Beleid armoede Nieuw in 2022 is dat we ons intensiever zijn gaan bezighouden met de armoede in Nederland. Er staat weliswaar in het evangelie dat de armen altijd onder ons zullen zijn, maar dat is geen reden om er niets aan te doen. Het is zorgwekkend dat in het welvarende Nederland kinderen in armoede moeten opgroeien.

Beleid klimaat De gevolgen van de klimaatveranderingen zijn nu voor iedereen zichtbaar. Voor ons een speerpunt, maar we hebben geleerd dat dit niet zozeer een kwestie van geld is maar van bewustwording. Daar zullen we in de komende jaren binnen de Remonstranten aan blijven werken.

Bestuur Het bestuur van Geloof en Samenleving vergadert deels in Utrecht en deels online. Een heidag werd gehouden over onze toekomst na te denken. De Algemene Vergadering van Bestuur keurde in 2022 onze vernieuwde statuten goed, zodat we kerkordelijk bij de tijd zijn.

Arriën Kruyt

AdRem

In 2022 zijn opnieuw acht nummers van het remonstrantse maandblad AdRem verschenen.

Oorlog in Oekraïne Aan het begin van het jaar barstte de oorlog in Oekraïne uit. De redactie was hierdoor geraakt en dat had zijn weerslag in het blad. In het Paasnummer interviewden wij Jana Olishevskaya en haar twee kinderen die naar Nederland waren gevlucht. In diverse columns en artikelen komt de angst voor en ongeloof over het uitbreken van een oorlog in Europa naar voren. 'Oorlog en vrede' werd ook gethematiseerd in het septembernummer. Doopsgezind predikant en onderzoeksmedewerker Fulco van Hulst sprak over de waarde van vrede-theologie in tijden van oorlog en nam daarbij niet een pacifistisch standpunt in. Dat pacifisme kwam ook ter sprake in een tweegesprek tussen Bram Grandia, betrokken bij Kerk en Wereld, en remonstrant Johan Goud. Aanleiding was een eerder verschenen Open Brief van Kerk en Vrede, waarin deze organisatie zich keert tegen het bewapenen van Oekraïne en het verder isoleren van Rusland.

For the record De acht nummers van AdRem hadden de volgende thema's: Inkeer en bezinning, Visie op de toekomst, Paasklanken met dissonanten, Naar elkaar luisteren, Inspirerende schoonheid, Oorlog en Vrede, Maria, de moeder van Jezus en, ten slotte in december, Over hoop en wanhoop. De redactie bestond begin 2022 uit Tjaard Barnard

(hoofdredacteur), Michel Peters (eindredacteur), Charlotte Hille, Yvonne Hiemstra, Kim Magnee-de Berg, Geertrui Meinema-Linders en André Meiresonne. Halverwege 2022 hebben wij in de redactie afscheid genomen van Yvonne Hiemstra en eind van het jaar van André Meiresonne. Wij danken hen zeer voor hun inzet en betrokkenheid. Rachel Adri-aanse is bereid gevonden om begin 2023 de redactie te komen versterken.

Speciale aandacht In 2022 hebben we drie afleveringen van de rubriek ‘De dag van de dominee’ geplaatst. Lense Lijzen, Pieter Lootsma en Marjan van Hal gaven ons een inkijkje in hun werkzaamheden op een willekeurige werkdag. Remonstrants predikant Anneke van der Velde en haar dochter Geerke Visser schreven sinds oktober 2021 in iedere AdRem brieven aan elkaar onder de titel ‘Ik geloof het wel’. Daarin bevroegen ze elkaar op hoe ze in het leven staan en hoe geloof, zingeving en spiritualiteit daarin een rol spelen. In 2022 zijn nog vijf afleveringen verschenen, waarna de rubriek is gestopt. Boeiende vragen kwamen aan de orde. Veel dank aan beiden voor hun inzet.

Oplage AdRem verschijnt acht keer per jaar en wordt naar 3470 adressen verstuurd.

Michel Peters

InZicht

InZicht is opgericht nav. de vaststelling van het visiedocument 2020-30. InZicht komt in principe vier keer per jaar bijeen, is licht van structuur en bestaat uit vertegenwoordigers van Convent, Arminius Instituut, Landelijk bureau, Coza en de landelijke taakgroep Marketing en Communicatie. Het gaat in de bespreking van de vele activiteiten die zich aandienen om het behoud van de samenhang, de relatie met de doelstelling van de beleidsvisie en de koppeling aan doelgroepen. Voorkomen moet worden dat gremia langs elkaar heen werken, verdubbelen of belangrijke thema’s en doelgroepen laten liggen. Het gaat om de bekende helicopter-view, zonder directe bestuurlijke verantwoordelijkheid. InZicht signaleert en adviseert, benoemt thema’s en maakt organen tot eigenaar, inclusief de samenstelling van gelegenheidsteams voor specifieke producten. Voorbeelden van onderwerpen in 2022 besproken: Tolerantielesing, Nascholing, Publicaties, Jaar-thema’s en nieuwe initiatieven. Gaandeweg is een zinvolle wijze van werken ontstaan. Het afgelopen jaar is ook een van de recent aangestelde landelijke innovatoren deel gaan nemen aan het overleg.

Koen Holtzapffel

Taakgroep Oecumene

Taak en doelstelling De Taakgroep Oecumene heeft het afgelopen jaar gebruikt om haar taakopvatting en doelstellingen duidelijker te formuleren. Naast het onderhouden van netwerken (o.a. met het oog op diaconale samenwerking) en deelname aan internationale ontmoetingen stelt de taakgroep zich ten doel om de komende jaren bij te dragen aan zgn. *receptive ecumenism*, door activiteiten aan te bieden gericht op kennismaking met en uitwisseling van geloofstradities. Ze wil betrokkenen van lokale Raden van Kerken ondersteunen door uitwisseling van ervaringen te faciliteren. En ze wil de oecumenische gezindheid onder remonstranten versterken en bijdragen aan een cultuur van onderlinge nieuwsgierigheid en waardering, van oefenen van ‘eenheid in verscheidenheid’. Op basis van deze doelstellingen is bij de CoZa een begrotingsaanvraag ingediend voor activiteiten in 2023.

Ledenbijdragen aan oecumene Remonstranten dragen sinds 2022 nog financieel bij aan de volgende oecumenische verbanden: Wereldraad van Kerken (WCC), Raad van Kerken in Nederland, Conferentie van Europese Kerken (CEC), een wereldwijde en een Europees verband van Protestantse Kerken (resp. WCRC en GEKE). Daarnaast dragen wij nog bij aan het IKOS en de IARF.

Assemblee WCC In 2022 vond de 8-jaarlijkse Assemblee van de Wereldraad van Kerken. Afgevaardigden van kerken vanuit de hele wereld kwamen van 31 augustus tot 8 september bijeen om gezamenlijk na te denken over de rol en visie van de kerk bij urgente maatschappelijke thema’s van deze tijd. Het thema van de assemblee was: “Christ’s love moves the world to reconciliation and unity”. Namens de remonstranten hebben Rachelle van Andel en Kim Magnee deelgenomen. Zij hebben van hun ervaringen verslag gedaan via dagelijkse blogs op de website.

Raad van Kerken in Nederland Leonie van Staveren heeft in 2022 de remonstranten vertegenwoordigd in de plenaire bijeenkomsten van de Raad van Kerken. De RvK publiceerde afgelopen jaar o.a. een nieuwe oecumenische bezinning op duurzaamheid; een reisverslag van een delegatie aan vluchtelingenkampen in Griekenland. Ook is het thema veiligheid en vrede – mede met het oog op de oorlog in Oekraïne – besproken. De RvK heeft een gezamenlijke verklaring tegen de oorlog gepubliceerd en een oecumenische gebedsviering in Utrecht gehouden. Eind 2022 heeft een delegatie van de Raad een bezoek gebracht aan de kerken in Isra-

ël en Palestina. Het reisverslag met aanbeveling voor kerken in Nederland is aangenomen op de vergadering van februari 2023.

Leonie van Staveren

Taakgroep Remonstrants Erfgoed

De taakgroep beweegt zich op het brede terrein van het remonstrantse erfgoed, zoals dat naar voren komt in kerkgebouwen, uit archiefstukken, documenten, boeken en andere uitingen uit een meer of minder recent verleden. Op al deze domeinen adviseert de taakgroep en geeft zij voorlichting.

Kerkelijk erfgoed In 2022 zijn er besprekingen geweest met het Museum Catharijne Convent in Utrecht over het kerkelijk erfgoed. De vraag daarbij was of er momenteel een nieuwe inventarisatieronde van het kerkelijk erfgoed (vroeger “kerkelijk kunstbezit” genaamd) voor alle remonstrantse gemeenten nodig is. Deze inventarisatie heeft in de jaren negentig van de vorige eeuw plaatsgevonden. Naar het voorlopige oordeel van de taakgroep is dat op dit moment niet noodzakelijk, maar de taakgroep wil dit in 2023 verder nagaan bij de verschillende gemeenten.

Erfgoeddag In dit verband streeft de taakgroep er verder naar dit jaar een algemene remonstrantse erfgoed-dag te organiseren, waarbij aan het kerkelijk erfgoed nadere aandacht zal worden besteed. Tevens zal dan op deze dag aandacht worden besteed aan de zorg voor het archief bij gemeenten, waarbij onderwerpen als digitale bewaring en privacywetgeving centraal staan. Gewezen wordt in dit verband nogmaals op de informatieve pagina's in het WIKI-gedeelte van de landelijke website met betrekking tot het archief- en documentatiebeleid. En ook op de up-to-date overzichten van de vindplaatsen van de archieven van de meeste gemeenten alsmede van de belangrijkste landelijke collecties. Deze zijn er vooral ook ten dienste van de gemeenten.

Bibliotheekcollecties De zorg voor het remonstrants erfgoed strekt zich ook uit tot de voor dit erfgoed relevante bibliotheekcollecties. Zowel in de Leidse Universiteitsbibliotheek (Seminariumcollectie) als in de Haagse gemeente (Bibliotheca Remonstrantica Hagana) bevinden zich boekencollecties die van groot belang zijn voor onderzoek naar het remonstrants erfgoed. De Leidse collectie wordt echter niet meer aangevuld sinds de verhuizing van het seminarium naar de VU. De Haagse collectie bevat naast de boekencollectie ook veel ander materiaal (zoals foto's). Daarnaast bevinden ook nog

collecties uit een verder verleden in de Universiteitsbibliotheek van de Universiteit van Amsterdam en de Rotterdamse Gemeentebibliotheek.

Nalatenschap Daarnaast heeft de Taakgroep nog kunnen adviseren rondom de nalatenschap van ds. A. de Jonge. Daaruit konden enige bijzondere boeken en handschrift behouden blijven. Ook was er een jeugdportret van haar, dat toegevoegd is aan de Rotterdamse schilderijencollectie. Een voormalig gemeentelid uit Gouda, de plek waar zij haar hele carrière predikant was, heeft het geld ter beschikking gesteld, zodat het doek gereinigd kon worden en opnieuw ingelijst. Ons corresponderend lid drs. P.A. Terwen heeft daarin belangrijk adviserend werk verricht.

Bestuur De taakgroep remonstrants erfgoed bestond op 31 december 2022 uit de volgende leden: dr. T.R. Barnard, voorzitter, drs. H.D. Tjalsma, secretaris, drs. S.J. Lems, ds. L.J. Lijzen, drs. A.J. Maclean. Corresponderend lid: drs. P.A. Terwen.

Heiko Tjalsma

Deel 5

Raad van Kerken en Beraadgroepen

Leonie van Staveren heeft in 2022 de remonstranten vertegenwoordigd in de plenaire bijeenkomsten van de Raad van Kerken. De RvK publiceerde afgelopen jaar o.a. een nieuwe oecumenische bezinning op duurzaamheid; een reisverslag van een delegatie aan vluchtelingenkampen in Griekenland. Ook is het thema veiligheid en vrede – mede met het oog op de oorlog in Oekraïne – besproken. De RvK heeft een gezamenlijke verklaring tegen de oorlog gepubliceerd en een oecumenische gebedsviering in Utrecht gehouden. Eind 2022 heeft een delegatie van de Raad een bezoek gebracht aan de kerken in Israël en Palestina. Het reisverslag met aanbeveling voor kerken in Nederland is aangenomen op de vergadering van februari 2023.

Leonie van Staveren

Netwerkgroep Slavernijverleden

Het slavernijverleden en de kerken: Medio december 2022 bood de Nederlandse regering officieel excuses aan voor de verantwoordelijkheid van Nederland voor de slavernij vanaf de 17e tot diep in de 19e eeuw. De aandacht richtte zich daarbij met name op Suriname en Caribisch Nederland, maar heeft ook betrekking op voormalig Nederlands-Indië en op de koloniale aanwezigheid van Nederland in (Zuid) Afrika en Azië.

Verwerking verleden Ook de Raad van Kerken in Nederland en verschillende van zijn lidkerken houden zich intensief bezig met de vragen rond de verwerking van het Nederlandse slavernijverleden. In juni 2013 bracht de Raad een **verklaring** uit over de betrokkenheid van afzonderlijke kerkleden en kerken bij het in stand houden en legitimeren van slavenhandel. In 2017 startten de Evangelische Broedergemeente en de Evangelisch-Lutherse Gemeente Amsterdam de werkgroep *Heilzame verwerking van het slavernijverleden voor wit en zwart*, in samenwerking met het Nationaal instituut Nederlands slavernijverleden en erfenis (NiNsee). Deze groep beoogt de verklaring in praktische zin uit te werken en heeft dat inmiddels in verschillende projecten gedaan.

Netwerkgroep Als vervolg op deze initiatieven bereidt een breed samengestelde netwerkgroep onder auspiciën van de Raad van Kerken in de aan-

loop naar Keti Koti ('verbroken ketenen') 2023 drie activiteiten voor: 1 - Een landelijke herdenkingsdienst in de Nieuwe Kerk in Amsterdam die op 30 juni 2023 zal plaatsvinden, op de vooravond van de viering van de afschaffing van de trans-atlantische slavernij. 2 - Een uitgave in de reeks Oecumenische Bezinning van de Raad van Kerken, over kerken en het slavernijverleden, met bijdragen van auteurs uit Suriname en Caribisch Nederland. Deze publicatie is bestemd voor een breed publiek en zal begin mei 2023 uitkomen. 3 - Een internationaal online symposium met sprekers uit Suriname en Caribisch Nederland, dat in samenwerking met de PThU, de VU en het NiNsee georganiseerd zal worden. Dit symposium zal waarschijnlijk in juni 2023 plaatsvinden.

Joost Röselaers

Commissie Oecumenisch Leesrooster 2022-2031

Opdracht Namens de Remonstranten nam ik deel aan een commissie van de Raad van Kerken, die als opdracht had om een Oecumenisch Leesrooster voor 2022-2031 op te stellen, de Commissie Oecumenisch Leesrooster 2022-2031.

Functie Leesrooster Een leesrooster kan samenhang geven aan verschillende activiteiten in een kerk, geloofsgesprek bevorderen, net als het besef van 'waar zijn we in het kerkelijk jaar?' Het zorgt ervoor dat ook onbekendere en lastige bijbelgedeeltes aandacht krijgen, voorkomt dat voorgangers niet alleen hun stokpaardjes berijden. Een Oecumenisch Leesrooster bevordert bovendien het besef van samenhang tussen kerken (en de onderlinge samenwerking en uitwisseling). De samenwerking in de commissie, met mensen uit zes verschillende kerken, was in ieder geval plezierig en leerzaam.

Werkwijze We begonnen op basis van een evaluatie van het vorige Leesrooster en ontwikkelingen binnen kerken waarmee rekening gehouden zou moeten worden. Zo is een van de uitgangspunten van het Leesrooster voor 2022-2031 dat iedere zondag op zichzelf moet kunnen staan: met een 'eigen afgerond profiel met helder afgebakende pericopen'. Steeds meer gemeenten hebben immers niet meer wekelijks een dienst of mensen komen niet iedere week naar een zondagsdienst. Dit is zeker herkenbaar in remonstrantse en samenwerkingsgemeentes.

Opzet leesrooster In de praktijk bestaat het Oecumenisch Leesrooster uit twee delen: het 'Gemeen-

schappelijk Leesrooster' (een driejarig rooster) en een aantal 'alternatieve sporen' – cycli van enkele weken waarin een bepaald bijbelboek centraal staat (vaak een boek uit het Oude Testament of een van de brieven uit het Nieuwe Testament of een Deuterocanoniek boek zoals Tobit). In de commissie spraken we ook over de mogelijkheid van thematische cycli – helaas zijn die (nog) niet in het Leesrooster terechtgekomen. Wel staan in enkele cycli personen centraal: Abraham, Jakob, Jozef, Salomo en de vier '(voor)moeders' van Jezus.

Eigen bijdrage Samen met een collega van de Protestantse Kerk heb ik cycli rond Klaagliederen, delen uit Handelingen, de brief aan Titus en delen uit Openbaring opgezet. Niet de gemakkelijkste kost om in diensten centraal te stellen, maar toch is veel ervan niet alleen boeiend om je in te verdiepen maar ook verrassend goed te verbinden met ervaringen die mensen nu opdoen, met kunst en cultuur en samenleving van nu – ervoer ik.

Esther van der Panne

Deel 6

Vertegenwoordigers in interkerkelijke organen

A. Algemeen

Interkerkelijk Contact Overheidszaken CIO

Het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) is het samenwerkingsverband van 31 christelijke en 2 joodse kerkgenootschappen en behartigt hun gemeenschappelijke belangen bij de (rijks)overheid. Het primaire overleg wordt gevoerd in de zgn. plenaire vergadering. Daarnaast bestaan binnen CIO een: commissie voor de geestelijke verzorging bij de krijgsmacht (CIO-M), commissie voor het godsdienstonderwijs op openbare scholen (CIO-O), commissie voor de geestelijke verzorging in justitiële inrichtingen (CIO-J), commissie voor kerkgebouwen inzake Bouwbesluit, Omgevingswet, Erfgoedbeleid, Arbeidwetgeving en Energiezaken (CIO-K), commissie voor de geestelijke verzorging bij Defensie (CIO-M), commissie voor de geestelijke verzorging in zorginstellingen (CIO G).

Covid-19 De besprekingen werden in het verslagjaar nog geruime tijd gedomineerd door overleg omtrent de plaats en rol van de kerken in de bestrijding van de Covid-pandemie.

ANBI Het CIO participeert mede namens de Remonstranten in een samenwerking met de Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie (SBF). Dit samenwerkingsverband voert het overleg met betrekking tot komende wetgeving en beleid rond fiscaliteit van donaties en filantropische activiteiten. Ook wordt met de bankensector verder overleg gevoerd over de toenemende beperkingen tot het financieel vrij storten van collecte-opbrengsten.

UBO De wetgeving die rechtspersonen verplicht in een openbaar register vast te leggen wie de uiteindelijke belanghebbende is, meestal aangeduid als de UBO ('ultimate beneficial owner') heeft door vertraagde invoering van het UBO-register voor zover CIO bekend is niet geleid tot problemen.

WBTR Op het voorgaande aansluitend is ook de nieuwe Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen nu in werking; dit heeft voor zover CIO bekend is niet geleid tot problemen, alhoewel soms is waar te

nemen dat bijv. medewerkers van banken niet op de hoogte zijn van het feit dat een kerkgenootschap een wettelijk erkende rechtspersoon is.

E-Herkenning CIO realiseerde met de Kamer van Koophandel een juiste verwerking van kerkgenootschappen in het Handelsregister. Kerkgenootschappen hebben rechtspersoonlijkheid, maar bestuurders hiervan mogen niet geregistreerd worden in het Handelsregister vanwege het verbod vanuit de AVG op het vastleggen van een geloofsovertuiging. De inschrijving is niettemin noodzakelijk, omdat (plaatselijke) kerken ook gebruik moeten gaan maken van het systeem E-Herkenning voor bijvoorbeeld verwerking van Loonbelasting, het aanvragen van parkeervergunningen of de LEI-registratie voor beleggingen. E-herkenning is voor rechtspersonen en vergelijkbaar met de DigiD voor particulieren. In dit digitale aanvraag- en verwerkingsproces zijn in 2021 behoorlijke vernieuwingen tot stand gebracht, waardoor in 2022 het gebruik mogelijk is geworden.

VOG Een ander onderwerp dat in CIO-verband al lange tijd wordt behandeld is in kerkgenootschappen te komen tot een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG), voor alle vrijwilligers, zoals bij de Remonstranten bijv. de ‘contactleden’. Een dergelijk (gratis) VOG moet (digitaal) aangevraagd worden door een bij de Kamer van Koophandel geregistreerd kerkbestuurder. Deze methodiek is na vertraging in 2022 tot uitvoering gekomen en zal in 2023 verder en grootschalig toepassing krijgen ook met behulp van goede samenwerking tussen CIO en het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Voor advies en ondersteuning organiseert CIO in samenwerking met het betrokken ministerie, zogenoemde expertmeetings. Ook vanuit de Remonstranten wordt hieraan deelgenomen.

Minister De in 2022 nieuw aangetreden Minister van Eredienst (uitgevoerd door de Minister van Justitie) heeft nog geen overleg gehad met de plenaire vergadering van CIO.

Vertegenwoordiger RB De vertegenwoordiging van de Remonstrantse Broederschap in de Plenaire Vergadering ligt formeel bij de Algemeen Secretaris; in de praktijk nam de heer P.W.A. Overdiep als plaatsvervanger in vrijwel alle CIO-bijeenkomsten steeds waar.

Alexander Overdiep

Commissie voor de geestelijke verzorging bij de krijgsmacht (CIO-M)

Vertenwoordiger RB Mr. R. de Groot vertegenwoordigt de Remonstranten in dit gremium.

Taakstelling CIO-M Het CIO-M is het samenwerkingsorgaan van verscheidene protestantse kerken en de Oud-Katholieke Kerk van Nederland inzake militaire aangelegenheden. Het CIO-M heeft als opdracht op te treden als onverdeeld intermediair tussen kerken en overheid voor alle zaken mbt Protestantse Geestelijke Verzorging (PGV). Het CIO-M treedt op als gesprekspartner voor de overheid, in casu het ministerie van Defensie. Het CIO-M adviseert met name over de manier waarop Defensie organisatorisch en personeeltechnisch inhoud geeft aan de Diensten Geestelijke Verzorging (DGV). Daarnaast benoemt het CIO-M de hoofdkrijgsmachtpredikant en is het betrokken bij de werving en selectie van nieuwkrijgsmachtpredikanten. Het CIO-M overlegt daar waar mogelijk en zinvol met andere kerkelijke en levensbeschouwelijke zendende instanties, van Rooms-Katholieke, Joodse, Humanistische, Hindoe, Islamitische en Boeddhistische huize, waar het gaat over geestelijke verzorging binnen de krijgsmacht. In 2022 vond dit overleg van de Gezamenlijke Zendende Instanties (GZI) diverse malen plaats, in bijzonder goede sfeer en harmonie. In 2022 werd in goed overleg tussen Defensie en de GZI een vernieuwde rechtpositieregeling voor Geestelijk Verzorger bij Defensie vastgesteld.

Zendende kerken Predikanten worden niet door het CIO-M gezonden, maar door hun eigen kerken en aangesteld door Defensie. Het CIO-M is wel betrokken bij het proces van werving en selectie, o.a. door het vaststellen van de sollicitatieprocedure en doordat CIO-M-leden deel uitmaken van de sollicitatiecommissies. De verschillende kerken die in het CIO-M vertegenwoordigd zijn, hebben vrijwel allemaal op gezette tijden contact met hun eigen krijgsmachtpredikanten. Zij rapporteren ieder op hun eigen wijze aan hun zendende kerken.

Vergaderingen CIO-M Het CIO-M kwam in 2022 zesmaal, waarvan twee keer online, in vergadering bijeen. Tijdens deze vergaderingen deden de hoofdkrijgsmachtpredikant en de predikant-secretaris als adviseurs onder andere verslag van diverse aangelegenheden die binnen de DGV aan de orde waren en/of vroegen advies hoe in specifieke situaties te handelen. **Onderwerpen van gesprek**

waren: De zogeheten Instroomnota Deze handelt over de vraag aan welke criteria Protestantse Geestelijk Verzorger dienen te voldoen. Het CIO-M is akkoord gegaan met het laten vervallen van de tot op heden geldende eis van vier jaar relevante professionele ervaring. **Een Beroepsprofiel.** Tijdens de bespreking van de Instroomnota werd geconstateerd dat er geen (actueel) beroepsprofiel is van een Protestantse Geestelijk Verzorger. Het CIO-M heeft daarop een paritair (CIO-M en PGV) samengestelde werkgroep ingesteld, die in het voorjaar van 2023 een voorstel voor een dergelijk profiel hoopt te presenteren. **Het Werkblikonderzoek.** Dit behelst het op grond van de Arboret verplichte onderzoek naar de arbeidsomstandigheden binnen de DGV. In de loop van 2022 heeft dit onderzoek plaatsgevonden. De respons was 64%. Enkele resultaten zijn: bevlogenheid scoort hoog, evenals werkstress en emotionele belasting. Leiderschap scoort laag, mede veroorzaakt door de matrixorganisatie met duale leiding. Ongewenst gedrag binnen de DGV scoort relatief hoog, met 32%. Er volgt nader onderzoek in kleine kring door middel van groeps gesprekken.

Opvolging Hoofd-Krijgsmacht-Predikant (HKP)

Per 1 februari 2022 eindigde het dienstverband van ds. Ubels als HKP. Eind 2021 is ds. G.J. van der Ende per Koninklijk Besluit benoemd tot HKP. Zijn termijn zal D.V. drie jaar omvatten. De Sollicitatie Advies Commissie (SAC) heeft het verloop van de sollicitatieprocedure stevig geëvalueerd en de bevindingen en conclusies in een rapport vastgelegd. Het CIO-M besloot het rapport t.z.t. aan een volgende SAC mee te geven en zich tegen die tijd te zullen bezinnen op de (actualiteit van de) aanbevelingen.

Vacatures PGV In 2022/23 ontstaan binnen de PGV vijf vacatures. De wervingsprocedure daarvoor is medio 2022 gestart. Tijdens de sollicitatiegesprekken wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan bereidheid om een veilige en betrouwbare gesprekspartner te zijn voor iedereen. Ook wordt er op gewezen dat de functie van PGV-er bij Defensie inhoudt dat men bereid en in staat dient te zijn om uitgezonden te worden naar conflict- of oorlogsgebieden. Dit is mede in verband met de oorlog in Oekraïne. Er is goede hoop dat uiteindelijk alle vacatures vervuld kunnen worden.

CIO-M/PGV-conferentie Eind oktober vond de traditionele CIO-M/PGV-conferentie plaats, ditmaal te Leeuwarden. Thema was *Autonome wapensystemen*. Daarbij ging het in het bijzonder over het gebruik en de ethiek van dergelijke wapensystemen. O.a. de commandant van de Vliegbasis Leeuwarden

en de oud-Commandant der Strijdkrachten Mart de Kruyf verzorgden boeiende inleidingen. Daarnaast voorzag de conferentie zoals gebruikelijk in de mogelijkheid tot contact tussen PGV-ers onderling en met leden van het CIO-M.

Chris van den Berg Ambtelijk secretaris CIO-M
Rolf de Groot

Interkerkelijk Contact in Overheidszaken – Onderwijs (CIO-O)

Instelling en mandaat van de commissie Het Interkerkelijk Contact In Overheidszaken (CIO) is een schakel tussen overheid en kerken. Van het CIO zijn ruim 30 kerkgenootschappen lid. De commissie CIO-Onderwijs (hierna aangeduid als CIO-O) is ingesteld door de plenaire vergadering van het CIO in 2007 ten behoeve van het godsdienstonderwijs op de openbare basisschool. Deze commissie is in juli 2009 namens de protestants-christelijke kerkgenootschappen opgetreden als centrale zendende instantie in de oprichting van een overkoepelende landelijke (werkgevers)stichting voor alle godsdienstig/humanistisch vormingsonderwijs (Stichting GVO en HVO).

Vertegenwoordiging Mevr. M.E. Rosen Jacobson-van Dam, namens de Remonstrantse Broederschap en Vrijzinnigen Nederland.

Taken en positie van CIO-O CIO-O heeft voor zover het de protestants-christelijke kerkgenootschappen betreft een adviserende taak richting het bestuur van PC GVO, de stichting die fungeert als werkgever voor hen die op de openbare scholen het protestants christelijk godsdienstig vormend onderwijs verzorgen. Die adviserende taak is verankerd in de statuten van PC GVO. CIO-O bezint zich daarnaast op vragen die te maken hebben met de verhouding staat – kerk- onderwijs en geeft in voorkomende gevallen gevraagd en ongevraagd advies aan het CIO over onderwerpen die liggen op dat terrein. De leden van CIO-O zijn zich bewust van hun inhoudelijke verschillen, maar staan er gezamenlijk achter dat het goed is dat op openbare basisscholen kinderen op een respectvolle wijze kennis maken met godsdiensten in het algemeen en het (protestants) christelijk gedachtegoed in het bijzonder. Vanuit die visie spreken zij hun waardering uit voor het werk van PC GVO en proberen daar een positieve bijdrage aan te leveren. Binnen het bestuur van PC GVO zijn de kerken vertegenwoordigd volgens een afgesproken verdeelsleutel, gelijkend op die welke wordt gehanteerd binnen het

CIO. De commissie CIO-O is van mening dat de individuele bestuursleden van de stichting PC GVO geen formele bestuurlijke binding hoeven te hebben met hun zendende kerk.

CIO-O-vergaderingen in 2022 en PCGVO De commissie heeft in 2022 drie maal vergaderd, resp. op 10 maart, 15 juni en 23 november. De volgende onderwerpen kregen veel aandacht: * De statutenwijziging van het overkoepelend Centrum voor Vormingsonderwijs (CvV). De inbreng van CIO-O zorgde daarbij voor een zorgvuldiger borging van het contact van het CvV met de zendende instanties met als doel het bewaken van de eigen identiteit van PC GVO. * Advisering met betrekking tot de functieprofielen voor de directeur-bestuurder CvV en de leden van de Raad van Toezicht CvV. * De directeur van PC GVO, dhr. Knoester, woont de vergaderingen van CIO-O bij en doet daar verslag van de ontwikkelingen bij PC GVO. * In het huidige schooljaar verzorgt PC GVO ongeveer 1650 lessen per week. * Via lectoraatslezingen en de zgn. lectoraatspecials blijven de CIO-O-leden op de hoogte van het werk van Dr. Van Doleweerd, die o.a. via onderzoek en advies de PCGVO-docenten begeleidt/professionaliseert in hun godsdienst-pedagogisch en didactisch handelen. Op de vergadering van 23 november deed lector Van Doleweerd verslag van recente ontwikkelingen. Op een suggestie van de voorzitter verklaarde hij zich bereid om ook CIO-plenair e.e.a. over zijn werk te vertellen.

CIO-O en de contacten met CIO-plenair en de zendende kerken a. met CIO-Plenair: * De voorzitter heeft, samen met andere voorzitters van CIO-commissies, een overleg met het moderamen van CIO bijgewoond. Ook heeft de voorzitter informatie gegeven aan CIO-plenair over het PC GVO. * Financiën: De kosten voor zaalhuur incl. consumpties werden door de penningmeester van CIO-plenair vergoed. Leden van CIO-O kunnen de reiskosten declareren bij hun zendende instanties.

Mevr. drs. A.E.H. van der Kolk, voorzitter;
K. van Walsem, secretaris
Maaïke Rosen Jacobson- van Dam (RB)

Landelijke Stichting Interkerkelijk Overleg in Schoolzaken (IKOS)

De Remonstranten hebben besloten om het lidmaatschap van IKOS op te zeggen. In 2022 is voor de laatste keer een bijdrage betaald, bij wijze van ‘af-

bouwregeling’, waarvoor het bestuur van IKOS ons per brief heeft bedankt.

Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied (ISK)

Het kalenderjaar 2022 zijn de activiteiten van ISK nog evenals in 2020 en 2021 sterk belemmerd door de **Covid-pandemie**. Bijvoorbeeld is een Liedboekdag, om met geïnteresseerd publiek en professionals ervaringen rond het kerklied uit te wisselen en om behoeften te peilen, uitgesteld tot 13 mei 2023. Ook de voortgaande beperking tot gemeentezang in kerkdiensten speelden een rol, terwijl door deze ontwikkeling een grote groei zich voorzette in het per internet verspreiden en streamen van video-opnamen van kerkdiensten. Dit leidt auteursrechtelijk gezien tot een nieuwe openbaarmaking waarin contractueel niet of nauwelijks is voorzien en hetgeen stilzwijgend wordt gedoogd. (Begin 2023 is deze auteursrechtelijke ‘tolerantie’ beëindigd, waardoor video-opnamen max. 2 weken na verschijnen weer verwijderd moeten worden). De Covid-bestrijding heeft ook het functioneren van cantorijen e.d. sterk tot stilstand gebracht.

De vaste vier **Bestuursvergaderingen** per jaar van ISK, waarin 8 protestantse kerkgenootschappen uit Nederland en Vlaanderen samenwerken, hebben zich in 2022 toch niet meer beperkt tot internetvergaderingen. Ook de communicatiewerkgroep en de projectgroep Liedboekdag zijn stevig van start gegaan.

Eigen vermogen Uit het vermogen dat ISK heeft opgebouwd door verkoop van gedrukte uitgaven in het verleden, zoals het Liedboek voor de Kerken, de achtdelige reeks Zingend Geloven en de bundel Tussentijds, zijn alle hierna genoemde activiteiten ontwikkeld, zonder een financieel beroep te doen op de aan ISK deelnemende kerken.

Psalm bundel Anders In 2022 is het werk voltooid voor de aanvulling bij het Liedboek met nieuwe Psalmberijmingen en -melodieën van ruim 110 psalmen. De uitgave, in dezelfde vormgeving als het Liedboek, is einde 2022 als een gedrukte publicatie in de handel gekomen. In de digitale uitgave van het liedboek <https://liedboek.liedbundels.nu> is deze al geïntegreerd.

Compendium Het nu meest omvangrijke ISK-project is het Liedboek Compendium. Daaraan is hard doorgewerkt en het Compendium, wordt vanuit alle kerkelijke richtingen en functies dagelijks geraadpleegd. Het is een bijna onmisbare verzame-

ling informatie voor voorgangers, organisten, liturgen en andere geïnteresseerden. Van vele honderden liederen is inmiddels de achtergrondinformatie gepubliceerd. Nog tot in 2024 zal hieraan verder gewerkt worden. Dit Compendium verscheen als de voor iedereen gratis toegankelijke website www.liedboekcompendium.nl. Het is een omvangrijke verzameling informatie voor voorgangers, organisten, liturgen en andere geïnteresseerden. Van vele honderden liederen is inmiddels de achtergrondinformatie gepubliceerd. Nog tot in 2024 zal hieraan verder gewerkt worden.

Website Ook de website van ISK www.kerklied.net ontwikkeld zich verdergaand, maar door de Covid-maatregelen was het aantal vermeldenswaardige activiteiten nog gering; wel zijn er steeds bij de (liturgische) tijd passende liedsuggesties aangegeven.

Facebook Om de interesse in het kerklied op via moderne media te ondersteunen is een Facebook-groep tot stand gebracht, waarop met grote regelmaat opnamen worden gepresenteerd van minder bekende liederen uit het Liedboek. In samenwerking met o.a. het Vocaal Theologen Ensemble zijn daarnaast al 3 CD's uitgebracht; over een volgende wordt nagedacht.

Barnardbundels Een project waaraan in 2022 (en voorgaande jaren) werd gewerkt en na enige vertraging in het voorjaar 2023 gereed zal zijn is, in door Uitgeverij Skandalon, i.s.m. ISK de uitgave van alle liederen en bijpassende toelichtingen van de hand van Willem Barnard; het zal gaan om inmiddels drie omvangrijke bundels onder de titel *In wind en Vuur*.

Vertegenwoordiging De Remonstrantse Broederschap wordt in het ISK-bestuur vertegenwoordigd door P.W.A. Overdiep (sinds begin 2014; nu bestuurslid in tweede en laatste termijn).

Alexander Overdiep

PAX/Interkerkelijk Vredesberaad

Andere focus Organisatorisch was 2022 een roerig jaar voor PAX. De Russische inval in Oekraïne had dramatische consequenties voor Oekraïne en daarnaast een enorme geopolitieke impact. Als gevolg hiervan kwamen de prioriteiten binnen PAX anders te liggen. Een langlopend, maar relatief klein programma bestaande uit ondersteuning en training van Oekraïense vredesactivisten moest razendsnel worden omgezet naar publieke en politieke solidariteits- en advocacy acties. Tegelijkertijd kwam er

een discussie op gang over de vraag in hoeverre PAX als christelijke vredesorganisatie de levering van wapens aan Oekraïne kon ondersteunen. PAX was een voorstander van deze leveranties, maar meer pacifistische groepen en (lid)kerken pleitten voor een aanpak van gewelddoos verzet en diplomatieke interventies.

Wat doorloopt Ondertussen functioneerden de andere programma's in onder andere het Midden Oosten en Afrika gewoon door, waaronder de door Geloof & Samenleving gefinancierde uitzending van een ecumenical accompanier naar het Ecumenical Accompaniment Programme in Palestine and Israel. Daarnaast was PAX onder andere goed zichtbaar op het gebied van autonome wapens, zoals drones, en de klimaat & milieu impact van conflicten.

Bestuur Al in 2021 was tussen het IKV en Pax Christi en de directie van PAX een verschil van inzicht ontstaan over vormgeving van de relatie met de lidkerken. Een herstructurering van de afdeling communicatie waarbij de kerkelijke contactpersonen een nieuwe rol kregen, leidde tot zorgen over de toekomst van bijvoorbeeld een kerkelijk programma tijdens de Vredeswerk. Door het vertrek van Anna Timmerman na tweeënhalft jaar als directeur van PAX verdween deze discussie naar de achtergrond. Wel had deze episode duidelijk gemaakt dat de rollen van en de verhoudingen tussen IKV en Pax Christi, de Raad van Toezicht van PAX en de directie onvoldoende helder waren. Dit leidde in de tweede helft van 2022 tot het formuleren van een aangepaste governance structuur die in 2023 geformaliseerd zal worden. Dit proces werd geleid door Goos Minderman. Om de communicatie te verbeteren, besloten IKV en Pax Christi voortaan samen te gaan vergaderen. In december 2022 werd aangekondigd dat Rolien Sasse per 1 februari 2023 de nieuwe directeur zou worden.

Vertenwoordiging In juni 2022 is Pieter Dronkers Arriën Kruyt opgevolgd als de vertegenwoordiger van de Remonstranten binnen het bestuur van het IKV. Hij heeft ook de rol van penningmeester van hem overgenomen. Graag willen we van de gelegenheid gebruik maken om Arriën Kruyt te bedanken voor zijn jarenlange inzet voor het IKV.

Pieter Dronkers

Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties (SMPR)

Algemeen In 1989 ontstond de interkerkelijke ini-

tatiefgroep tegen seksueel misbruik in pastorale relaties (SMPR) waarin vertegenwoordigers van grote én kleine kerkgenootschappen in Nederland zitting namen waaronder de Remonstranten.

Bestuur In 2022 is de IBO SMPR (Interkerkelijk Bestuurlijk Overleg) enkele malen bij elkaar geweest op het hoofdkantoor van de PKN. Sinds sept 2022 is er een nieuwe coördinator SMPR in verband met het emeritaat van Sophie Bloemers: Barbara van Nieuw-Amerongen.

Speerpunten van beleid De volgende speerpunten zijn voor de komende jaren afgesproken: Actueel houden van het beleid van de aangesloten kerkgenootschappen op het gebied van seksueel misbruik in pastorale en gezagsrelaties en het voorkomen daarvan; pool Gemeentebegeleiders en Vertrouwenspersonen volledig houden; publieke vindbaarheid van de site te vergroten door o.a. de site te vernieuwen; betrokkenheid van de achterban vergroten door aandacht voor SMPR te vragen; minimaal elke twee jaar een studiedag over een relevant thema organiseren; uitzoeken wat de rechtspositie en de taken van het IBO-SMPR, de netwerken en coördinator zijn. Vele van deze speerpunten zijn in gang gezet en worden de komende tijd gemonitord.

Mariëlle van Royen

Stichting Nederlandse Zeevarenden Centrale (NZC)

Joël Vlasblom is vertegenwoordiger. We hebben geen verslag ontvangen.

Stichting Protestantse Kerkelijke Kunst (SPKK)

Museum Catharijneconvent In 2022 leefde Museum Catharijneconvent weer op na de coronapandemie. In februari opende de tentoonstelling Van God los? De onstuimige jaren zestig. De tentoonstelling bracht de grote religieuze veranderingen in de roerige jaren zestig in beeld. Een tijdperk waarin de kerk centraal stond in het leven van veel Nederlanders, maar waarin de roep om vernieuwing steeds sterker klonk, niet in de laatste plaats vanuit de kerken zelf. We kijken terug op een mooie en goedbezochte tentoonstelling met bijna 40.000 bezoekers. In september opende de tentoonstelling Gospel. Muzikale reis van kracht en hoop waarin de bezoekers de ongelofelijke kracht van gospel erva-

ren. Door de bezoeker in aanraking te brengen met de geschiedenis en ontwikkeling van gospel, de invloed van gospel op populaire muziek én met de levende traditie van gospel in met name internationale kerken in Nederland, wordt duidelijk dat gospel in alle tijden actueel en relevant is.

Afscheid van Tanja Kootte In juli 2022 ging Tanja Kootte, Van Oord conservator voor het Nederlands protestantisme, met pensioen. Ter ere van haar werd een speciaal afscheidssymposium over het belang van het verzamelen van protestants materieel en immaterieel erfgoed en de rol van Museum Catharijneconvent daarin als hoeder van het christelijk erfgoed in Nederland georganiseerd. De belangstelling was groot en de zaal was gevuld met vakgenoten en collega's. Het museum is Tanja zeer dankbaar voor haar grote inzet voor het museum en de wijze waarop ze de kunst, cultuur en geschiedenis van het Nederlands protestantisme voor het voetlicht heeft gebracht. Rianneke van der Houwen heeft het stokje als Van Oord conservator voor het Nederlands protestantisme overgenomen.

Nieuwe collectiepresentatie Inmiddels krijgen de plannen voor een nieuwe collectiepresentatie van Museum Catharijneconvent vorm. Deze zal thematisch van opzet zijn. In de vijf thema's Vestigen, verdwijnen, veranderen; Kloosters; Kracht van verbeelding; Dood en Leven en In- en Uitsluiting vertellen objecten uit de collectie over de geschiedenis, betekenis en kunst van het christendom in Nederland. Daarmee wordt specifiek aangesloten bij de onderwijscurricula van het primair en voortgezet onderwijs, de hoofddoelgroep van deze nieuwe presentatie die na de verbouwing van Museum Catharijneconvent te zien zijn.

SPKK Verschillende collectiestichtingen zijn eigenaren van delen van de rijkscollectie die door Museum Catharijneconvent wordt beheerd. In 1975 werd de Stichting Protestantse Kerkelijke Kunst (SPKK) in het leven geroepen. Deze stichting heeft tot doel de belangstelling en zorg voor voorwerpen van kunst en godsdienstpraktijk, binnen het protestantisme in Nederland, te bevorderen. De Nederlands Hervormde kerk, Gereformeerde kerk, de Evangelisch-Lutherse kerk (nu allen PKN), de Doopsgezinde Broederschap en de Remonstrantse Broederschap zijn vertegenwoordigd in deze stichting.

Joost Röselaers

Stichting Kerkelijke Afgevaardigden Museum Catharijneconvent

De stichting houdt zich bezig met de inventarisatie van het kerkelijk erfgoed in samenwerking met de directie en de staf van het Museum Catharijneconvent en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Het voortbestaan en het beheer van veel kerken wordt bedreigd door de ontkerkelijking van Nederland. Er wordt gewerkt aan een lijst van kerken die voor de toekomst behouden moeten blijven. Voor de inventarisatie van het Remonstrants erfgoed is contact gelegd met de taakgroep Remonstrants Erfgoed. Het bestuur is in het afgelopen jaar door de directie op de hoogte gehouden van de verbouwingsplannen van het museum. De bezoekersaantallen van de tentoonstellingen van het museum zijn na corona weer helemaal terug op een hoog niveau.

Arriën Kruyt

Internationale Oecumene

- World Council of Churches (WCC)

Assemblee Wereldraad van Kerken in Karlsruhe

Van 31 augustus tot en met 8 september 2022 t/m 8 sept 2022 was er weer een Assemblee. Het thema was Christ's Love moves the world tot reconciliation and unity. De Remonstranten zijn op de Assemblee vertegenwoordigd door E. de Berg en R.C.G. van Andel. Beiden hebben uitgebreid gerapporteerd in AdRem en via blogs op de website.

- World Communion of Reformed Churches (WCRC)
- Communion of Protestant Churches in Europe (CPCE)
- Conferences of European Churches (CEC)

B. Vrijzinnige Samenwerking

International Association for Religious Freedom (IARF-NLG)

Het lidmaatschap, dwz. de actieve financiële ondersteuning vanuit de Remonstranten aan de IARF is gestopt per 2023.

Stichting Stimulering Vrijzinnig Gedachtegoed (SSVG)

Inleiding In 2013 werd door de Remonstrantse Broederschap, de Vrijzinnige geloofsgemeenschap NPB (thans Vrijzinnigen Nederland) en de Algemene Doopsgezinde Sociëteit de *Stichting Stimulering Vrijzinnig Gedachtegoed* opgericht. Van elk van deze drie participanten maken twee vertegenwoordigers deel uit van het stichtingsbestuur. De **remonstrantse vertegenwoordigers** in het stichtingsbestuur waren in het verslagjaar Jan Hendriks en Arriën Kruyt.

Doel De stichting werd opgericht, omdat de vrijzinnige Stichting Senioren Huisvesting Zuid Veluwe een substantieel bedrag beschikbaar wilde stellen ten behoeve van de brede vrijzinnigheid. In overleg tussen de toenmalige vertegenwoordigers van Doopsgezinden, NPB en Remonstranten werd besloten dat het geld vooral besteed zou moeten worden aan een leerstoel voor een bijzonder hoogleraar vrijzinnig gedachtegoed en aan de vorming van een vrijzinnig universitair netwerk (VUN). De SSVG wil een vrijzinnig geluid laten horen in het publiek debat, een verbindende rol spelen tussen alle vrijzinnige groeperingen en streeft naar samenwerking met alle vrijzinnigen in Nederland. De bijzondere leerstoel werd verbonden aan de Universiteit voor Humanistiek (UvH). Sinds 2015 is Laurens ten Kate (die als docent werkzaam was aan de UvH) bijzonder hoogleraar *Vrijzinnige religiositeit en humanisme*.

Activiteiten van de stichting in 2022 Als gevolg van de pandemie waren er in het begin van het verslagjaar nog weinig activiteiten. Wies Houweling was niet in staat om haar werkzaamheden als coördinator uit te voeren als gevolg van gezondheidsredenen en aan het einde van het jaar nam zij afscheid. Er is een goede vervanging gevonden in de vorm van een studenten-assistent, die verbonden is

aan hetzelfde instituut als onze hoogleraar Laurens ten Kate. Die constructie werkt goed en is goedkoop. Het bestuur vergaderde vier keer.

Leerstoel Het college van bestuur van de Universiteit voor humanistiek heeft de intentie om de leerstoel na 2025 voort te zetten. Met de Stichting seniorenhuisvesting Zuid-Veluwe zijn gesprekken gestart over voortzetting van de financiering. Er zijn nu drie promovendi aan de slag. De collegereeks van Laurens ten Kate loopt goed en trekt veel belangstelling.

De diners pensant met als thema verbondenheid onder druk zijn na corona weer opgestart. Op 9 september 2022 in de Dominicuskerk in Amsterdam en op 11 november in de Doopsgezinde kerk in Aalsmeer.

Website Op de website www.voormeervrijzinnigheid.nl verscheen een aantal blogs en er verscheen regelmatig een nieuwsflits, die meer dan duizend abonnees heeft.

VUN De stichting is initiatiefnemer van het Vrijzinnig Universitair Netwerk (VUN), waarvan de meeste hoogleraren die een vrijzinnige leerstoel bekleeden lid zijn, zoals Christa Anbeek. Het VUN nam onder meer het initiatief voor de uitgave van een Vrijzinnig Lexicon. Er komt meer vaart in het VUN.

Contact! Het bestuur wil nadrukkelijk meer contact met de partners (Doopsgezinden, Remonstranten en Vrijzinnigen Nederland). Het is verheugend dat de nieuwe voorzitter van de CoZa kennis heeft gemaakt met het bestuur van de SSVG.

Arriën Kruyt

C. Geloof en Samenleving

Nederlandse Zendingsraad (NZR)

Geen vertegenwoordiger momenteel.

Stichting Protestants Luchthaven Pastoraat (SPLS)

Missie De SPLS wil vanuit een protestants-christelijke identiteit en in oecumenische samenwerking (ongeacht religie of levensbeschouwing) met de andere pastores reizigers van de Luchthaven Schiphol pastorale en diaconale verzorging, toerusting en ondersteuning bieden. De volgende waarden zijn daarbij heel belangrijk: respect, dialoog, betrouwbaarheid en compassie.

Doelstelling Stichting Protestants Luchthavenpastoraat Schiphol, opgericht op 16 juni 2009, heeft tot doel: 1. Het behartigen van de materiële belangen van het Protestantse Luchthavenpastoraat; 2. Het laten vervullen van het pastoraat; 3. Het adviseren en ondersteunen van het pastoraat.

Het Luchthavenpastoraat op Schiphol in 2022 Net als in 2021 heeft de coronapandemie ook het afgelopen jaar nog grote invloed gehad op de werkzaamheden van de pastores op de Luchthaven. Met name de aard van de vragen en problemen waarvoor een beroep op hen werd gedaan waren vooral het eerste halfjaar grotendeels corona gerelateerd. Zij vroegen vaak veel extra tijd en een grote mate van flexibiliteit en creativiteit. Het betrof in de meeste gevallen Chinese passagiers die vanwege het inhumane coronabeleid van China op Schiphol gestrand waren. Het vinden van een oplossing, zodat de betreffende passagiers hun reis konden vervullen, kostte vaak meerdere dagen en soms weken. De aanstelling door Schiphol Group van een case-manager voor de zorg van Chinese passagiers vanaf september 2022 heeft voor veel verlichting gezorgd. Het aantal passagiers, dat via Schiphol reisde was nog steeds veel lager dan in de jaren voor corona. Toch werd er dit jaar vaker (476 keer) dan in 2021 (435 keer) een beroep gedaan op het Luchthavenpastoraat. De combinatie van meer vragen en een iets lagere gemiddelde tijdsduur (4,53 uur t.o. 5,38 uur in 2001) legde een zware druk op de pastores. In gewone jaren nemen ook de vrijwilligers van het LHP door hun aanwezigheid in het Meditation Centre veel werk voor hun rekening. Vanaf midden 2021 waren de vrijwilligers niet alleen op zondagen, maar ook op doordeweekse dagen weer aanwe-

zig, zij het voor een dagdeel, te weten van 10-14 uur. Het duurde tot september 2022 voordat de vrijwilligers weer tijdens twee dagdelen aanwezig konden zijn. Ze waren erg blij dat het werk weer volledig kon opstarten. Er waren eind 2022 vijftientig vrijwilligers beschikbaar, waarvan er zeven begeleidingsbevoegdheid hebben. De groep is na de coronaperiode, waarin veel vrijwilligers afscheid hebben genomen, sterk vernieuwd. Het toerustingsprogramma kon dit jaar slechts beperkt doorgang vinden vanwege de coronamaatregelen, met als uitzondering de **studiedag** in oktober. Het thema was dit jaar: Interlevensbeschouwelijk luisteren. Bijzonder was dit keer ook de gekozen locatie: de Liberaal Joodse Synagoge van Amsterdam, waar we ook een boeiende rondleiding kregen door Rabbijn Menno ten Brink. Er waren veel bestuursleden van de drie stichtingen en heel veel vrijwilligers, waaronder veel nieuwe gezichten. In het programma zaten veel onderlinge contactmomenten, waardoor het kennismaken met elkaar heel geanimeerd verliep. Het grote aantal verzoeken om assistentie en de aard van de problemen zorgden er wederom voor, dat de contacten met verschillende instanties binnen en buiten de Luchthaven geïntensiveerd werden en er ook diverse nieuwe contacten gelegd werden. De ontstane samenwerking met Schiphol Security en de op Schiphol werkende beveiligingsbedrijven, met de in de terminal gelegen hotels en de GGD Kennemerland is hier een sprekend voorbeeld van. Met Schiphol Group zijn begin dit jaar afspraken gemaakt over de wijze waarop Schiphol meewerkt om de bekendheid van het Luchthavenpastoraat te vergroten. Er kwam een nieuwe contactpersoon van Corporate Affairs die met een aantal collega's luisterde naar onze communicatie-wensen en daarover actief meedacht. Er is een film beschikbaar die werd gedeeld via de sociale kanalen van Schiphol, onze vernieuwde website werd gelinkt aan de website van de luchthaven en via allerlei sociale kanalen werd geregeld aandacht besteed aan bijzondere activiteiten van het Luchthavenpastoraat, zoals de viering in het Meditation Centre op Kerstavond.

Het Protestants Luchthavenpastoraat in 2022

Het bestuur van de Stichting is in 2022 ongewijzigd gebleven. Mevrouw G-J. de Meijer is nog steeds representant van de Remonstrantse Broederschap. In 2022 heeft het bestuur viermaal vergaderd en dat kon na de lange coronaperiode weer fysiek. In deze vergaderingen staan m.n. het werk van de eigen pastor en de financiële situatie van onze Stichting centraal. Het gezamenlijke beleid wordt voorbereid door en vastgesteld in de vergaderingen van de

Stichting Ondersteuning Luchthavenpastoraat Schiphol (SOLS). In deze Stichting overleggen de drie Stichtingen (Rooms-Katholiek, Oud-Katholiek/Anglicaans en Protestants) samen. SOLS vertegenwoordigt ook het Luchthavenpastoraat in de gesprekken met Schiphol Group. Namens SPLS namen in 2022 de heren Poort, Warning en Blankert deel aan de vergaderingen van SOLS.

Werkzaamheden *Het behartigen van de materiële belangen van het Protestants Luchthavenpastoraat* Bijdragen komen uit de PKN voldaan vanuit de Solidariteitskas en de Remonstrantse Broederschap, de Algemene Doopsgezinde Sociëteit. *Overige fondswerving door SPLS* De financiële basis voor het werk van het LHP is de jaarlijkse bijdrage van Schiphol Group. In 2022 zijn er geen nieuwe pogingen ondernomen om nieuwe fondsen aan te boren. Wel hebben we enkele giften en een aantal collecteopbrengsten ontvangen. Ds. Marieke Meiring kon door covid dit jaar minder voorgaan in kerkdiensten noch op gemeenteavonden iets over het werk van het vertellen. *Het laten vervullen van het pastoraat* Sinds 1 november 2015 vervult ds. Marieke Meiring de functie van luchthavenpastor in dienst van de Stichting Protestants Luchthavenpastoraat Schiphol. Naast het vervullen van de dagelijkse taken heeft ds. Meiring haar talent om netwerken op te bouwen dit verslagjaar uitstekend benut. Het aantal mensen dat het belang van het pastorale werk op Schiphol onderkent groeit. Sinds het begin van dit verslagjaar is ds. Meiring permanent lid van de classis Noord-Holland van de Protestantse Kerk. Landelijk valt het Luchthavenpastoraat onder het Categorieaal Pastoraat van de Dienstenorganisatie van de PKN. Het Werkoverleg Categorieaal Pastoraat (WCP) is het overlegorgaan van de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk voor wat betreft het gehele categoriale pastoraat. In het WCP zitten voorzitters of afgevaardigden van alle werkgroepen uit het veld van categoriaal pastoraat, zoals het studentenpastoraat, justitiepastoraat, koopvaardijpastoraat, binnenvaartpastoraat, dovenpastoraat, brandweerpastoraat, krijgsmachtpastoraat, gezondheidszorgpastoraat en dus ook het Luchthavenpastoraat. Dit verslagjaar zijn ook de contacten met de Remonstrantse Broederschap en ADS verstevigd. Ds. Meiring is als predikant met een bijzondere opdracht ambtelijk verbonden aan de Oecumenische Kerkgemeenschap De Ark in Hoofddorp. In dit kader gaat zij jaarlijks één keer voor in de Ark. *Het adviseren en ondersteunen van het pastoraat* Dit is in eerste instantie vooral de taak van SOLS. De drie onderliggende stichtingen leveren daarbij o.a. hun

inbreng doordat de agenda en andere stukken van de SOLS-vergaderingen eerst in de eigen vergadering aan de orde komen. De interne afstemming tussen de drie stichtingen draagt steeds meer bij aan de kwaliteit, uitstraling en bekendheid van het Luchthavenpastoraat. Dit was in 2022 onder andere zichtbaar in het gezamenlijk uitbrengen van een inhoudelijk en financieel Jaarverslag Luchthavenpastoraat 2021. De SPLS vervulde ook in 2022 de voorzittersrol. Het bestuur ziet naast de activiteiten van de pastor ook zelf kansen om het Luchthavenpastoraat onder de aandacht te brengen. Eén van de mogelijkheden is via artikelen op de gemeenschappelijke website, te vinden onder www.airportchaplaincy.nl.

Gloria-Jeanne de Meijer

